

TALOUSARVIO 2019 JA TALOUSSUUNNITELMA 2019 – 2022

EHDOTUS 29.10.2018, KAUPUNGINHALLITUS

SISÄLLYS

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS.....	3
KAUPUNGIN STRATEGIA 2030.....	4
Strategian arvot.....	4
Strategiaohjelmien tavoitteet.....	5
Strategiset investoinnit.....	6
YLEISPERUSTELUT	7
Talousarvion ja taloussuunnitelman lakiperusta.....	7
Talousarvio ja –suunnitelman rakenne.....	7
Suunnittelun lähtökohdat ja ennusteet.....	8
Yleinen talouskehitys.....	8
Talouskehitys ja keskeiset oletukset.....	9
Tuloslaskelma ja rahoituslaskelma.....	13
Talouden tasapaino.....	16
Tavoitteiden asettaminen konsernijohdolle ja kunnan edustajille tytäryhteisöissä	16
Sisäinen valvonta ja riskienhallinta.....	18
Täytäntöönpano-ohjeet.....	19
Vuoden 2019 määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto	20
KÄYTTÖTALOUSOSA.....	21
Yhteiset palvelut	21
Sosiaali- ja terveyslautakunnan toimiala.....	25
Elinvoimalautakunnan toimiala.....	36
Hyvinvointilautakunnan toimiala.....	42
Teknisen lautakunnan toimiala	54
Lupa- ja valvontalautakunnan toimiala.....	64
TULOSLASKELMAOSA.....	68
700 VEROTULOT.....	68
710 KÄYTTÖTALouden VALTIONOSUUDET	68
720 KOROT JA MUU RAHOITUS.....	69
INVESTOINTIOSA.....	70
Yhteisten palveluiden investoinnit.....	70
Sosiaali- ja terveystoimialan investoinnit.....	70
Elinvoiman investoinnit.....	71
Hyvinvoinnin investoinnit.....	72
Tekniikan investoinnit.....	72
RAHOITUSOSA.....	76
LIITTEET.....	77

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Suomen talousnäkymät jatkuvat kasvavana Suomessa talousarvion suunnittelukaudella suotuisan tuottavuuskehityksen, alhaisten rahoituskustannusten ja vahvan vientikysynnän tukemana. Tuotanto kasvaa ja työllisyyden ennakoivaan kohenevan talousarvion suunnittelukauden 2019-2022 alkupuolella. Suomen Pankki ennustaa BKT:n kasvavan 2,2 % (VM 1,8%) vuonna 2019 ja 1,7 % (VM 1,6%) vuonna 2020, vaikka maailmantalouden epävarmuus on lisääntynyt koko ajan. Kasvu on kääntymässä laskuun, mikä tuottaa haasteita kuntataloudelle, jossa ei ole pystytty sopeuttamaan toimintoja kasvukauden aikana. Valitettavasti menokehityksen kasvu näyttää nyt kiihtyvän talouden kasvun hiipuessa. Lisäksi työvoiman kohtaamohaaste on kasvava ongelma myös Heinolan kaltaisissa kaupungeissa, joissa työttömyysluvut ovat valtakunnan tason yläpuolella.

Kaupungista riippumatta uuden kaupunginjohtajan yksi keskeisimmistä haasteista on päästä kunnolla kiinni talousarvioprosessiin. Maakuntauudistuksen toteutumisen epävarmuus tilanteessa, jossa julkisen talouden näkymät ovat tiukat, tekee tästä tavallista haasteellisempaa. Talousarvion laadinnassa on lähdetty siitä, että maakuntauudistus toteutuu 2021, mutta todellisuutta ei tiedä kukaan. Maakuntauudistus koskettaa suoraan yli puolta kaupungin menoista ja toiminnallisesti vaikutukset koskettavat koko kaupunkiorganisaatiota. Samoin uudistuksen todelliset toiminnalliset ja taloudelliset haasteet ovat vielä yksityiskohtineen epäselviä. Heinolan tulevaisuuden ratkaisut ovat tiiviisti sidoksissa maakuntauudistukseen ja niiden toteuttamistavat ovat riippuvaisia maakuntauudistuksen kohtalosta.

Heinolan kaupungin valtuusto teki 11.6.2018 yksimielisen päätöksen tasapainottamisohjelmasta, jossa tähdätään kaupungin talouden tervehtyttämiseen talousarvion suunnittelukaudella. Tämä yksimielinen päätös antaa hyvät eväät aloittaa monivuotinen kaupungin talouden tervehtyttämisen prosessi. Talousarvio 2019 ja –suunnitelman 2020-2022 laatimisen lähtökohta on ollut tasapainottamisohjelma ja siinä esitetyt toimenpiteet, sekä niiden jälkeiset toimialakohtaisten lautakuntien esitykset ovat talousarviossa miltei sellaisinaan. Vuoden 2019 talousarviossa on otettu alkuaskelia talouden tervehtyttämisen suuntaan, mutta on selvää, että jo vuoden 2019 aikana ja suunnittelukaudella 2020-2022 vaaditaan toimintatapojen ja –rakenteiden tarkastelua huomattavasti laajemmassa mittakaavassa kuin esitetystä talousarvioesityksessä. Tämä työ toteutetaan osana kaupunkistrategian ohjelmatyötä kevään 2019 aikana ja sen toteuttamisessa 2019-2022. Heinolassa on erityisesti kiinnitettävä huomiota toimintakatteeseen, jonka kehittyminen on ollut viime vuosina haasteellinen, eikä vuoden 2019 talousarvion laadinnassa siihen ole pystytty tarpeeksi reagoimaan.

Heinola investoi tulevina vuosin vahvasti tulevaisuuteen, investointitaso on yli 20 miljoonaa euroa vuosina 2019-2022, mitä voidaan pitää kaupungin kokoluokkaan nähden suurina. Investoinneille tähdätään strategian mukaisesti vetovoimaisuuden lisäämiseen ja laadukkaiden palveluiden ylläpitämiseksi kuntalaisille. Nämä Heinolalle tärkeät investoinnit tuovat kuitenkin samalla paineita talouden toimenpideohjelman onnistumiseen, ettei kaupungin maksukyky heikene 2020-luvulla.

Heinolan taloudelliset haasteet eivät ole poikkeuksellisia. Päinvastoin, mikäli talouden tervehtyttämässä onnistutaan suunnitellulla tavalla, Heinolalla on hyvät mahdollisuudet lisätä vetovoimaansa ja mielenkiintoisuutta asukkailleen, yrityksille, kesäasukkaille ja vierailijoille. Mutta, menestyminen tulee ennen työtä vain sanakirjassa.

Kaupunginjohtaja Jari Parkkonen

KAUPUNGIN STRATEGIA 2030

Strategian arvot

Innovatiivisuus

- Kyseenalaistamme kaikkea, koska uteliaisuus on tie innovatiivisuuteen ja menestykseen.
- Haluamme tarttua uusiin mahdollisuuksiin, jotta kaupunkimme pysyisi kiinnostavana, kehittyvänä ja elinvoimaisena asuin- ja toimintaympäristönä.
- Työntekijät ovat oma-aloitteisia ja kannustavat toisiaan ratkaisujen löytämiseen, kehittävät itseään jatkuvasti ja ovat avoimia muutoksille. Tähän myös panostamme.
- Osaamme ennakoida toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia ja toimimme tarvittaessa nopeasti.

Tuloksellisuus

- Haluamme toimia tavoitteellisesti ja tehokkaasti. Tämä edellyttää yhteistä näkemystä tavoitteistamme, nopeaa päätöksentekoa, vastuullista ja valtuuttavaa johtamistapaa sekä asiantuntevaa ja aloitteellista työskentelyä.
- Asetamme haasteellisia tavoitteita, ja osaamme myös palkita silloin, kun tavoitteet saavutetaan. Erinomainen tulos on meidän kaikkien yhteinen etu

Yhteisöllisyys

- Olemme hyvä kumppani asukkaille, yrityksille ja yhteisöille. Yhteisöllisyys on osallisuutta, luottamuksen ja yhteishengen luomista sekä sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin
- Etsimme ratkaisuja ja käymme vuoropuhelua yli rajojen.
- Kannustamme uudenlaiseen ajatteluun, sillä vain tekemällä uutta voi olla edelläkävijä

Rohkeus:

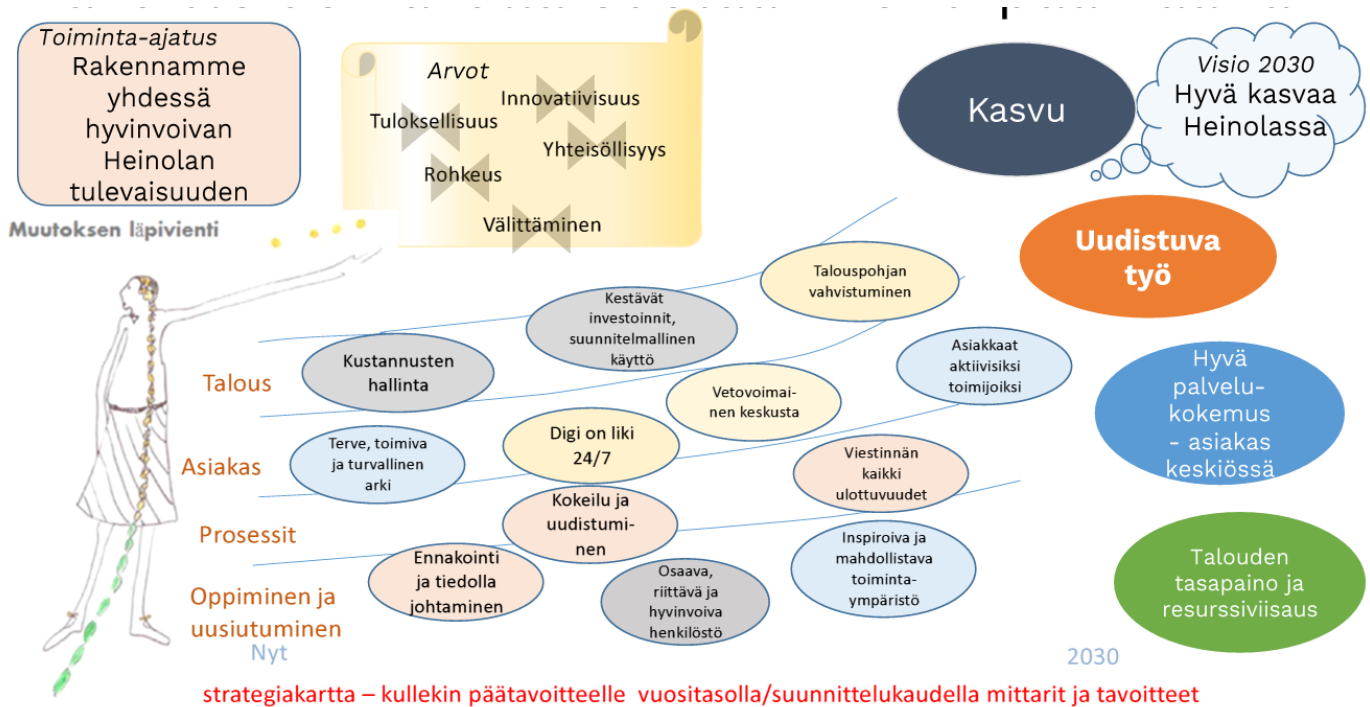
- Suhtaudumme rohkeasti ja luovasti tulevaisuuteen. Uskallamme muuttaa rakenteita ja suhtaudumme riskinottohaluun myönteisesti ja hyväksymme mahdollisen epäonnistumisen.
- Rohkeus on uskallusta nousta tulevaisuuden suunnannäyttäjäksi. Pidämme yllä kokeilemisen kulttuuria, jossa toimimme ennakkoluulottomasti ja haastamme totutut tavat.
- Rohkeus uudistua vie eteenpäin. Se vaatii asennetta. Tietoon, taitoon ja kokemukseen perustuen viemme eteenpäin omaa ja koko yhteisön kehitystä.

Välittäminen

- Otamme toiset huomioon sekä arvostamme kohtuullisuutta ja inhimillisyyttä. Olemme tunnettuja reilusta meiningistä.
- Kannamme vastuuta omasta ja läheistemme hyvinvoinnista.
- Huolehdimme kestävästä elämäntavasta ja toimimme siten, että myös tulevilla sukupolvilla on mahdollisuus tehdä valintoja.

Strategiaohjelmien tavoitteet

Heinolan kaupungin strategia vuoteen 2030, valtuuston 1.10.2018 hyväksymä:

PÄÄTAVOITTEISTA MUODOSTUU OHJELMIA

Strategiset investoinnit

Vuoden 2018 talousarviossa strategisiksi investoinneiksi on nimetty **kouluverkko**

-Sinilähdetalo,

-lukio ja

-Kailas-talo, alakoulun ja päiväkodin rakentaminen

sekä **keskustan kehittämiskokonaisuus** (kuntatekniikan ja tilakeskuksen investointeja). Koh-
teita, joita edistetään tärkeysjärjestyksessä suunnittelukaudella, ovat:

- satama-alueen pysäköinti
- torin peruskorjaus
- eteläisen sisääntulotien kunnostaminen
- kylpylän uimarannan kalustaminen
- Möljän- ja Rantapuiston kunnostukset
- Joulupuiden valaistukset
- Harjunpuiston valaistus
- Harjunpuiston portaat
- Harjukadun portaat
- vierasvenelaituri ja niiden korjaukset
- sataman wc
- toripalvelurakennus
- kesäteatterikatteen uusiminen
- vesilintutalo

YLEISPERUSTELUT

Talousarvion ja taloussuunnitelman lakiperusta

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelukausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. ... ”

Heinolan vuoden 2018 aloittavassa taseessa kumulatiivinen ylijäämä oli 20,1 milj. euroa.

Talousarvio ja –suunnitelman rakenne

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Valtuuston hyväksymän organisaatorakenteen mukaisesti talousarvion eri osat jakautuvat toimielinten päävastuualueisiin; toimialoihin ja ne edelleen palvelualueisiin.

Talousarvion sitovuus

Talousarvioon merkityt menot ja tuloarviot sekä tavoitteet ovat sitovia seuraavasti:

- Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnalliset tavoitteet on johdettu strategiasta. Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet on esitetty talousarviossa tehtävälueittain strategian päätavoitteeseen yhdistettynä.

- Käyttötalouden määrärahat ja tuloarviot

Talousarvio on **käyttötaloudessa bruttositova** (määräraha tai tuloarvio on yksinään valtuuston päätöksenä sitova) **pääsääntöisesti palvelualueittain**, paitsi

- *kaupunginhallituksen* toimialalla talousarvio sitoo *toimielin*-tasolla.

- *lupa- ja valvonta toimialan palvelualueet* sekä *elinkeino toimialaan sisältyvät kulttuuri* sekä *yrietykset ja työ –palvelualueet*, tuloslaskelmaosassa *korot ja muu rahoitus*, jotka määrittellään **nettositoviksi**

Nettositovuudessa valtuuston päätöksenä sitovaa on ao. alueen toimintakate (nettomenot).

- Tuloslaskelma- ja rahoitusosan määrärahat ja tuloarviot

Tuloslaskelmaosassa bruttositovia ovat verotus sekä käyttötalouden valtionosuudet ja nettositova on korot ja muu rahoitus.

Rahoitusosassa lainananto sekä talousarviolainat ovat bruttositovia.

- Investointiosan määrärahat ja tuloarviot

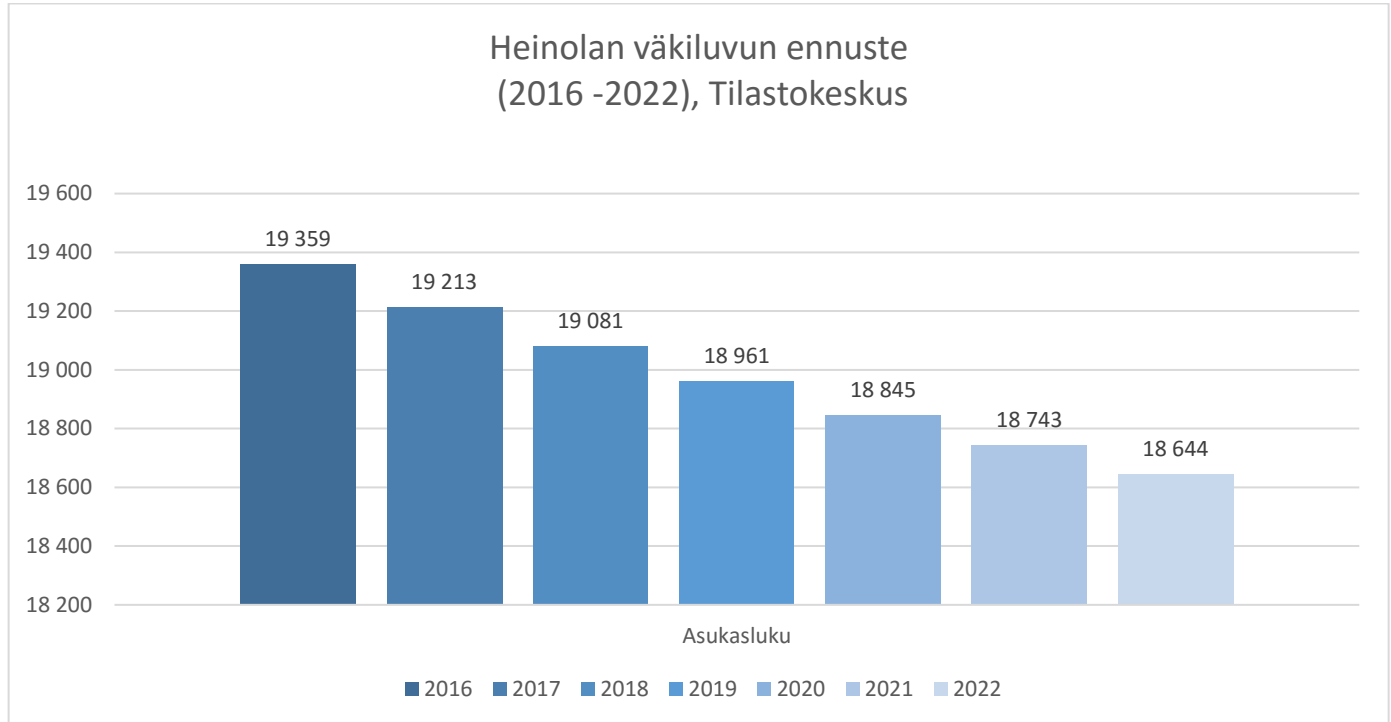
Investoinneissa sitovia ovat *palvelualueen määräraha ja tuloarvio*, paitsi *kaupunginhallituksen toimialalla* talousarvio sitoo *toimielin*-tasolla.

Hankkeille, joiden *kustannusarvio* on *vähintään 1,5 milj. euroa*, osoitetaan kuitenkin oma määräraha, joka on valtuustoon päätöksenä sitova.

Sitova määräraha/tuloarvio/nettomeno on talousarviokirjassa esitetty keltaisella pohjalla lihavoituna.

Suunnittelun lähtökohdat ja ennusteet

Yleinen talouskehitys

Valtionvarainministeriön mukaan suomen talouden suhdannenousu jatkuu vielä vuonna 2018, minkä jälkeen talouskasvu hidastuu ja jää alle kahteen prosenttiin. Vuonna 2019 BKT:n kasvun ennustetaan hidastuvan 1,8 prosenttiin (2018:2,4%). Investointien kasvun ennustetaan hidastuvan selvästi v. 2019, johtuen erityisesti uusien rakennushankkeiden aloitusmäärien kääntymisestä laskuun. Lisäksi suurten metsäteollisuushankkeiden investonpätöissä on siirretty eteenpäin.

Vuoden 2018 työllisyysaste on ennustettu nousevan 71,2 prosenttiin. Työttömyys on alkuvuonna laskenut selvästi sekä Tilastokeskuksen työvoimatukimuksen, että työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukaan. Ennuste vuoden 2018 työttömyysasteeksi on 8 prosenttia ja sen ennustetaan laskevan vuonna 2019 edelleen 7,5 prosenttiin ja vuonna 2020 edelleen 7 prosenttiin. Kesäkuussa 2018 työttömyysaste oli Lahden seudun kuntien osalta 13,2 % ja Heinolan osalta 12,8 prosenttia.

Kuntatalouden ennusteet

Kuntien rahoitusasema heikkenee kuluvana vuonna vimme vuodesta. Kulutusmenoja lisäävät mm. väestön ikääntymisestä johtuva hoito- ja hoivamenojen kasvu, pieni- ja keskituloisten päivähoitomaksujen alentaminen sekä ansiotason nousu kunta-alalla. Samaan aikaan tulot kasvavat kuluvana vuonna vaimeasti. Rahoitusasema heikkenee edelleen vuonna 2019. Menojen

kasvua vauhdittavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen kasvun lisäksi kunta-alan palkankorotukset ja kilpialukyky sopimuksen lomarahaleikauksen päättymisen, samanaikaisesti investointimenot jatkavat kasvuaan.

Heinolassa vanhimpien ikäluokkien kasvu on muuta maata nopeampaa, mikä edellyttää vielä suurempaa palvelujen sopeuttamista. Nuorempien ikäluokkien supistuminen puolestaan vähentää koulujen ja varhaiskasvatuksen menoja, toisaalta kaupungilla on edessään suuri panostus hyvinvoinnin palveluverkkoon, joka sisältää useamman koulukokonaisuuden rakentamisen.

Kuntien vuosikate vuonna 2017 oli keskimäärin 149 % poistoista, lainaa oli 2933 €/ asukas ja taseeseen oli kertynyt ylijäämää keskimäärin 2072 €/asukas. Heinolassa vuosikate oli 150 % poistoista, lainaa oli 3498 €/ asukas ja taseeseen kertynyttä ylijäämää 1052 €/asukas.

Vuonna 2019 kunnallisveroprosentti on Heinolassa edelleen 20,50%.

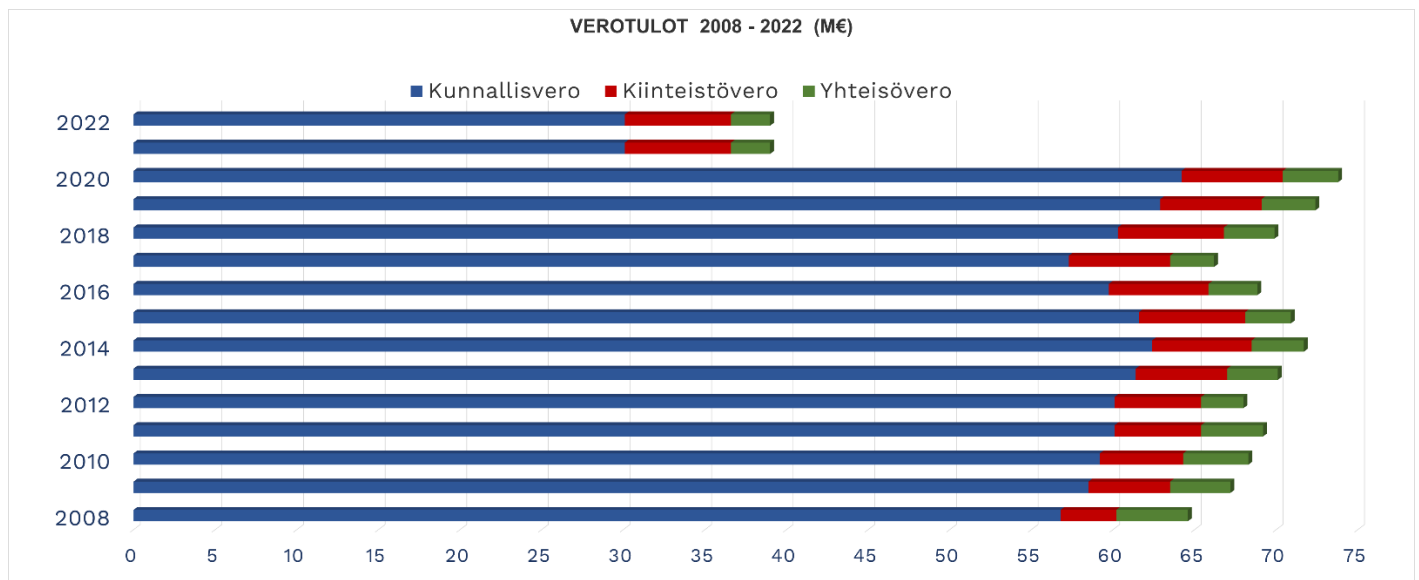
Tiedossa olevat kuntien ja valtion väliset tehtävämuutokset on huomioitu suunnitelmavuosilla käytettävissä olevan tiedon mukaisesti. Muutokset tuovat painetta menojen edelleen vähentämiseksi suunnitelmavuosilla lainakannan kasvaessa.

Talousoikeus ja keskeiset oletukset

Verot

Kunnallisveron tuotto on kehittynyt Heinolassa jo pitkään hitaammin kuin maassa keskimäärin. Tämä on näkynyt kaupungin kuntajako-osuuden pienentymisenä. Myös kuntien välisessä verotulotasauksessa Heinola on muuttunut maksajasta tasauksen saajaksi.

Heinolan kunnallisveroprosentti pysyy entisellä tasolla ollen 20,50 %. Sote- ja maakuntauudistus on vasta luonnosvaiheessa. Mahdollisen uudistuksen vaikutuksia on ennakoitu taloussuunnitelmassa kesällä 2018 esitettyjen arvioiden perusteella vuosille 2021 ja 2022.

Valtuusto vahvistaa vuoden 2019 kiinteistöveroprosentit marraskuussa 2019. Talousarvion pohjana on käytetty valtuuston 6.11.2017 vahvistamia kiinteistöveroprosentteja:

Kiinteistöveroprosentti		Tuottoarvio 2019
* yleinen	1,00 %	3,200 M€
* vakinainen asunto	0,50 %	2,400 M€
* muu asunto	1,00 %	0,600 M€
* voimalaitos	1,50 %	<u>0,000</u>
		6,200 M€

Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmässä yleinen valtionosuus, sosiaali- ja terveystoimen, esi- ja perusopetuksen, taiteen perusopetuksen, yleisen kirjaston ja kulttuuripalvelujen valtionosuus sekä verotulotasaus muodostavat ns. peruspalvelujen valtionosuuden.

Tämän lisäksi kaupunki saa muuta OKM:n myöntämää valtionosuutta lukiokoulutukseen, pidennetyn oppivelvollisuuden kustannuksiin, aamu- ja iltapäivätoimintaan, musiikkioppilaitostoimintaan, liikuntaan, nuorisotyöhön, museotoimintaan ja maahanmuuttajien valmentavaan koulutukseen.

OKM:n valtionosuudesta vähennetään kunnan rahoitusosuus lukion ja muun ylläpitäjämallin mukaisen vos-rahoituksen kustannuksiin.

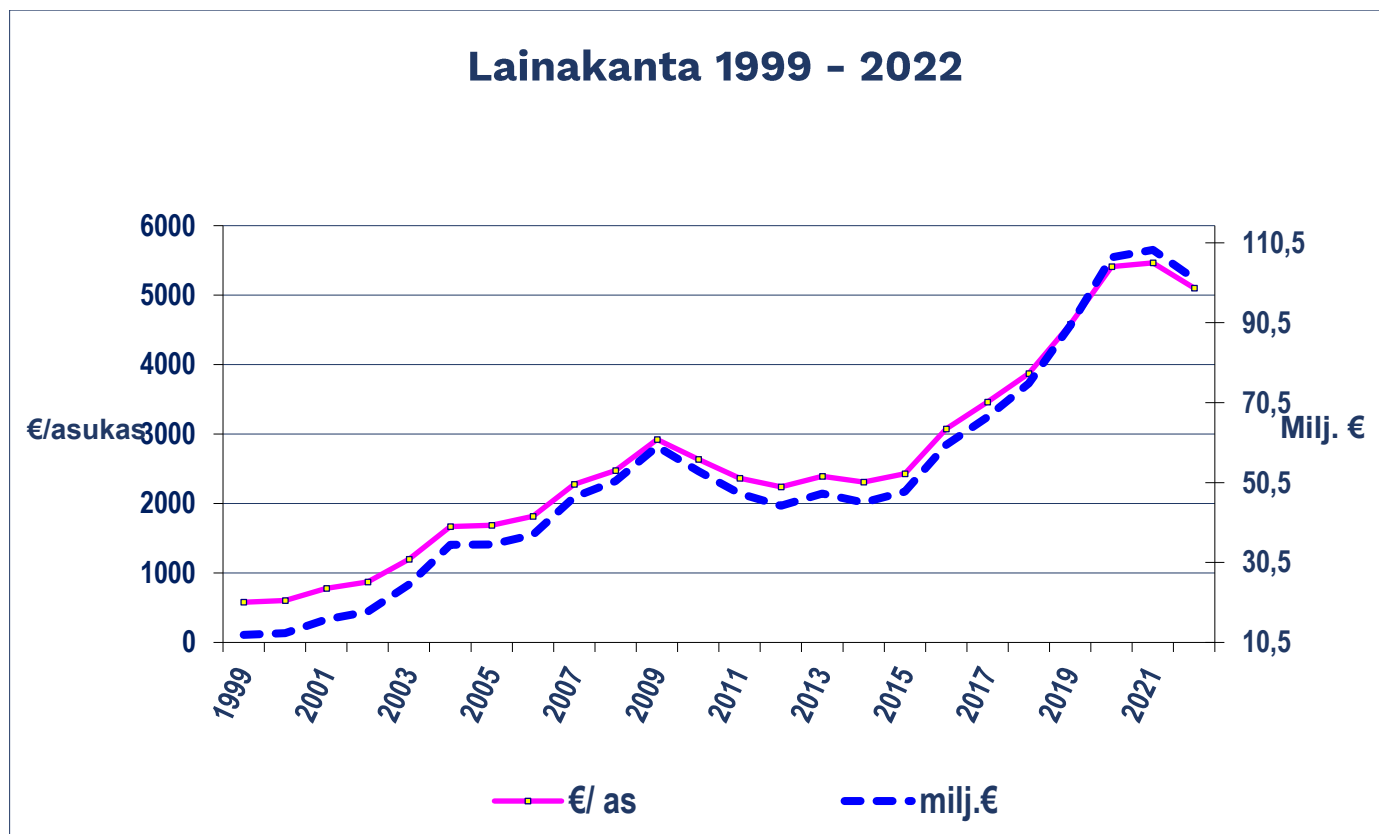
Myös valtionosuuksien määrä on ennakoitu vuosille 2020-2021 esillä olleiden sote-maakunt uudistusvaikutusten mukaan.

Lainakanta ja omavaraisuus 2011 – 2019

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018e	2019e
Lainakanta , 1000€	47 747	44 702	47 785	45 498	48 211	59 924	66 937	75 296	89 803
Lainakanta/asukas , €	2 363	2 229	2 391	2 308	2 461	3 096	3 498	3 946	4 736
Omavaraisuusaste	64,4	64,6	64,1	65,7	64	60,2	58,8	58,5	56,6

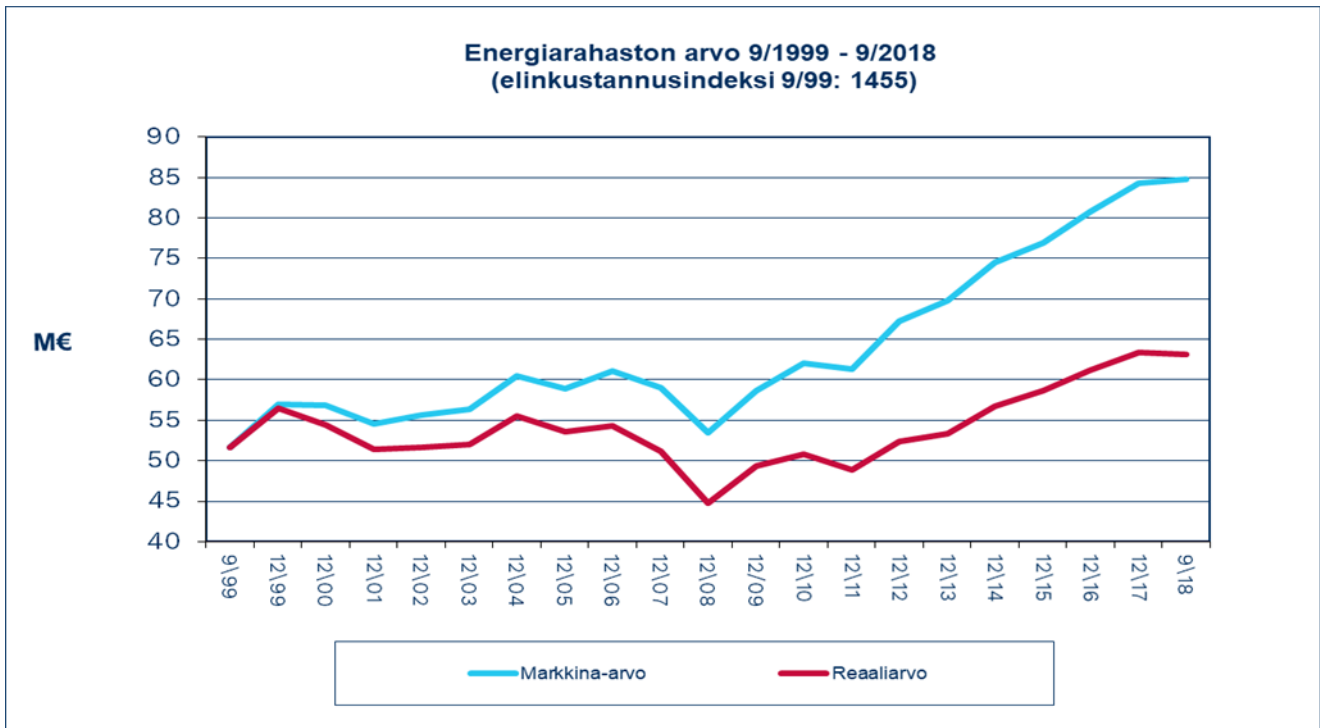
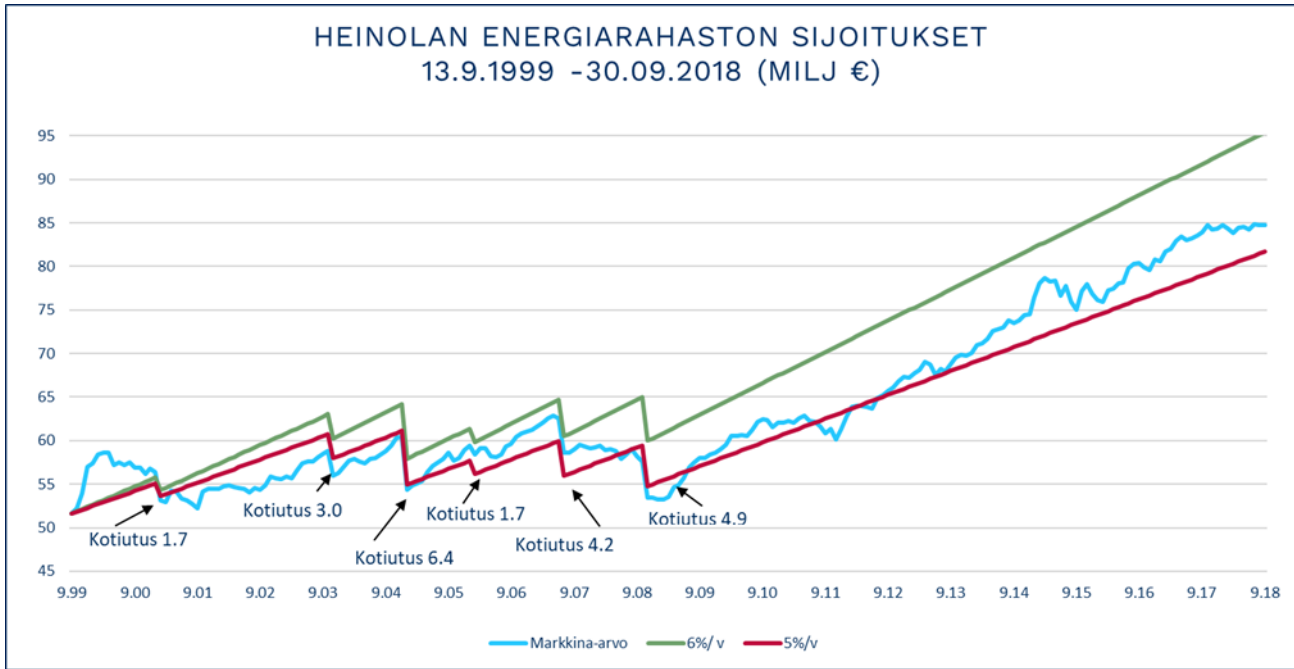
Oheisessa kuvassa esitetään lainakannan kehitys taloussuunnitelman 2018-2022 pohjalta. Lainakanta kasvaa merkittävästi vuosina 2017 - 2021. Kehitys riippuu siitä, miten laajasti investointisuunnitelmat toteutuvat ja ajoittuvat sekä miten aktiivisesti investointeja rahoitetaan energiarahaston sijoitustuottoja kotiuttamalla. Lainojen korkomenoja ennakoidaan vuodelle 2019 yhteensä 0,7 M€.

Omavaraisuusaste mittaa vakavaraisuutta, tappion sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Omat varat muodostavat puskurin mahdollisia tappioita varten. Hyvänä tavoitetasona on pidetty 70%:n omavaraisuutta, 50% tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Sijoitusten tuotot ja kulut

Heinola Energia Oy:n kauppahinta 51,634 M€ (307 Mmk) on sijoitettu syyskuussa 1999 valtuuston hyväksymiä periaatteita noudattaen pitkällä tähtäyksellä. Tämän vakuudeksi perustettiin kaupungin omaan pääomaan kuuluva rahasto (Heinolan energiarahasto), johon siirrettiin vuoden 1999 ylijäämäisestä tuloksesta siirtokelpoiset varat. Rahaston sijoitustoiminnan tavoitteena on turvata pääoman reaaliarvon säilyminen sekä tuottaa kaupungille pääomatuloja. Sijoitusten tuottotavoitteeksi on asetettu kuusi prosenttia eli pitkän ajanjakson inflaatio huomioiden ottaen tavoitellaan runsaan 4%:n reaalityttöä. Energiahaston sijoitukset on tehty sijoitusrahastojen kautta. Sijoitustuottoja on kotiutettu vuosina 2001-2008 yhteensä 21,9 M€. Pääoman kotiutuksia voidaan tulevaisuudessa käyttää investointeihin, lainojen lyhennyksiin ja elinkeinojen kehittämiseen valtuuston erikseen päättämällä tavalla. Kotiutus on vaihtoehto pitkäaikaiselle lainanotolle. Tuotot käsitellään kirjanpitolain mukaisesti tuloslaskelmassa ja kotiutukset rahoituslaskelmassa.

Tuloslaskelma ja rahoituslaskelma

Tuloslaskelman tunnuslukuja (ulkoisia tuottoja ja kuluja)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018*	2019*
Asukasmäärä	19 984	19 712	19 589	19 350	19 133	19 081	18 961
Toimintatuotot, % toimintakuluista	16,1	16,4	16	15,8	16	16,4	15,7
Vuosikate, % poistoista	147,7	184,7	58,1	90	149,7	182,2	153,0
Vuosikate, € / asukas	388	475	163	334	529	583	541

Kaupungin investointivauhti on ollut keskimäärin hitaampaa. Investointivauhti kiihtyy huomattavasti kouluinvestointien myötä. Tunnusluku vuosikate prosenttia poistoista kertoo tulo-rahoituksen riittävydestä. Kun tunnusluvun arvo on 100%, oletetaan tulo-rahoituksen olevan riittävä.

Toimintatuottojen % -osuus toimintakuluista: $100 \times \text{toimintatuotot} / \text{toimintakulut}$

Tunnusluku osoittaa paljonko toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelussuoritteiden myynti- ja maksutuotoilla sekä muilla toiminnan tuotoilla.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018*	2019*
Valtionosuudet €/ asukas	1 873	1 947	1 908	2 120	2 199	2 242	2 247
Valtionosuudet, % toimintamenoista	27,7	30,9	29,3	32	33,5	34,2	33,5
Nettomenot, € / asukas (toimintakate, kaupunki) * talousarvion mukaan	5 122	5 247	5 503	5 603	5 509	5 481	5 666

SISÄINEN TULOSLASKELMA

	TP 2017 €	TA 2018 €	LTK 2019 €	KJ 2019 €	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	18 142 265	18 003 770	18 123 100	18 123 100	18 013	9 963	9 837
Maksutuotot	7 841 799	8 198 620	7 789 900	7 789 900	7 800	2 280	2 274
Tuet ja avustukset	1 897 700	1 934 500	1 923 000	1 923 000	1 913	1 755	1 755
Vuokratuotot	10 399 972	10 969 910	10 645 700	10 645 700	10 639	9 262	9 262
Muut toimintatuotot	208 292	122 600	165 500	165 500	156	19	19
TOIMINTATUOTOT	38 490 028	39 229 400	38 647 200	38 647 200	38 521	23 279	23 147
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	518 867	420 750	422 000	422 000	422	422	422
	39 008 895	39 650 150	39 069 200	39 069 200	38 943	23 701	23 569
TOIMINTAKULUT							
Palkat ja palkkiot	-43 085 152	-43 901 180	-45 171 700	-45 154 900	-44 787	-24 429	-24 178
Eläkekulut	-10 164 355	-10 145 870	-10 034 300	-10 031 500	-9 986	-5 313	-5 277
Muut henkilösivukulut	-1 865 849	-1 865 040	-1 627 800	-1 627 200	-1 557	-826	-816
Henkilöstökulut yhteensä	-55 115 355	-55 912 090	-56 833 800	-56 813 600	-56 330	-30 568	-30 271
Asiakaspalvelujen ostot	-35 422 364	-33 812 900	-34 103 300	-34 103 300	-34 688	-492	-492
Muiden palvelujen ostot	-29 492 346	-30 203 020	-30 153 900	-30 153 900	-30 076	-16 002	-15 893
Palvelujen ostot yhteensä	-64 914 710	-64 015 920	-64 257 200	-64 257 200	-64 764	-16 494	-16 385
Aineet,tarvikkeet ja tavarat	-7 516 191	-7 260 740	-7 833 400	-7 833 400	-7 932	-5 068	-5 039
Avustukset	-7 410 815	-7 597 300	-8 599 240	-8 275 000	-8 404	-2 741	-2 741
Vuokratulut	-8 879 598	-9 164 360	-9 049 700	-9 049 700	-9 037	-6 140	-6 140
Muut toimintakulut	-568 680	-273 330	-524 500	-524 500	-302	-204	-204
TOIMINTAKULUT	-144 405 349	-144 223 740	-147 097 840	-146 753 400	-146 769	-61 215	-60 780
TOIMINTAKATE	-105 396 453	-104 573 590	-108 028 640	-107 684 200	-107 826	-37 514	-37 211
VEROTULOT	69 812 463	69 900 000	72 100 000	72 100 000	73 800	39 000	39 000
VALTIONOSUUDET	42 076 179	42 780 000	42 800 000	42 800 000	42 800	7 800	7 300
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT							
Korkotuotot	163 928	54 000	57 000	57 000	57	57	57
Muut rahoitustuotot	4 987 636	5 476 000	5 493 000	5 493 000	5 493	5 493	5 493
Korkokulut	-634 736	-700 000	-700 000	-700 000	-850	-950	-950
Muut rahoituskulut	-879 128	-1 818 600	-1 816 000	-1 816 000	-1 816	-1 816	-1 816
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	3 637 700	3 011 400	3 034 000	3 034 000	2 884	2 784	2 784
VUOSIKATE	10 129 889	11 117 810	9 905 360	10 249 800	11 658	12 070	11 873
POISTOT JA ARVONALENTUMISET							
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 235 207	-6 100 000	-6 700 000	-6 700 000	-8 000	-8 800	-8 400
Arvonalentumiset	-1 535 715	0	0	0	0	0	0
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-6 770 922	-6 100 000	-6 700 000	-6 700 000	-8 000	-8 800	-8 400
TILIKAUDEN TULOS	3 358 967	5 017 810	3 205 360	3 549 800	3 658	3 270	3 473
POISTOERON LIS.(-)TAI VÄH.(+)	248 610	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ+/ALIJÄÄMÄ	3 607 577	5 017 810	3 205 360	3 549 800	3 658	3 270	3 473

RAHOITUSLASKELMA

	TA 2018 €	LTK 2019 €	KJ 2019 €	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Vuosikate	11 117 810	9 905 360	10 249 800	11 658	12 070	11 873
Tulorahoituksen korjaukset	0	0	0	0	0	0
	11 117 810	9 905 360	10 249 800	11 658	12 070	11 873
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-20 043 800	-27 502 800	-28 387 800	-32 656	-16 945	-7 565
Rahoitusosuudet investointimenoihin	45 000	1 341 000	811 000	811	0	0
Pys.vast.hyödykkeiden luovutustulo	100 000	100 000	100 000	100	100	100
	-19 898 800	-26 061 800	-27 476 800	-31 745	-16 845	-7 465
TOIMINNAN JA INVEST.RAHAVIRTA	-8 780 990	-16 156 440	-17 227 000	-20 087	-4 775	4 408
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET						
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	44 600	44 700	44 700	45	45	45
	44 600	44 700	44 700	45	45	45
LAINAKANNAN MUUTOKSET						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	18 000 000	24 000 000	24 000 000	28 000	15 000	7 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 641 000	-9 493 000	-9 493 000	-10 958	-13 108	-14 208
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0	0	0
	8 359 000	14 507 000	14 507 000	17 042	1 892	-7 208
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET						
Saamisten muutos	-40 000	17 600	17 600	-50	-50	-50
	-40 000	17 600	17 600	-50	-50	-50
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	8 363 600	14 569 300	14 569 300	17 037	1 887	-7 213
RAHAVAROJEN MUUTOS	-417 390	-1 587 140	-2 657 700	-3 050	-2 888	-2 805

Rahoituslaskelman tunnuslukuja

	2016	2017	2018	2019
Investointien tulorahoitus (100x vuosikate/inv.omahankintameno)	82	69	56	37
Lainanhoitokate (vuosikate+korkokulut)/(korkokulut+lainanlyh.)	1,2	0,9	1,2	1,1

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynniillä, lainalla tai rahavarjojen määrää vähentämällä. Investointien raju nousu näkyy vahvasti tunnusluvun pienentymänä.

Lainanhoitokate kertoo tulorahoituksen riittävydestä lainojen hoitoon. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudu-

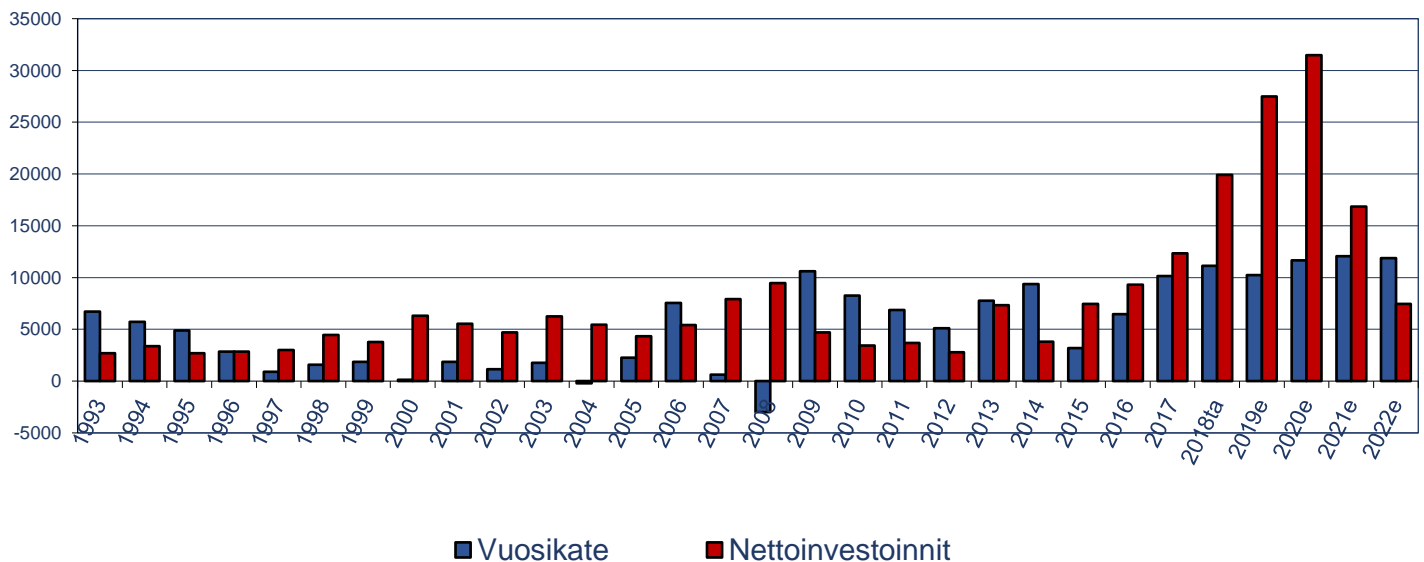
taan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1-2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Talouden tasapaino

Kuntalain 110 §:ssä säädetään talouden tasapainosta ja alijäämän kattamisesta. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan kalenterivuoden alusta lukien.

Vuoden 2018 aloittavassa taseessa ylijäämä edellisiltä tilikausilta oli yhteensä 20,128 milj. euroa ja vuodelta ennakoitua muodostuvan noin 5,0 M€ ylijäämäinen tulos. Kaupungin taloutta tulee ohjata siten, että pitkällä aikavälillä nettoinvestoinnit ja vuosikate vastaavat toisiaan.

Vuosikate ja nettoinvestoinnit 1993 - 2022

Tavoitteiden asettaminen konsernijohdolle ja kunnan edustajille tytäryhteisöissä

Tytäryhteisöt

	Osuus (%)
Heinolan Vuokra-asunnot Oy	100,00
Kiinteistö Oy Marjatie 13	98,18
Kiinteistö Oy Mustikkatie 2	98,10
Kiinteistö Oy Höyläpenkki	55,00
Heinolan Työvalmennuskeskus Oy	100,00

Osakkuusyhteisöt

Osuus (%)

Asunto Oy Vanhatie 4	35,25
Kiinteistö Oy Heinolan Tietokeskus	41,43
Kiinteistö Oy Puumera	25,35
Kangaspolun Lämpö Oy	40,00

<u>Kuntayhtymät</u>	Osuus (%)
Koulutuskeskus Salpaus –kuntayhtymä	8,89
Eteva kuntayhtymä	0,87
Päijät-Hämeen liitto	11,36
Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä	9,53
Itä-Suomen Päihdehuollon ky	3,73

Konsernijohto raportoi valtuustolle talous- ja toimintasuunnitelman toteutumisesta osavuosi-katsausten yhteydessä. Kunnan edustajat raportoivat konsernijohdolle talous- ja toiminta-suunnitelman toteutumisesta vähintään kerran vuodessa.

Heinolan Vuokra-asunnot Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävä: Heinolan vuokra-asunnot Oy:n tehtävänä on tarjota kohtuuhintaisia asuntoja kaupungin asukkaille sekä toteuttaa kaupungin asuntopoliittisia tavoitteita.

Kärkihanketavoitteet

Kärkihankkeet	Vuositavoite ja toimenpide 2019	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuhenkilö
Konsulinkatu 6	Korjaussuunnitelman valmistuminen niin, että korjaus voi alkaa v. 2020	Suunnitelma valmis toteutettavaksi	Toimitusjohtaja

Muut toiminnalliset tavoitteet

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpide 2019	Tavoitetaso ja onnistumien mittari	Vastuhenkilö
Asiakasvaikuttavuus	Asiakastytyväisyyden vakiinnuttaminen (asiakaspalvelu, huollon toiminnan seurata)	Asiakastytyväisyys vähintään 3,5	Toimitusjohtaja
Kestävä talous	Tilikauden tulos vahvasti ylijäämäinen (asuntojen käytön lisääntyminen, perintätoimenpiteiden lisääminen)	Asuntojen täyttöaste vähintään 90% Saamattomien vuokrien pienentyminen -10% vuoteen 2017 verrattuna	Toimitusjohtaja
Strategiat ja prosessit	Yksi merkittävä kohde suunnittelussa ja saneerauksessa	Kiipijänmäen (Runkotie 8 ja 10) saneerauksen toteutuminen	Toimitusjohtaja

Riskit yhtiön toiminnalle

Merkittävimmät riskit	Keinot riskin hallitsemiselle	Vastuhenkilö
Käyttöasteen äkillinen putoaminen	Vuokrien nosto maltillista ja asuntojen muutokset käyttötarpeiden mukaan	Toimitusjohtaja
Odottamattomat korjauskustannukset	Suunnitelmalliset märkätilojen peruskorjaukset	Toimitusjohtaja

Heinolan Työvalmennuskeskus Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävä: Heinolan Työvalmennuskeskus Oy:n tehtävänä on kuntoutus- ja työvalmennustoiminnan järjestäminen.

Valtuusto on tehnyt periaatepäätöksen Heinolan Työvalmennuskeskus Oy:n purkamisesta. Yhtiön taloudellinen tila on heikentynyt huomattavasti ja tuleva maakuntaudistus tuo omat haasteensa yhtiön jatkolle. Yhtiö tuottaa kaupungille vammaisten päivätoimintaa sosiaali- ja terveystoimen kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti. Sopimukseen sisältyy optio, jonka nojalla sopimuskausi voidaan uudistaa vuodelle 2019. Yhtiön hallittu alasajo ja omaisuuden siirrot ovat valmistelussa.

Toiminnalliset tavoitteet

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpide 2019	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö
Yhtiön toiminnan päättäminen vuoden 2019 aikana	Hallittu alasajo yhdessä kaupungin kanssa niin, että palvelutoiminta ei häiriinny ja kaupunkikonsernin kustannukset ovat mahdollisimman vähäiset.	Yhtiön toiminta päätetty.	Toimitusjohtaja

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kaupunginvaltuusto on 16.6.2014 hyväksynyt Heinolan kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Valtuuston hyväksymiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteisiin on kirjattu, että

”Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kaupungin ja kaupunkikonsernin strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua, päätöksentekoa, seurantaa, poikkeamiin reagoimista sekä suoriutumisen arviointia. Käytännössä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät vuosittaiseen talousarvio-, toiminnan ja talouden seuranta- ja tilinpäätösprosessiin.”

Toimenpiteet vuonna 2018

Vuoden 2018 aikana kehittämistoimenpiteitä on kohdistettu mm. talouden ja hankinta-osaamisen prosessien yhdenmukaistamiseen. Prosesseja on kuvattu ja havaittuihin puutteisiin on vastattu toimintamallien kehittämällä ja niiden jalkauttamisella. Yhtenäiset toimintamallit vahvistavat sisäistä valvontaa. Talous- ja henkilöstöpalveluiden tuottamisen järjestäminen vuodesta 2020 on projekteistettu. Projekti on suuri ja sen tuoman toimintataparatkaisun myötä kaupunkiin saadaan entistä vahvemmat ja läpinäkyvämmät talous- ja henkilöstöpalveluprosessit ja seurantajärjestelmät, jotka osaltaan tulevat vahvistamaan sisäistä valvontaa. Euroopan tietoturva-asetuksen (GDPR) periaatteet on jalkautettu koko organisaatioon keskitetyn koulutuksen ja ohjauksen avulla.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteet vuonna 2019

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan juurruttamista läpi koko organisaation jatketaan, painopisteenä erityisesti yhtenäisten hankinta- ja sopimuskäytänteiden suunnittelu ja jalkauttaminen. Samalla valmistaudutaan tuottamaan talous- ja henkilöstöpalvelut uudellaisilla toimintatavoilla vuodesta 2020 alkaen. Talousarvion toteutumista uhkaavista riskeistä on raportoitu toimialoittain sekä erikseen tytäryhtiöiden osalta.

Riskeistä raportointi

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa ja tuloksellisuutta seurataan talousarvio-vuoden aikana osakatsauksissa. Tilinpäätökseen sisältyvässä toimintakertomuksessa kaupunginhallitus antaa arvion merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä, selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisestä. Selonteko perustuu tulosalueiden sekä tytäryhtiöiden antamiin selontekoihin, joiden perusteella kaupunginhallitus muodostaa näkemyksen kokonaisuudesta ja nimeää kehittämiskohteet.

Täytäntöönpano-ohjeet

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeet liitetään talousarviokirjaan, kun kaupunginhallitus on päättänyt niistä.

Vuoden 2019 määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto

	Määrärahat (-) 2019	Tuloarviot (+) 2019
KÄYTTÖTALOUSOSA		
YHTEISET PALVELUT	-5 568 200	1 432 900
100 VAALIT	-160 500	60 000
105 ULKOINEN TARKASTUS	-65 500	
110 KAUPUNGINHALLITUS (toimielin sitova)	-5 342 200	1 372 900
SOSIAALI- JA TERVEYS	-80 040 300	11 800 100
200 HALLINTO- JA TUKIPALVELUT	-2 206 400	1 116 000
230 TERVEYSPALVELUT	-38 642 600	2 454 900
270 HOITO- JA VANHUSPALVELUT	-22 948 100	6 509 200
280 SOSIAALIPALVELUT	-16 243 200	1 720 000
ELINVOIMA	-5 547 500	1 296 000
300 YRITYKSET JA TYÖ (nettositova)	-3 774 400	
310 KULTTUURI (nettositova)	-494 600	
320 MAANKÄYTTÖ	-1 278 500	1 296 000
HYVINVOINTI	-28 996 500	2 376 900
400 HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN	-755 900	96 000
410 OPETUS- JA KOULUTUS	-15 818 700	702 300
420 VARHAISKASVATUS	-8 245 300	707 700
430 VIRIKKEELLINEN ELÄMÄ	-4 176 600	870 900
TEKNIikka	-24 514 600	20 038 900
500 TEKNIIKAN HALLINTO	-2 867 800	314 500
505 KUNTATEKNIikka	-8 248 400	6 747 900
520 TILAKESKUS	-7 779 600	7 357 700
550 RUOKA- JA SIIVOUSPALVELUT	-5 618 800	5 618 800
LUPA- JA VALVONTA	-558 900	
600 YMPÄRISTÖNSUOJELU (nettositova)	-535 800	
610 RAKENNUSVALVONTA (nettositova)	-23 100	
TULOSLASKELMAOSA		118 531 000
700 VEROTUS		72 100 000
710 KÄYTTÖTALouden VALTIONOSUudet		42 800 000
720 KOROT JA MUU RAHOITUS (nettositova)		3 631 000
INVESTOINTIOSA (bruttositova)		
Sitovuus palvelualueittain ja väh. 1,5M€:n hankkeittain	-28 387 800	911 000
RAHOITUSOSA	-9 543 000	24 112 300
900 LAINANANTO	-50 000	112 300
910 TALOUSARVIOLAINAT	-9 493 000	24 000 000

KÄYTTÖTALOUSOSA

Yhteiset palvelut

Vastuuhenkilö: hallinto- ja kehitysjohtaja Sinikka Malin

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	1 108 928	1 103 490	1 100 800	1 100 800	999	619	619
Maksutuotot	1 253	0	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	256 740	285 000	315 000	315 000	255	130	130
Muut toimintatuotot	5 767	4 500	4 100	4 100	4	4	4
<i>Toimintatuotot</i>	<i>1 372 688</i>	<i>1 392 990</i>	<i>1 419 900</i>	<i>1 419 900</i>	<i>1 258</i>	<i>753</i>	<i>753</i>
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut	-2 124 357	-2 585 330	-2 250 700	-2 230 500	-1 986	-1 768	-1 671
Palvelujen ostot	-2 735 649	-2 816 800	-3 047 200	-3 047 200	-3 177	-2 200	-2 201
Aineet,tarvikkeet ja tavarat	-71 787	-79 160	-54 400	-54 400	-64	-43	-41
Vuokrakulut	-182 928	-191 990	-216 100	-216 100	-205	-191	-190
Muut toimintakulut	-10 170	-18 340	-20 000	-20 000	-21	-21	-21
<i>Toimintakulut</i>	<i>-5 124 892</i>	<i>-5 691 620</i>	<i>-5 588 400</i>	<i>-5 568 200</i>	<i>-5 453</i>	<i>-4 223</i>	<i>-4 124</i>
TOIMINTAKATE	-3 752 204	-4 298 630	-4 168 500	-4 148 300	-4 195	-3 470	-3 371
Rahoitustuotot ja -kulut	5 829	5 000	13 000	13 000	13	13	13
VUOSIKATE	-3 746 375	-4 293 630	-4 155 500	-4 135 300	-4 182	-3 457	-3 358
Poistot ja arvonalentumiset	-159 164	-169 400	-235 500	-235 500	-273	-261	-197
TILIKAUDEN TULOS	-3 905 540	-4 463 030	-4 391 000	-4 370 800	-4 455	-3 718	-3 555

ARVIO HENKILÖSTÖMÄÄRÄN KEHITTYMISESTÄ 2016 - 2021

	2016 (TP)	2017 (TP)	2018(31.5.2018)	2019	2020	2021	2022
Tarpeen muutos		-1,5		-2	-10	-4,3	-0,5
Muu poistuma		1			7	1	
Eläkepoistuma		3,5		1,3	3	2	0,5
Rekrytointitarve		2					
Määräaikaiset		1	3	10		10	
Vakituiset	40,4	39,9	33,4	37,7	27,7	25,4	24,9
yhteensä	40,4	40,9	36,4	47,7	27,7	35,4	24,9

Riskienhallinta

100 VAALIT

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TULOT	0	50 000	60 000	60 000	0	0	0
MENOT	-57 865	-79 200	-160 500	-160 500	0	-42	0
NETTO	-57 865	-29 200	-100 500	-100 500	0	-42	0

Toiminnan kuvaus

Vuonna 2019 toimitetaan eduskuntavaalit, EU-vaalit ja mahdollisesti myös maakuntavaalit. Vuonna 2021 ovat vuorossa kuntavaalit.

Henkilöstösuunnitelma

Toiminnan järjestämiseen tarvittavat resurssit ja muutokset

	2016 (TP)	2017 (TP)	2018 (31.5.2018)	2019	2020	2021	2022
Tarpeen muutos							
Muu poistuma							
Eläkepoistuma							
Rekryointitarve							
Määräaikaiset				10		10	
Vakituiset							
<i>yhteensä</i>				10		10	

105 ULKOINEN TARKASTUS

Vastuuhenkilö: tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Aimo Bonden

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
MENOT	-58 388	-54 740	-65 500	-65 500	-65	-65	-65
NETTO	-58 388	-54 740	-65 500	-65 500	-65	-65	-65

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Ulkoiselle tarkastukselle ei erikseen aseteta sitovaa tavoitteita.

Toiminnan kuvaus

Kunnan ulkoisen valvonnan toimijoita ovat tilintarkastaja ja tarkastuslautakunta. Toiminnan tehtävänä on kuntalain mukaisen tarkastuksen järjestäminen, valtuuston päätettävien tarkastusta koskevien asioiden valmistelu, valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointi sekä tilintarkastus. Tilintarkastajalta (BDO Auditor Oy) ostettava palvelu lakisääteisen tilintarkastuksen suorittamiseksi on 40 päivää vuodessa.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Tilintarkastusyhteisö valitaan 6 vuodeksi kerrallaan. Voimassa oleva sopimus päättyy vuoden 2018 tilinpäätöksen tarkastukseen. Tilintarkastus tulee kilpailutettavaksi viimeistään talvella 2019.

Henkilöstösuunnitelma

Tarkastuslautakunnan sihteerinä ja valmistelijana toimii kaupunginlakimies, jonka työpanoksesta 20% on mitoitettu ulkoiseen tarkastukseen.

Henkilöstösuunnitelma 2015 - 2022

	2016 (TP)	2017 (TP)	2018 (31.5.2018)	2019	2020	2021	2022
Tarpeen muutos							
Muu poistuma							
Eläkepoistuma							
Rekryointitarve							
Määräaikaiset							
Vakituiset	0,4	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2

110 KAUPUNGINHALLITUKSEN TOIMIALA

Vastuuhenkilö: hallinto- ja kehitysjohtaja Sinikka Malin

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TULOT	1 387 024	1 348 990	1 372 900	1 372 900	1 271	766	766
MENOT	-5 017 146	-5 558 680	-5 362 400	-5 342 200	-5 388	-4 116	-4 059
NETTO	-3 630 122	-4 209 690	-3 989 500	-3 969 300	-4 117	-3 350	-3 293

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)**Strateginen perustavoite:**

*Kasvu
Uudistuva työ
Hyvä palvelukokemus –asiakas keskiössä
Talouden tasapaino ja resurssiviisuus*

Tavoite:

Talouden tasapainottamisohjelma toteutuu

Arviointikriteerit/mittari:

Ohjelmassa tavoitteeksi asetettu €-määräinen tuloskehitys

Tavoitetaso:

toimintakate 2017-2019 laske-
nut -1 997 900 € (koko kaupunki)

Toiminnan kuvaus

Kaupungin ja konsernin johtaminen, mukana ylin luottamushenkilöpäätöksenteko, hallinto- talous- ja henkilöstöpalvelut

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Valtiovarainministeriö valmistelelee kuntien taloustietojen uudistamiseen ja raportoinnin automatisointiin v 2020 tähtääviä säädöksiä, jotka edellyttävät muutoksia kunnan tietojärjestelmiin. Maakunta- ja sote-uudistusta valmistellaan niin, että sosiaali- ja terveystaloudet siirtyisivät kunnilta maakunnille v 2021. Tämä uudistus muuttaa ratkaisevasti kunnan roolia; vähentää tehtäviä, leikkaa organisaatiota ja vähentää taloudellista kapasiteettia, pakottaa uudelleenarviomaan toiminnan prioriteetit ja laajuuden ja sovitamaan myös kaupungin ja konsernin johtamisen uuteen tilanteeseen. Kaupunginhallituksen toimialalla suunnittelun lähtökohtana on, että vuoden 2019 aikana valmistellaan ja toteutetaan talous- ja henkilöstöpalveluiden uudet järjestelyt siten, että vuodesta 2020 alkaen niissä tukeudutaan laajempaan kuntayhteistyöhön tavoitellen jatkuvaa kehittämiskykyä ja skaalautuvuutta toiminnan tarpeisiin.

Henkilöstösuunnitelma

ARVIO HENKILÖSTÖMÄÄRÄN KEHITTYMISESTÄ 2016 – 2022

	2016 (TP)	2017 (TP)	2018(31.5.2018)	2019	2020	2021	2022
Tarpeen muutos		-1,5		-2	-10	-4,3	-0,5
Muu poistuma		1			7	1	
Eläkepoistuma		3,5		1,3	3	2	0,5
Rekrytointitarve		2					
Määräaikaiset		1	3				
Vakituiset	40,4	39,9	33,2	37,5	27,5	25,2	24,7
yhteensä	40,4	40,9	36,2	37,5	27,7	25,2	24,7

Riskienhallinta

Sosiaali- ja terveyslautakunnan toimiala

Vastuuhenkilö: sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja Kirsi Korttila

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	4 699 135	4 858 030	5 062 700	5 062 700	5 066	0	0
Maksutuotot	5 482 185	5 696 950	5 519 000	5 519 000	5 519	0	0
Tuet ja avustukset	353 673	315 310	183 000	183 000	183	0	0
Vuokratuotot	711 120	958 490	898 700	898 700	899	0	0
Muut toimintatuotot	85 576	96 900	136 700	136 700	137	0	0
<i>Toimintatuotot</i>	<i>11 331 688</i>	<i>11 925 680</i>	<i>11 800 100</i>	<i>11 800 100</i>	<i>11 804</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut	-23 628 069	-23 688 570	-23 961 900	-23 961 900	-23 952	0	0
Palvelujen ostot	-47 540 546	-45 596 390	-46 172 000	-46 172 000	-46 800	0	0
Aineet,tarvikkeet ja tavarat	-1 934 942	-1 653 220	-2 113 700	-2 113 700	-2 261	0	0
Avustukset	-4 447 499	-4 696 300	-5 776 840	-5 452 600	-5 663	0	0
Vuokratulot	-1 839 407	-1 995 340	-2 017 900	-2 017 900	-2 020	0	0
Muut toimintakulut	-102 659	-27 750	-322 200	-322 200	-98	0	0
<i>Toimintakulut</i>	<i>-79 493 121</i>	<i>-77 657 570</i>	<i>-80 364 540</i>	<i>-80 040 300</i>	<i>-80 794</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
TOIMINTAKATE	-68 161 433	-65 731 890	-68 564 440	-68 240 200	-68 990	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-30	0	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	-68 161 463	-65 731 890	-68 564 440	-68 240 200	-68 990	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-2 326 656	-951 600	-1 000 100	-1 000 100	-1 031	-300	-216
TILIKAUDEN TULOS	-70 488 119	-66 683 490	-69 564 540	-69 240 300	-70 021	-300	-216

Toiminnan kuvaus

Sosiaali- ja terveystoimen tehtävänä on järjestää vähintään lakisääteiset sosiaali- ja terveystoimintapalvelut kuntalaisille sekä vastata kaupungin rahastojen säännöissä sille annetuista tehtävistä. Tavoitteena on kaupungin asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen elämänkaaren eri vaiheissa. Kaikissa palveluissa painotetaan ennaltaehkäisyä ja varhaista puuttumista, kuntouttavaa lähestymistapaa sekä ohjaamista omahoitoon ja vastuunottoon omasta hyvinvoinnista. Palveluja tuotetaan omalla toimintana ja yhdessä lähikuntien kanssa, ostetaan muilta kunnilta, kuntayhtymiltä sekä yksityisiltä palveluntuottajilta.

Toimintaympäristö ja sen muutokset 2019-2022

Valtakunnallinen sote- ja maakuntauudistus, sen sisältö ja aikataulu, vaikuttavat merkittävästi sosiaali- ja terveystoimintapalvelujen järjestämiseen, tuottamiseen ja kehittämiseen. Sekä sisältö että aikataulu ovat muuttuneet moneen kertaan ja nyt on varmistunut, että sote- ja maakuntauudistus siirtyvät vuodelle eteenpäin eli uudistus tulisi siten voimaan 1.1.2021. Pääministeri Juha Sipilä antoi 27. 6. eduskunnassa pääministerin ilmoituksen maakunta- sekä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen voimaantulon siirtymisestä. Alustavan aikataulun mukaan hallituksen tavoitteena on, että ensimmäiset maakuntavaalit voitaisiin pitää toukokuussa 2019. Tällöin lakien tulisi olla voimassa noin puolta vuotta ennen eli loppuvuodesta 2018.

Heinolassa sekä sairastavuusindeksi että tarvekerroin ovat korkeat. Heinolan tarvekerroin on 1.22 (koko maa 1). Kuntaliiton 30.5.2018 toimittamassa vertailussa Heinolan tarvekerroin sosiaali- ja terveystoimen kustannusten indeksi vuonna 2017 on ollut 93 (kaikki vertailut kunnat ja alueet 100), mikä tarkoittaa, että Heinola on kyennyt tuottamaan sosiaali- ja terveystoimen palvelunsa tarvetta edullisemmin.

Muutoin toimintaympäristössä on huomioitava, että Heinolan väestön ikärakenne muuttuu, kun yli 75-vuotiaiden osuus kasvaa merkittävästi. Heinolan sosiaali- ja terveystoimen tarve sekä kustannukset tulevat tulevina vuosina väistämättä nousemaan myös ikärakenteen muuttuessa.

Toiminnalliset painopisteet 2019

Heinolassa on käynnistetty osassa yksiköitä jo vuonna 2017 Lean- kehittämishanke, mitä on vuoden 2018 aikana levitetty laajemmin eri yksiköihin. Edelleen toimintamme kehittämisessä otamme huomioon varautumisen lisääntyneeseen tarpeeseen, monialaisen yhteistyön kaupungin muiden toimialojen kanssa rajapinnoissa ja etenkin terveyden ja hyvinvoinnin edistämässä. Varustaudumme lainsäädännön aiheuttamiin muutoksiin siltä osin kuin soteuudistuksen lainsäädäntö etenee. Muutoin valtuuston hyväksymän tasapainotusselvityksen painopisteet huomioidaan myös vuoden 2019 talousarviosuunnittelussa.

Henkilöstösuunnitelma

Tulevaa sote-uudistusta silmällä pitäen esimies- ja hallintotehtävien täytössä käytetään tarkkaa harkintaa; jatkossa keski- ja ylimmän johdon tehtäviä ei Heinolassa liene, joten tehtäviä pyritään niiden vapautuessa yhdistämään olemassa oleviin tehtäviin, jos se on työmäärän ja toiminnan kannalta mahdollista.

Heinolan väestön ikärakenteen muutos tulee myös henkilöstösuunnittelussa ottaa huomioon; alle 18-vuotiaiden osuus pienenee ja yli 75-vuotiaiden osuus kasvaa merkittävästi.

Mikäli vammaisten työ- ja päivätoiminta järjestetään sosiaali- ja terveystoimen omana toimintana, se merkitsee henkilöstön lisästarvetta.

ARVIO HENKILÖSTÖMÄÄRÄN KEHITTYMISESTÄ 2015 - 2022

	2016 (TP)	2017 (TP)	2018 (31.5.2018)	2019	2020	2021	2022
Tarpeen muutos	-1	-3	-7	+8	-1		
Muu poistuma	1	0	6	0		459	
Eläke-poistuma	15	15	13	5	11	14	
Rekrytointitarve	3	12	12	13	10	13	
Määräaikaiset	97	113	90	83	71		
Vakituiset	450	453	452	461	460		

Riskienhallinta

Sote-uudistuksen epäselvä tilanne aiheuttaa myös Heinolassa epäselvyyttä toiminnan pitkäjänteisessä suunnittelussa ja osaltaan vaikeuttaa merkittävästi myös rekrytointeja. Henkilöstön saatavuudessa on isoja haasteita etenkin puheterapeutin ja sosiaalityöntekijöiden osalta. Puheterapiapalveluita emme tahdo välttämättä saada edes ostopalveluna, mikä on merkittävä haitta ja riski tarpeenmukaisten tutkimusten ja terapioiden onnistumiselle. Myös sosiaalityöntekijöiden ja etenkin lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden saatavuus ja pysyvyys on ollut haasteellista.

Väestön ikääntyminen aiheuttaa merkittävää kustannusten nousupainetta sosiaali- ja terveystoimelle jo vuodelle 2019. Suurin nousu yli 75- vuotiaiden määrässä ajoittuu etenkin aikavälille v. 20-25. Nykyinen palvelurakenne ei ole kestävä taloudellisesta ja henkilöstön saatavuuden osalta ikääntymisen kiihtyessä. Yhä useamman ikääntyneen tulisi kyetä asumaan itsenäisesti ilman mitään soten tuottamia palveluja. Tämän onnistuminen vaatii kaikkien toimialojen tiivistä yhteistyötä ja ikääntyneiden huomioimista kaikessa päätöksenteossa. Valtuuston hyväksymässä tasapainotusselvityksessä yhdeksi keinoksi kustannusten hallintaan on mainittu neuvottelujen käynnistäminen Phhykyyn liittymisestä.

200 HALLINTO- JA TUKIPALVELUT

Vastuhenkilö: sosiaali- ja terveysjohtaja Kirsi Korttila

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TULOT	957 939	883 590	1 116 000	1 116 000	1 116	0	0
MENOT	-1 871 639	-1 906 330	-2 206 400	-2 206 400	-2 209	0	0
NETTO	-913 701	-1 022 740	-1 090 400	-1 090 400	-1 093	0	0

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Strateginen perustavoite: <i>Osaava, riittävä ja hyvinvoiva henkilöstö</i>		
Tavoite: Asiakkaat saavat tarpeenmu- kaista palvelua	Arviointikriteerit/mittari: Asiakastyytyväisyys	Tavoitetaso: 85 % asiakkaista on tyytyväisiä saamaansa palveluun

Toiminnan kuvaus

Hallinto- ja tukipalvelut sisältävät toimialan yleishallinto-, talous-, tietohallinto- ja toimistopalvelut. Hallinto- ja tukipalveluiden tavoitteena on tukea palvelualueita ja toimintayksiköitä perustehtävässään tuottamalla keskitetysti talouspalveluita, asiakas- ja potilastietojärjestelmiin liittyviä tietohallintopalveluja ja toimistotyön palveluja.

Toimintaympäristö ja sen muutokset 2019-2022

Toimisto- ja talouspalveluiden osalta toimintaympäristössä ei ole välittömästi tapahtumassa oleellisia muutoksia. Mahdollisesti tuleva sote-uudistus määrittää sen, tuleeko palvelut sijoittumaan jatkossa maakuntaan.

Tietohallinnon tavoitteena on tukea asiakas- ja potilastietojärjestelmien käyttöä toimintayksiköissä, pääkäyttäjä- ja sovellustukipalveluiden siirryttyä 2M-it:n tuotettavaksi vuoden 2018 alusta. Tietohallintopalvelut mm. koordinoi ohjelmistohankintoja ja toimii yhteyshenkilönä sovellustukipalveluja tuottavan 2M-it:n suuntaan.

Tietohallinnon toimintaa ohjaa vahva lainsäädännöllinen perusta mm. liittymisestä tietyissä aikataulussa kansallisiin palveluihin, nämä vaatimukset edellyttävät tietojärjestelmien säännöllistä päivittämistä. Tuleva Sote-uudistus vaatii kiinteää alueellista yhteistyötä, niin toiminnan kannalta kuin suunnittelun ja asiantuntijuuden näkökulmasta.

Toiminnalliset painopisteet 2019

Maakunnalliseen sosiaali- ja terveydenhuoltoon siirtymiseen valmistautuminen ja valmisteluun osallistuminen. Asiakastietojärjestelmien osalta Lifecaren käyttöönotto vuonna 2019 on suunnitteilla.

Henkilöstösuunnitelma 2016 - 2022

	2016 (TP)	2017 (TP)	2018 (31.5.2018)	2019	2020	2021	2022
Tarpeen muutos	-1	-3	+1				
Muu poistuma						24	
Eläke-poistuma	4	4	0	0			
Rekrytointitarve	3	1					
Määräaikaiset	10	1	3	3	3		
Vakituiset	25	26	23	24	24		
<i>yhteensä</i>							

230 TERVEYSPALVELUT

Vastuuhenkilö: johtava ylilääkäri Kirsi Timonen

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TULOT	1 981 615	2 305 150	2 454 900	2 454 900	2 456	0	0
MENOT	-37 881 507	-36 422 950	-38 642 600	-38 642 600	-39 414	0	0
NETTO	-35 899 892	-34 117 800	-36 187 700	-36 187 700	-36 958	0	0

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Strateginen perustavoite: <i>Asiakkaat aktiivisiksi toimijoiksi</i>		
Tavoite: Asiakkaille tehdään moniammatillinen kuntoutussuunnitelma ja he kuntoutuvat kotiin.	Arviointikriteerit/mittari: Tehtyjen kuntoutussuunnitelmien määrä ja asiakkaalle arvoa tuottavan ajan mittaaminen.	Tavoitetaso: Kaikille osaston kuntoutuspotilaille on tehty kuntoutussuunnitelma ja osastolla olevat potilaat saavat vähintään 5 tuntia arvoa tuottavaa aikaa vuorokaudessa.
Asiakkaiden oma vastuu vahvistuu.	Hoitosuunnitelmien määrä	75 %:lla diabetesta, verenpainetauti- tai sepelvaltimotautia sairastavilla on olemassa oleva hoitosuunnitelma

Toiminnan kuvaus

Terveyspalveluihin sisältyvät terveyskeskuksen vastaanottotoiminta, vuodeosastotoiminta, ravitsemussuunnittelu, suun terveydenhuolto, toimintaterapia, välinehuolto, liinavaatehuolto, hoitotarvikejakelu ja fysioterapia mukaan lukien apuvälinejakelu, joka on osa alueellista toimintaa.

Virka-ajan ulkopuolinen kiirevastaanotto on kilpailutettu ja sen tuottaa Mehiläinen Oy, joten oman toiminnan lisäksi Heinolassa on vastaanottoa arkipäivisin klo 21 saakka ja viikonloppuisin ja pyhinä 8 tuntia päivässä. Kotihoidon ja asumispalveluiden vastuulääkäripalvelut ovat siirtyneet omaksi toiminnaksi terveyspalveluihin 10/2017 ostopalvelusopimuksen päätyttyä Doctagonin kanssa. Kotihoidon ja asumispalveluiden asiakkaiden geriatrisen arvion ja hyvän hoidon myötä tavoitteena on ennaltaehkäistä palvelutarpeen kasvua sekä epätarkoituksenmukaisia sairaalasiirtoja silloin, kun asiakas ei siirrosta hyödy. Terveys-

palveluihin sisältyvät myös erikoissairaanhoidon palvelut, mistä pääosa hankitaan Päijät-Hämeen Hyvinvointiyhtymältä. Tämän lisäksi Heinolassa on omaa erikoissairaanhoidon geriatrian alalta sekä Coronaria Oy:ltä kilpailutuksen jälkeen ostopalveluna hankittavia perustason erikoissairaanhoidon palveluita erikoissairaanhoidon poliklinikalla sekä leikkaustoiminnassa. Täysin omana erikoissairaanhoidona jatkuu vuonna 2019 enää osa-aikaisena toimiva geriatrian erikoispoliklinikka. Sen sijaan Coronarian myötä erikoisaloja on tullut runsaasti lisää poliklinikalle. Lisäksi Coronarialta ostetaan päiväkirurgisia, paikallispuudutuksessa tehtäviä leikkaustoimenpiteitä siltä osin, mitä lainsäädäntö antaa myöten (terveydenhuoltolain 45§ mukainen keskittämiskaava). Vuonna 2018 myös perustason psykiatrian erikoissairaanhoidon palvelut ovat siirtyneet Coronarialle.

Toimintaympäristö ja sen muutokset 2019-2022

Heinolassa on korkea sairastavuus, mikä on käynyt ilmi myös Kuntaliiton tekemästä kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon vertailusta vuodelta 2017. Heinolan sairastavuusindeksi on korkea ja ikäänntyneiden osuus on vertailun korkein. Tarve myös terveyspalveluille säilyy korkeana. Mikäli sote- ja maakuntauudistus etenee, myös Heinolan terveyspalvelut siirtyvät sen myötä osaksi maakunnallista toimijaa vuonna 2021.

Vuodeosastopaikkoja on vähennetty vuodesta 2012 alkaen. Vuodesta 2016 alkaen paikkamäärä on ollut 36 paikkaa. Maakunnallisesti Phhykyllä tulee olemaan tarvetta keskustella myös vuodeosastoiden paikkamäärän nostosta Heinolassa, kun Salpakankaalla vuodeosasto loppuu. Vaativaa neurologista kuntoutusta tarvitsevat potilaat on pyritty hoitamaan pääsääntöisesti Heinolan terveyskeskuksen vuodeosastolla. Potilaat, jotka tarvitsevat erityisosaamista, esimerkiksi puheterapiaa tai neuropsykologia, hoidetaan edelleen kuntoutussairaala Jalmarissa. Osaston lääkäri työ on Doctagonin ostopalvelun loppumisen jälkeen 10/2017 hoidettu omana toimintana.

Myös terveyspalveluissa on käynnistetty Lean- kehittäminen vuonna 2017, mitä jatketaan edelleen jatkuvana kehittämisenä. Tavoitteena on, että ilman lisäresursseja kyettäisiin hoitamaan myös lisääntyvä palvelujen tarve tulevina vuosina. Asiakkaiden sujuva hoitoonpääsy, asiakasprosessit, hukan poisto sekä sujuvat palveluketjut ovat jatkuvan parantamisen ja kehittämisen kohteena. Vastaanottopainotteisuudesta tulee päästä siirtymään kevyempiin palveluihin. Sähköisten palveluiden käyttöönottoa lisätään siinä määrin, kuin se on mahdollista asiakastietojärjestelmien osalta.

Coronarialta hankitun perustason erikoissairaanhoidon tavoitteena on kääntää erikoissairaanhoidon kustannusnousu maltillisemmaksi. Erikoissairaanhoidon ostopalveluiden määrärahaksi on vuodelle 2019 Phhykyn perussopimuksen mukaisen yhteistyökokouksen jälkeen arvioitu vuoden 2018 talousarvion määrärahavaraus + 1.4 %.

Välinehuolto tuottaa palveluita Heinolan kaupungin yksiköille, Coronarialle, Sairaanhoidokeskus Ilmarille ja PHHYKY:n laboratorio –liikelaitokselle. Loppuvuodesta 2018 välinehuollon toiminta auditoidaan ulkopuolisen toimijan toimesta.

Suun terveydenhuollossa suunnitellaan otettavaksi käyttöön sähköinen ajanvaraus v. 2019 aikana. Koulujen luokkatarkastukset tehdään kouluilla käyttäen liikutettavaa hammashoitoyksikköä. Koskee ensimmäisiä, kolmansia ja viidensia luokkia.

Toiminnalliset painopisteet 2019

Vastaanottotoiminnassa toiminnan aktiivinen, moniammatillinen kehittäminen jatkuu. Tavoittelemme toiminnan laadullista kehittämistä erityisesti asiakashyödyn kannalta (kansansairauksien hoito, hoitoonpääsy). Moniammatillisuutta ja tuottavuutta lisätään muun muassa ottamalla fysioterapeuttien suoravastaanotto tuki- ja liikuntaelinsairauksissa nykyistä laajemmin käyttöön. Hoitoonpääsyssä T3 ajan (kolmas vapaa aika) toiminnallisena tavoitteena on alle 2 viikkoa (14 vrk). Vastaanottopainotteisuudesta pyritään siirtymään kevyempiin palveluihin.

Jokaisella kotihoidon ja asumispalveluiden vastuulääkäripalveluiden piirissä olevalla asumispalveluiden asiakkaalla tulee olla tehtynä ennakoiva hoitosuunnitelma, mikä auttaa vähentämään epätarkoituksenmukaisia sairaalasiirtoja silloin, kun asiakas ei niistä hyödy.

Vuodeosastolla asiakkaan kuntoutussuunnitelman aktiivinen käyttöönotto heti osastolle tullessa auttaa tekemään osastojaksosta tavoitteellisen ja parantaa jatkosuunnitelman tekemistä. Asiakkaalle arvoa tuottavalla ajalla osastojakso saadaan nykyistä aktiivisemmaksi ja se palvelee asiakkaan hyvinvointia ja kuntoutusta.

Erikoissairaanhoidossa yhteistyö Coronarian kanssa jatkuu ja yhteistyöllä pyritään pitämään yhä kasvavat erikoissairaanhoidon kustannukset kurissa.

Toimintaa kuvaavat mittarit

	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020
Suun th:n kaikki käynnit/ vuosi	19 000	19 000	19 000	
Vastaanottotoiminta, lääkärien vastaanottokäynnit	27 832	27 000	25 000	24 000
Vastaanottotoiminta, lääkärien hoitopuhelut, konsultaatiot, sähköinen asiointi	16 077	18 000	20 000	22 000
Vastaanottotoiminta, hoitajien vastaanottokäynnit	27 830	30 000	30 000	29 000
Vastaanottotoiminta, hoitajien hoitopuhelut, konsultaatiot, sähköinen asiointi	9 824	10 000	11 000	12 000
Perusterveydenhuollon osastojen hoitovuorokaudet	10 448	10 000	11 000	11 000
Erikoislääkärivastaanotot, kontaktien lukumäärä	4 147	8 000*	8 200	8 200
Leikkausosaston toimenpiteet, lkm	142	200**	200	200

* tilanne 10.8. 2018: alkuvuoden erikoispoliklinikan kontaktien lukumäärä 5450. Aiempiin vuosiin verrattuna muutettu mittari kontaktien lukumääräksi pelkkien käyntien sijaan. Osa operatiivisista aloista vähentynyt, mutta uutena aloittanut psykiatria.

**th-lain 45§ voimaan 1.1.2018, mikä vähentänyt leikkaustoimenpiteiden lukumäärää, 10.8.2018 tmp- lukumäärä 103

Henkilöstösuunnitelma 2016 - 2022

	2016 (TP)	2017 (TP)	2018(31.5.2018)	2019	2020	2021	2022
Tarpeen muutos							
Muu poistuma	1					114	
Eläkepoistuma	2		5	2	5		
Rekryointitarve			5	2	5		
Määräaikaiset	13	12	14	14	14		
Vakituiset	112	110	114	114	114		

270 HOITO- JA VANHUSPALVELUT

Vastuuhenkilö: vanhus- ja hoitopalvelujohtaja Riitta West

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TULOT	6 735 769	6 808 030	6 509 200	6 509 200	6 512	0	0
MENOT	-23 144 736	-23 073 230	-23 272 340	-22 948 100	-22 946	0	0
NETTO	-16 408 967	-16 265 200	-16 763 140	-16 438 900	-16 434	0	0

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Strateginen perustavoite: <i>Kustannusten hallinta</i>		
Tavoite:	Arviointikriteerit/mittari:	Tavoitetaso:
Vanhukset voivat asua kotonaan mahdollisimman pitkään	Niiden säännöllisen kotihoiton asiakkaiden määrä, joiden luona käydään 90 käyntiä tai enemmän kuukaudessa osuus kaikista säännöllisen kotihoiton asiakkaista nousee 2 % Raskaan asumispalvelun tarve on mahdollisimman lyhytaikainen	18 % Enintään 2.5 v raskaassa hoivassa

Toiminnan kuvaus

Vanhus- ja hoitopalveluihin kuuluvat asiakasohjausyksikkö Terveystupa, avoin päivätoiminta, kotihoito, kotisairaala, tehostettu kotikuntoutus, rekrytointiyksikkö, tehostetun palveluasumisen yksiköt: Palvelukeskus Hopeasilta, Mäntylän asumispalvelut, Kanervalan palvelukeskus sekä ostopalvelut. Vanhuspalveluilla tuotetaan enemmän elämänlaatua ja parempaa arkea ikäihmisille huomioiden erityisesti ennaltaehkäisy ja toimintakyvyn koheneminen. Palveluohjauksen avulla järjestetään tarvittavat optimaaliset palvelut oikea-aikaisesti ensisijaisesti kotiin. Raskaimpien palvelujen piiriin tullaan aikaisempaa myöhemmin. Palvelut tuotetaan taloudellisesti ja hyödyntäen uusia toimintamalleja painottaen yhteisöllisyyttä ja yhteistyötä omaisten sekä järjestöjen kanssa. RAI-järjestelmää käytetään vanhuspalveluissa asiakkaan hoidon tarpeen arvioinnissa, kun tarvitaan kokonaisvaltainen arvio toimintakyvystä, hoidon laadun seuraamiseen ja johtamiseen.

Rekrytointiyksiköstä jaetaan sijaistilaisuuksia ja sijaistilaisuuksia sijaistilaisuuksiin. Tavoitteena on täyttää pitkäaikaiset sijaistilaukset rekrytointiyksikön sisäisillä sijaistilauksilla ja lyhytaikaiset sijaistilaukset pääosin rekrytointiyksikön varahenkilöstöllä vähentäen ulkopuolisia sijaistilauksia. Oma, eri yksiköihin perehtynyt varahenkilöstö kykenee tarjoamaan äkillisissä sijaistilauksissa osaavan työntekijän ja tuottaa palvelut kustannustehokkaasti. Rekrytointiyksikköön on keskitetty Kuntarekryn hakijoiden haastattelut ja avustaminen sijaisten hankinnoissa eri yksiköihin. Rekrytointiyksikkö on mukana kaikissa hoitohenkilöstön rekrytoinneissa vastaten rekrytointiprosessin sujuvuudesta ja kehittämisestä yhteistyössä muiden yksiköiden kanssa.

Toimintaympäristö ja sen muutokset 2019-2022

Heinola on mukana alueellisessa vanhuspalvelujen suunnittelussa ja toteutetaan jo tarvittavat muutokset niin, että maakunnalliseen malliin siirtyminen vuonna 2021 tapahtuu hallitusti.

Arviointi- ja kuntoutusjaksotoiminta toteutetaan Mäntylän Karpalokodissa viidellä asiakaspaikalla ja arviointi jatkossa pääasiallisesti asiakkaiden kotona kotihoidon palveluna. Tavoitteena on kuntouttaa enemmistö asiakkaista vielä tukipalvelujen avulla kotiin tai välimuotoisiin asumispalveluihin. Kanervalan vanhusten ryhmäkotien toiminta päättyy palvelukeskuksen tiloissa v. 2019. Laajennettuun tuettuun asumiseen tarjotaan jatkossa palveluseteli.

Kanervalan ryhmäkotien toiminnan päättyessä Kanervalan hoitohenkilöstö sijoitetaan asumispalvelujen, kotihoidon, vammaisten asumispalvelujen, vastaanottotoiminnan, vuodeosastojen ja rekrytointiyksikön vapautuviin tehtäviin. Mikäli kaikille Kanervalan hoitotyöntekijöille ei löydy sijoitusyksikköä vapautuvien tehtävien kautta, niin heidät sijoitetaan rekrytointiyksikköön, josta heidän työpanostaan jaetaan eri yksiköiden sijaistarpeisiin (erityisesti lyhytaikaisiin alle 13-päivää kestäviin sijaisuuksiin). Sijaispalkkarahoja vähennetään samassa suhteessa lyhytaikaisten sijaisten palkkamenoista.

Kotihoito on mukana valtakunnallisessa kotihoidon vertaiskehittämistoiminnassa, mukana on myös Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä. NHG tuottaa vertailukelpoista tietoa koko Päijät-Hämeen alueelta puolivuositain. Kotihoitoa kehitetään huomioiden alueellinen kehittäminen mm. etähoivan, teknologian, avoimen päivätoiminnan ja kotisairaaloiminnan osalta. Kotona asuvien ikäihmisten arviointi- ja kuntoutusmalleja kehitetään uutena toimintamallina kotiarvioinnit tehostetun kotikuntoutuksen ja kotihoidon henkilöstön toimesta. Kotona asuvien ikääntyvien mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden kotihoidon kehittäminen jatkuu. Raskaampiin asumispalveluihin siirtymistä voidaan myöhentää hoitamalla kotona useampaa ns. intensiivistä kotihoitoa saavaa (yli 60 kertaa kuukaudessa käyntejä tarvitsevia). Kotihoidon etähoivatoimintaa lisätään sekä otetaan käyttöön lääkeannosautomaatteja. Päivätoiminta nykytuotoisena lopetetaan ja muutetaan ryhmämuotiseksi ns. avoimeksi päivätoiminnaksi.

Vanhuspalvelujen asumispalvelujen (ml. omat ja ostopalvelut sekä palvelusetelit) koordinaatio ja hallinnointi tapahtuu keskitetysti asiakasohjausyksikössä. Muistipoliklinikkatoiminnan selkiyttäminen ja yhteistyökumppaneiden sitouttaminen yhteisesti sovittuihin toimintatapoihin jatkuu. PalveluSantra vastaa edelleen palveluneuvonnasta, sekä koordinoi yhteistyötä järjestöjen kanssa. Perhe- ja omaishoitoa kehitetään ja laajennetaan alueellisten suuntaviivojen mukaisesti (Perhonen-hanke). Omaishoitajien vertaistukea kehitetään ja virtuaaliset ratkaisut otetaan pysyväksi käytännöksi halukkaille omaishoitajille. Etisiviä vanhustyö projekti etenee ja löydetään toimintamalleja, joiden avulla pystytään tavoittamaan palvelujen ulkopuolella olevat ikäihmiset ja ennaltaehkäisemään raskaiden palvelujen tarvetta.

Vanhusten määrän nousun myötä sosiaali- ja terveystoimessa on jouduttu lisäämään vanhusten hoiva-asumispaikkoja viime vuosina merkittävästi. Paine paikkamäärän nousulle säilyy myös tulevina vuosina korkeana. Vuodesta 2016 vanhusten hoivapaikkojen määrä on noussut siten, että vuonna 2019 arvioidaan olevan 39 paikkaa enemmän kuin v. 2016. Mukana on kotikuntalain perusteella Heinolasta muuhun kuntaan muuttaneet, joilla on asumispalvelutarve ja jonka Heinola maksaa (v.2019 5 asukasta)

hoiva-asumispalvelupaikat	2016	2017	2018 (7/18)	2019
YHTEENSÄ:	245	275	273	284

Toiminnalliset painopisteet 2019

1. Oikein ajoitettu kuntoutus ja ennaltaehkäisevä toiminta
2. Uudistetut kotiin vietävät palvelut
3. Oikea palvelu oikeaan aikaan
4. Monipuoliset asumispalvelut
5. Geriatriinen osaaminen
6. Taloudellisesti toimiva ja haluttu työpaikka

Toimintaa kuvaavat mittarit

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020
Käynnit					
Kotihoidon käynnit	125703	113081	115 640	117 640	119 640
Päivätoiminnan käynnit	4634	4441	4400	0	0
Kotisairaala		3444	3450	3500	3500
Tehostettu kotikuntoutus		2188	2300	2450	2600
Palveluohjauksen käynnit	2 600	2 650	2 700	2800	2900
Hoitopäivät					
Hopeasilta	21457	21583	21960	22187	22189
Kanervalta	6419	6060	6360	0	0
Mäntylä	31134	30387	30828	29088	29448
Rekrytointiyksikön myydyt tunnit, lkm	123 825	124 870	125 000	127 000	128 000

Henkilöstösuunnitelma 2016 - 2022

	2016 (TP)	2017 (TP)	2018 (31.5.2018)	2019	2020	2021	2022
Tarpeen muutos							
Muu poistuma						237	
Eläke-poistuma	8	10	7	3	5	13	
Rekrytointitarve		10	7	3	5	13	
Määräaikaiset	61	79	61	54	54		
Vakituiset	224	233	237	237	237	237	

280 SOSIAALIPALVELUT

Vastuhenkilö: sosiaalipalvelujohtaja Eija Leino

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TULOT	1 656 368	1 928 910	1 720 000	1 720 000	1 720	0	0
MENOT	-16 595 271	-16 255 060	-16 243 200	-16 243 200	-16 225	0	0
NETTO	-14 938 903	-14 326 150	-14 523 200	-14 523 200	-14 505	0	0

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Strateginen perustavoite: <i>Osaava, riittävä ja hyvinvoiva henkilöstö</i>		
Tavoite: Asiakkaan palvelujen tarve on arvioitu asian edellyttämässä riittävässä laajuudessa.	Arviointikriteerit/mittari: Valmistuneet palvelutarpeen-arvioinnit	Tavoitetaso: 100%
Asiakkailla on laadittu kirjallinen asiakassuunnitelma.	Laaditut asiakassuunnitelmat	100%

Toiminnan kuvaus

Sosiaalipalvelut sisältävät vammaispalvelut, työikäisten palvelut, lapsiperheiden sosiaalipalvelut ja terveysneuvontapalvelut.

Vammaispalvelut sisältävät vammaispalvelulain-, kehitysvammaisten erityishuollon- ja omaishoidonpalvelut. Tavoitteena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä. Palvelumuotoja ovat tukipalvelut, asumispalvelut, perhehoito, työ- ja päivätoiminta ja työhön kuntoutus. Myös erityisryhmien asumispalvelut siirtyvät vammaispalveluihin syksyn 2018 aikana.

Työikäisten palvelut käsittävät työikäisen väestön sosiaalihuoltolain mukaisen palvelutarpeen arvioinnin, suunnitelmallisen sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen, työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun eli TYP-toiminnan, kuntouttavan työtoiminnan sekä täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen.

Työikäisen mielenterveys- ja päihdepalvelut ovat osa terveysneuvontapalveluita. Muilta osin terveysneuvontapalvelut käsittävät neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon, ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvonnan, puhe- ja toimintaterapia- sekä neuvolapsykologityön.

Lapsiperheiden sosiaalipalvelut käsittävät lapsiperheiden palvelutarpeen arvioinnin ja sen osana mahdollisen lastensuojelutarpeen selvittämisen, lapsiperheiden kotipalvelun ja perhetyön, sosiaalihuoltolain mukaisen lapsiperheiden sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen, lastensuojelun avo-, sijais- ja jälkihuollon sekä tehostetun perhetyön osana lastensuojelun avohuoltoa.

Toimintaympäristö ja sen muutokset 2019–2022

Sahanniemen kehitysvammaisten asumisyksikkö, joka on toiminut kahdessa eri yksikössä 1.5.2016 lukien, palaa vuonna 2019 uusiin, koko yksikön yhteisiin toimitiloihin.

Kevään 2018 aikana työikäisten sosiaalipalvelut ja lapsiperheiden sosiaalipalvelut ovat muuttaneet fyysisesti samoihin toimitiloihin. Tarkoituksena on tiivistää yksiköiden välistä yhteistyötä asiakkaiden etu ja tarpeet huomioiden.

Kesän 2018 aikana perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut sekä erikoissairaanhoidon psykiatrian ja päihdelääketieteen palvelut tuotetaan yhteisissä toimitiloissa Heinolan kaupungin ja yksityisiä terveyspalveluja tuottavan Coronarian yhteistyönä.

Terveysneuvontapalvelut ja lapsiperheiden sosiaalipalvelut ovat mukana LAPE-muutosohjelman maakunnallisessa hankkeessa: ”Huomisen hyvinvointia lapsille ja perheille Päijät-Hämeessä”. Osana kyseistä hanketta olemme pilotoimassa myös lapsilähtöistä budjetointia, jossa huomioidaan lapsen oikeudet. LAPE-hankkeessa kehitettävä toimintamalli tulee rakentamaan pohjan Päijät-Hämeen maakunnallisen sote-kokonaisuuden lasten, nuorten ja perheiden palveluihin ohjautumiselle.

Toiminnalliset painopisteet 2019

Sosiaalipalveluissa varaudutaan lainsäädännön mahdollisiin muutoksiin huomioiden sote-uudistuksen eteneminen. Pysymme mukana muutoksissa ja peilaamme toiminnan kehittämässä maakunnallista kehittämistyötä.

Toiminnassa huomioidaan talousselvityksessä esiin tulleet talouden tasapainottamistoimenpiteet, kuten mielenterveys- ja päihdekuntoutujille laaditut asumispalveluanalysit, joiden tavoitteena on asiakkaiden ohjautuminen oikeanlaiseen, mahdollisesti kevyemmän tuen piiriin.

Selkeytetään päihdehuollon palveluprosessi kokonaisuudessaan niin, että osaaminen on keskitetty mielenterveys- ja päihdetyöryhmään. Asiakas saa tarvitsemansa palvelun keskitetysti. Erityisesti työikäisten sosiaalipalveluissa jatketaan edelleen Lean-kehittämishankkeessa aloitettua prosessien kehittämistä palvelutarpeen arvioinnista suunnitelmalliseen työskentelyyn.

Toimintaa kuvaavat mittarit

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020
Vaikeavammaisten kuljetuspalveluasiakkaat	300	300	300	330	330
Vaikeavammaisten ja kehitysvammaisten palveluasumisen asiakkaat vuoden lopussa (31.12.)*	72	76	77	77	77
Vammaispalvelupäätökset, lkm vuodessa	480	480	500	500	500
Katkaisu- ja laitoshoidon asiakkaat	50	50	40	40	40
Mielenterveyskuntoutujien palveluasumisen ja tehostetun palveluasumisen asiakkaat vuoden lopussa (31.12.)*	40	40	30	30	30
Päihdekuntoutujien tehostetun asumispalvelun asiakkaat vuoden lopussa (31.12.)*	35	35	35	30	30
Mielenterveys- ja päihdetyön asiakaskäynnit (oma toiminta)	3 300	3 300	3 300	3500	3500
Toimeentulotukea saavia kotitalouksia	1 200	-	-	-	-
Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea saavia kotitalouksia	900	760	760	760	760
Kuntouttava työtoiminta, asiakkaat*	130	150	150	160	160
Huostassa olevat lapset ja nuoret (31.12.)	50	44	44	44	44
Puheterapian asiakaskäynnit*	580	550	550	500	
Toimintaterapian asiakaskäynnit*	550	550	550	550	

Henkilöstösuunnitelma 2015 - 2022

	2016 (TP)	2017 (TP)	2018 (31.5.2018)	2019	2020	2021	2022
Tarpeen muutos			-7	8			
Muu poistuma			6			84	
Eläke-poistuma	1	1	1	0	1	1	
Rekryointitarve		1		8			
Määräaikaiset	13	21	12	12			
Vakituiset	89	84	78	86	85		

Elinvoimalautakunnan toimiala

Vastuuhenkilö: elinvoimajohtaja Heikki Mäkilä

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	245 950	220 500	231 000	231 000	230	229	228
Maksutuotot	687 288	686 470	707 500	707 500	727	726	720
Tuet ja avustukset	384 004	636 000	830 000	830 000	880	1 030	1 030
Vuokratuotot	1 187 891	1 200 000	1 148 000	1 148 000	1 148	1 148	1 148
Muut toimintatuotot	101 620	13 400	13 400	13 400	13	13	13
<i>Toimintatuotot</i>	<i>2 606 753</i>	<i>2 756 370</i>	<i>2 929 900</i>	<i>2 929 900</i>	<i>2 998</i>	<i>3 146</i>	<i>3 139</i>
Valmistus omaan käyttöön	19 636	12 000	2 000	2 000	2	2	2
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut	-2 256 664	-3 145 960	-3 296 200	-3 296 200	-3 197	-3 197	-3 198
Palvelujen ostot	-1 167 692	-1 436 790	-1 408 900	-1 408 900	-1 397	-1 388	-1 380
Aineet,tarvikkeet ja tavarat	-198 733	-172 400	-166 800	-166 800	-161	-161	-160
Avustukset	-1 896 757	-1 857 800	-1 880 800	-1 880 800	-1 801	-1 801	-1 801
Vuokratulot	-308 946	-325 260	-337 700	-337 700	-336	-336	-336
Muut toimintakulut	-113 722	-95 660	-93 000	-93 000	-93	-93	-93
<i>Toimintakulut</i>	<i>-5 942 512</i>	<i>-7 033 870</i>	<i>-7 183 400</i>	<i>-7 183 400</i>	<i>-6 985</i>	<i>-6 976</i>	<i>-6 968</i>
TOIMINTAKATE	-3 316 124	-4 265 500	-4 251 500	-4 251 500	-3 985	-3 828	-3 827
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 708	-1 600	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	-3 317 831	-4 267 100	-4 251 500	-4 251 500	-3 985	-3 828	-3 827
Poistot ja arvonalentumiset	-43 860	-63 800	-120 300	-120 300	-581	-601	-552
TILIKAUDEN TULOS	-3 361 691	-4 330 900	-4 371 800	-4 371 800	-4 566	-4 429	-4 379

Toiminnan kuvaus

Elinvoima keskittyy edelleen toimintaympäristön kehittämiseksi yrityksille, asukkaille ja vapaa-ajan viettäjäille vetovoimaiseksi kaupunkistrategian mukaisesti. Kaupunkistrategiasta nousevat erityisesti keskustan laaja-alainen kehittäminen, talouspohjan vahvistaminen ja digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntäminen. Keinovalikoimassa ovat maankäyttö-, markkinointi-, elinkeino- ja työllisyys- sekä tapahtuma- ja kulttuuritoiminta.

Toiminnan vaikuttavuutta parannetaan määrätietoisesti, ja kumppanuuksia ja yhteistoimintaa lisätään. Rakenteellisia muutoksia edistetään. Elinvoimatoimiala toteuttaa osaltaan talouden tasapainottamisohjelman edellyttämät toimenpiteet.

Toimintaympäristö ja sen muutokset 2019-2022

Taloudellisessa noususuhdanteessa yritysten investoinnit ovat lisääntyneet, bio- ja kiertotalousala kehittyä ja matkailuala sekä Suomen kiinnostavuus ovat kasvussa. Työttömyys on laskusuunnassa, ja yrityksillä on vaikeuksia saada osaavaa työvoimaa. Markkinoinnin ja toimivan kaupunkipolitiikan merkitys korostuu. Kuntakilpailu kiristyy, samoin yritysten välinen kilpailu osajista. Tämä nostaa myös koulutuksen ja oppilaitosten roolia. Ikääntyminen vaikuttaa Heinolassa erityisen vahvasti, luoden samanaikaisesti sekä haasteita että mahdollisuuksia.

Toiminnalliset painopisteet 2019

Elinvoimatoimialan painopisteitä on kolme, ja ne nousevat kaupunkistrategiasta. Yksi on keskustan kehittäminen laaja-alaisena kokonaisuutena. Toisena tulee investointien, työpaikkojen, asumisen ja matkailun kautta tulevan tulopohjan vahvistaminen. Kolmantena on erityisesti paikkasidonnaiseen tietoon liittyvä, kaupunkikokemusta ja asiakasymmärrystä lisäävä digitalisaatio. Talouden tasapainottamisohjelman toteuttaminen on otettu huomioon talousarviota ja –suunnitelmaa tehdessä.

Henkilöstösuunnitelma

Toimialan henkilöstösuunnitelma on esitetty palvelualueittain. Vakituisen henkilöstön kokonaismäärä pysyy suunnittelukaudella varsin vakaana. Lintutarhan tulevaisuudella voi olla vaikutusta henkilöstömäärään.

Riskienhallinta

Riskienhallinnassa erityishuomio on henkilöstössä. Organisaatiossa on eletty monien pitkien poissaolojen sijaisuuksien keskellä, ja muutoksia tapahtuu jatkuvasti. Henkilöstön jaksaminen ja tähän liittyen hyvä esimiestyö ja oikein mitoitettut tavoitteet ovat keskeisen tärkeitä riskienhallinnan elementtejä.

300 YRITYKSET JA TYÖ

Vastuuhenkilö: Elinvoimajohtaja Heikki Mäkilä

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
TULOT	519 741	769 000	963 000	963 000	1000€	1000€	1000€
MENOT	-3 608 263	-4 537 110	-4 737 400	-4 737 400	963	963	963
NETTO	-3 088 522	-3 768 110	-3 774 400	-3 774 400	-4 564	-4 559	-4 555

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Strateginen perustavoite:		
<i>Tulopohjan vahvistaminen</i>		
Tavoite:	Arviointikriteerit/mittari:	Tavoitetaso:
Aktivointiasteen nostaminen työllisyshoidossa	TE-toimiston raportoima aktiivointiaste Heinolassa	27% vuoden 2019 lopussa (nykytaso n. 23%)
Sijoittumismarkkinointi luo kysyntää yritysten sijoittumiselle Heinolaan	Kontaktoidut potentiaaliset yritykset	10 000 kpl
Heinola tunnistetaan kiinnostavana asuinpaikkana	Kohderyhmille suunnatut ”top of mind” –kyselyt	Heinola näyttyy kohderyhmille suunnatussa top 10 –listassa

Toiminnan kuvaus

Elinkeinotoiminnassa on oleellista kehittää toimintaympäristöä vastaamaan toimijoiden tarpeita ja odotuksia koskien esimerkiksi toimitila-, palvelu-, yritys yhteistyö-, markkina-, osaja-, asumis- ja muita ilmeviä asioita. Tätä tarjoamaa on samalla paketoitava helposti omaksuttaviksi markkinointiviesteiksi ja tarjoamaksi, ja markkinoinnin avulla on tavoitettava haluttuja kohderyhmiä yritysten, investointien, työpaikkojen ja asukkaiden saamiseksi. Samalla on huolehdittava paikallisten yritysten palveluista kysyntää vastaavasti. Hanketoiminnalla haetaan toiminnalle taloudellisia ja henkisiä resursseja. Yhteistyöverkoston rakentamalla voidaan vaikuttaa ja hyötyä kohtuullisilla panostuksilla.

Toimintaympäristö ja sen muutokset 2019-2022

Kilpailu osajista kiristyy. Heinolan kannalta keskeiset kärkitoimialat ovat myös kansallisesti tärkeitä ja kehittyvät globaalisti hyvin.

Toiminnalliset painopisteet 2019

Työllisyydenhoidon painopisteitä ovat työpajatoimintojen yhdistäminen ja kuntouttavan työtoiminnan lisääminen. Elinkeinotoiminnassa avainasemassa on tiivis yritysysteistyö ja tehokas markkinointi. Osaaaminen nousee painopisteeksi yhä tärkeämmäksi yritysten tarpeiden vuoksi. Laajeneva oppilaitosyhteistyö on niin opiskelupaikkojen täyttymisen, Heinolan vetovoimaisuuden paranemisen nuorisosegmentissä, yritysten työllistämismahdollisuuksien ja yritysten TKI-toiminnan kannalta ensiarvoisen tärkeää.

Henkilöstösuunnitelma

	2016 (TP)	2017 (TP)	2018 (30.6.2018)	2019	2020	2021	2022
Tarpeen muutos							
Muu poistuma							1
Eläkepoistuma							
Rekryointitarve							
Määräaikaiset (sis. työllisyydenhoidon sopimukset)		27	26	30	40	50	60
Vakituiset		4	4	6	6	6	6
yhteensä		31	30	36	46	56	66

310 KULTTUURI

Vastuhenkilö: kulttuurisihteeri Saija Jäppinen

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
TULOT	620 851	669 870	672 900	672 900	1000€ 743	1000€ 893	1000€ 893
MENOT	-1 138 032	-1 175 730	-1 167 500	-1 167 500	-1 158	-1 158	-1 158
NETTO	-517 182	-505 860	-494 600	-494 600	-415	-265	-265

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Strateginen perustavoite:		
<i>Vetovoimainen keskusta</i>		
Tavoite:	Arviointikriteerit/mittari:	Tavoitetaso:
Matkailutoimiala ja matkailupalveluiden myynti kehittyy	Tarjolla oleva ryhmämatkapaikkien määrä	Kymmenen uutta matkailupaikkaa myynnissä
Tapahtumatarjonta elävöittää kaupunkia ympäri vuoden	Kaupungin järjestämien tapahtumien kävijämäärä	Yli 50 000 kävijää

Toiminnan kuvaus

Kulttuuripalvelut vastaavat kulttuurilain määrittämistä tehtävistä, kaupungin tapahtumatuotannosta, kesäteatterin tuottamisesta, WPK-talon toiminnasta ja lintutarhasta. Kulttuuripalvelut koskettavat pääsääntöisesti kuntalaisten vapaa-aikaa, ja siksi niillä on ennaltaehkäisevä ja henkistähyvinvointia ylläpitävä merkitys. Lisäksi kulttuuritoiminnalla, tapahtumilla ja festivaaleilla on merkitystä myös kaupungin elinkeinotoimintaan ja matkailuun. Kulttuuritoiminta mahdollistaa yritystoimintaa ja luo sitä kautta uusia työpaikkoja, sillä kulttuuripalvelut sekä niiden erilaiset tapahtumat tunnetusti houkuttelevat yleisöä kaupunkiin.

Kulttuuripalveluiden yleisenä tavoitteena on elävä keskusta ja kaupunkikulttuuri. Toiminnan tuottavuutta ja kasvua kehitetään laajan yhteistyöverkoston avulla. Kulttuuripalvelut tukevat vuosittain toiminnallaan ja taloudellaan useita paikallisia kulttuuritoimijoita.

Toimintaympäristö ja sen muutokset 2019-2022

Keskustan elinvoimaisuuden näkökulmasta monipuolinen kulttuuri- ja tapahtumatarjonta ympäri vuoden on tärkeää niin asukkaille kuin muualta tulevillekin. Toimintakonsepteja on mietittävä entistä tarkemmin, ja hyvien kokemusten tarjoaminen aikaansaa tehokkainta markkinointia: suosittelua. Heinolan on pystyttävä uudistumaan säilyttäen silti omaleimaisuutensa ja persoonallisuutensa. Uudistuva eläinsuojelulaki ei vaikeuta lintutarhan toimintaa, vaan paremminkin nostaa sen asemaa suhteessa pienimuotoisempiin toimijoihin. Talouden tasapainottamisen näkökulmasta on selvitettävänä lintutarhan tulevaisuuden vaihtoehdot. Yksi niistä on pysyvän valtion rahoituksen varmistaminen luonnonvaraisille eläimille.

Toiminnalliset painopisteet 2019

Painopisteinä ovat keskustan elinvoimaisuuden kehittäminen kulttuurin ja tapahtumatoiminnan avulla, matkailun edistäminen monipuolisesti yhteistyössä matkailuyritysten, Lahti Regionin ja muiden tahojen kanssa sekä lintutarhatoiminnan kehittäminen.

Henkilöstösuunnitelma

	2016 (TP)	2017 (TP)	2018 (30.6.2018)	2019	2020	2021	2022
Tarpeen muutos							
Muu poistuma							
Eläkepoistuma							
Rekryointitarve							
Määräaikaiset	1	1	5	1	1	1	1
Vakituiset	9	9	9	9	9	9	9
<i>yhteensä</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>14</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>10</i>

320 MAANKÄYTTÖ

Vastuhenkilö: kaupunginarkkitehti Harri Kuivalainen

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TULOT	1 485 797	1 329 500	1 296 000	1 296 000	1 294	1 292	1 285
MENOT	-1 197 925	-1 322 630	-1 278 500	-1 278 500	-1 263	-1 259	-1 255
NETTO	287 872	6 870	17 500	17 500	31	33	30

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Strateginen perustavoite: <i>Vetovoimainen keskusta</i>		
Tavoite: Sataman-Kylpylän alueelle saadaan vetovoimaisia uusia toimintoja mm. ideakilpailun avulla	Arviointikriteerit/mittari: - Toimijoiden osoittama kiinnostus - Ehdotusten kehittämiskelpoisuus keskustan kokonaisvetovoiman kehittämisen kannalta	Tavoitetaso: - Kylpyläkorttelin ja entisen Maaherrankadun päiväkodin rakennusten aktiivinen uusiokäyttö. - Kylpylänrannan ja sataman alueet aktiivista ja toiminnallista kaupunkitilaa

Toiminnan kuvaus

Maankäytön palvelualueen toimintayksiköt ovat *kaavoitus* sekä *kiinteistöt ja mittaus*. Kaavoitus vastaa alueiden käytön suunnittelusta sekä yhdyskuntarakenteen ja kaupunkikuvan kehittämisestä. Maapoliittisilla toimenpiteillä turvataan mm. kaupungin maanomistusreservi tarvittaville uusille rakentamisalueille. Tontteja vuokrataan ja myydään asumiseen ja elinkeinotoiminnalle kaupunginhallituksen vahvistamilla hinnoilla. Mittaustoimintaan ja rekisteritietoon perustuen tuotetaan erilaisia mittaus-, kartta- ja paikkatietopalveluita. Lisäksi avustetaan yksityisteiden ylläpitoa ja perusparannuksia.

Toimintaympäristö ja sen muutokset 2019-2022

Toimintaympäristön muutokset lähinnä pitkäaikaisista kehitystrendeistä johtuvia. Yhdyskuntarakenteen kehittämistarpeissa korostuvat edelleen keskustan elinvoimaisuus ja Vierumäen-Resortin alueen monipuoliset kehittymisedellytykset.

Toiminnalliset painopisteet 2019

Vetovoimainen keskusta

- Keskustan elinvoimaa ja kaupunkikulttuuria tuetaan asemakaavoituksella, kehittämishankkeilla sekä aktiivisella yhteistyöllä eri toimijoiden kanssa. Erityisenä kehittämiskohteena on *lintutaran-harjun-sataman-kylpylän-Maaherranpuiston-Seminaarin alueen* -vyöhykkeen toiminnallinen vahvistaminen.

Digi on liki

- Toteutetaan paikkaan liittyvän tiedon hyödyntämisen pilottihanke.

Taluspohjan vahvistuminen

- Vierumäen yrityspuiston (Heikkimäki) markkinointi käynnissä ja valmius tontinluovutukseen olemassa.
- Kaupungin omistamaa asemakaavoitettua teollisuus-, työpaikka- ja palvelualueiden varantoa on riittävästi ja monipuolisesti. Jatketaan maanhankintaa strategisesti tärkeillä kehittämisalueilla kuten Vierumäellä.
- Strategisesti merkittävimmät kaavahankkeet: *Vierumäen-Urheiluopiston-Konniveden alueen osayleiskaava* (erit. vesistömatkailu ja Kimolan kanavahanke); *Hevossaaren osayleiskaava* sekä *Tähtiniemen kauppa-alueen asemakaava* (Prisma, huomioiden vaikutukset Heinolan kaupan palveluverkkoon).
- Syvennetään edelleen yritysyritysteistyötä ja strategisia kumppanuuksia alueen elinkeinoelämän kehittämiseksi.

Toimintaa kuvaavat mittarit

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2022
Omakotitontit					
myytyt	1	–	2	4	8
myytyt vuokratontit	2	2	2	4	4
vuokratut	2	2	2	4	6
Tonttijaot	6	5	6	10	10
Kiinteistötoimitukset	15	9	10	15	10
Ilmakuvaus (ha)	–	–	–	–	–
Pohjakartan laadinta (ha)	1 352	250	–	–	–
Hyväksytyt					
yleiskaavat (kpl/1000 ha)	–	1/1,0	1/3,3	1/6,5	
asemakaavat (kpl/ha)	4/4,4	7/174,2	7/134,5	3/165,3	

ranta-asemakaavat (kpl/ha)	2/-60,4	2/13,7	2/76,7	1
maankäyttösopimukset (solmittu kpl)	-	2	3	1

Henkilöstösuunnitelma 2016 - 2022

	2016 (TP)	2017 (TP)	2018 (30.6.2018)	2019	2020	2021	2022
Tarpeen muutos	-	-	-	-	-	-	-
Muu poistuma	-	-	1	-	-	-	-
Eläkepoistuma	-	-	-	1	-	1	-
Rekrytointitarve	-	-	1	1	-	1	-
Määräaikaiset	0	0	1	0	0	0	0
Vakituiset	16	16	16	16	16	16	16
<i>yhteensä</i>	<i>16</i>	<i>16</i>	<i>17</i>	<i>16</i>	<i>16</i>	<i>16</i>	<i>16</i>

Määräaikaiset työsuhteet ovat yleensä muutaman kuukauden mittaisia avustavia tehtäviä tai opiskelija-harjoittelijoita.

Hyvinvointilautakunnan toimiala

Vastuuhenkilö: hyvinvointijohtaja Pirjo Hepo-Oja

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	661 283	702 500	619 700	619 700	620	613	613
Maksutuotot	1 338 867	1 452 800	1 187 800	1 187 800	1 178	1 178	1 178
Tuet ja avustukset	706 440	513 190	485 000	485 000	485	485	485
Vuokratuotot	96 596	64 200	84 400	84 400	86	86	86
Muut toimintatuotot	7 005	4 800	0	0	0	0	0
<i>Toimintatuotot</i>	<i>2 810 191</i>	<i>2 737 490</i>	<i>2 376 900</i>	<i>2 376 900</i>	<i>2 369</i>	<i>2 362</i>	<i>2 362</i>
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut	-18 190 280	-17 696 120	-18 331 000	-18 331 000	-18 198	-18 122	-18 090
Palvelujen ostot	-5 409 647	-5 257 530	-5 309 200	-5 309 200	-5 317	-5 299	-5 183
Aineet,tarvikkeet ja tavarat	-663 096	-640 410	-556 600	-556 600	-551	-551	-551
Avustukset	-983 093	-1 041 700	-935 900	-935 900	-935	-935	-935
Vuokratulut	-3 750 753	-3 883 190	-3 855 100	-3 855 100	-3 857	-3 842	-3 842
Muut toimintakulut	-32 516	-15 550	-8 700	-8 700	-9	-9	-9
<i>Toimintakulut</i>	<i>-29 029 385</i>	<i>-28 534 500</i>	<i>-28 996 500</i>	<i>-28 996 500</i>	<i>-28 867</i>	<i>-28 758</i>	<i>-28 610</i>
TOIMINTAKATE							
Rahoitustuotot ja -kulut	-10	0	0	0	0	0	0
<i>VUOSIKATE</i>	<i>-26 219 203</i>	<i>-25 797 010</i>	<i>-26 619 600</i>	<i>-26 619 600</i>	<i>-26 498</i>	<i>-26 396</i>	<i>-26 248</i>
Poistot ja arvonalentumiset	-1 652 052	-1 726 400	-1 740 800	-1 740 800	-1 744	-2 536	-2 561
<i>TILIKAUDEN TULOS</i>	<i>-27 871 256</i>	<i>-27 523 410</i>	<i>-28 360 400</i>	<i>-28 360 400</i>	<i>-28 242</i>	<i>-28 932</i>	<i>-28 809</i>

Hyvinvointipalveluiden toimiala vastaa kaupungin varhaiskasvatustalouden, opetus- ja koulutuspalveluiden, nuoriso-, kirjasto- ja liikuntapalveluiden sekä museotoiminnan järjestämisestä. Hyvinvointipalvelut vastaa kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä sekä maahanmuuttajien kotouttamisesta ja heille järjestettävien palveluiden yhteensovittamisesta. Toimiala vastaa myös ennaltaehkäisevän päihdetyön tehtävistä.

Hyvinvointipalveluiden kokonaistavoitteena on asukkaiden hyvinvointi ja kaupungin elinvoimaisuuden kehittyminen.

Toimiala rakentuu varhaiskasvatukseen, opetuksen ja koulutuksen ja virikkeellisen elämän palvelualueista sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelualueesta. Luottamusmiesshallinnosta vastaa hyvinvointilautakunta ja sen liikuntajaosto.

Toimialan henkilöstösuunnittelu

	2016(TP)	2017(TP)	2018 (TA)	2019	2020	2021	2022
Tarpeen muutos			-9	-8	-35	-4	-2
Muu poistuma			-5,5	-1	-30	-2	0
Eläkepoistuma			-13	-11	-14	-8	-6
Rekrytointitarve			9	4	9	6	4
Määräaikaiset		78	88,5	88,5	64,5	62,5	61,5
Vakituiset		369	378,50	370,5	359,5	357,5	356,5
<i>yhteensä</i>							

Riskienhallinta:

Merkittävimmät riskit sitovien tavoitteiden ja toiminnallisen painopisteiden toteutumiselle ovat hyvinvoinnin ja terveyden palvelualueen osalta onnistuminen vahvistamaan oppilas- ja opiskelijahuoltoa yhdellä koulupsykologilla, henkilöstön saaminen mahdollisimman pysyväksi ja ylläpitämään luottamus ja yhteistyörakenteet onnistutaan kaupungin eri toimijoiden välillä.

Varhaiskasvatuksen palvelualueen haasteeksi koetaan onnistuminen uuden varhaiskasvatuslain tuomien muutosten toteuttamisessa ja varhaiskasvatuksen opettajien rekrytoinnissa.

Koko Hyvinvointitoimialan isona riskinä nähdään suunniteltujen rakennus- ja korjaushankkeiden viivästyminen.

400 HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN

Vastuuhenkilö: hyvinvointikoordinaattori Kirsi Mäkilä

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TULOT	32	26 190	96 000	96 000	96	96	96
MENOT	-193 367	-646 020	-755 900	-755 900	-753	-753	-753
NETTO	-193 335	-619 830	-659 900	-659 900	-657	-657	-657

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Strateginen perustavoite: Terve, toimiva ja turvallinen arki - asiakas keskiössä: Ennakoiva tuki yhteen sovitetuissa palveluissa		
Tavoite: Oppilashuoltohenkilöstön työn painopiste siirtyy yhteisölliseen oppilashuoltoon.	Tavoitetaso: 30 % oppilas- ja opiskelija-huollon toiminnasta on yhteisöllistä oppilas- ja opiskelijahuoltoa.	Arviointikriteerit/mittari: Aura-järjestelmän tilastot /yhteisöllinen oppilashuolto
Toimiva monialainen työ kehittyy	Asiakas on mukana varhaiskasvatuksen, koulun, virikkeellisen elämän, sosiaali- ja terveyspalveluiden palveluiden ja muiden tahojen yhteistyössä.	Aura- järjestelmän tilastot/ monialainen työ Aura-järjestelmän tilastot/ tavoitteiden saavuttaminen Kokemustieto, asiakaspalute
Terveydenedistämisasiivisuus paranee	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tapahtuu kaikilla toimialoilla ja kohdentuu kaikkiin ikäryhmiin.	Teaviisarin tulokset /THL

Toiminnan kuvaus:

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelualue käsittää kaksi toimintayksikköä: Oppilas- ja opiskelijahuollon, sisältäen koulujen psykologi-, koulukuraattoripalvelut sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yksikön sisältäen kuntien tehtäväksi annetut hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lakisääteiset tehtävät, maahanmuuttajien kotoutumisen tuen ja monitoimijaisen perhekeskustoiminnan.

Kunnan on edistettävä ja seurattava asukkaidensa terveyttä, hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä sekä palveluissa toteutettuja toimenpiteitä (Kuntalaki 1 §, 37 §, Terveydenhuoltolaki 12 §). Toiminta toteuttaa kaikkia kaupungin strategisia ohjelmia. Toiminta kokoa ja raportoi hyvinvointitietoa ja seuraa muutoksia ja niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin. HYTE-työ toimii yhteistyössä julkisten tahojen, kolmannen sektorin, vaikuttamistoimielimien sekä maakunnallisten ja valtakunnallisten verkostojen kanssa.

Maahanmuuttajien kotoutumista edistävä työ (kotoutumista edistävä laki 1386/2010) toteuttaa maahanmuuttaja-asiakkaiden kuten kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kotoutumisen välitöntä tukea. Toimintaa ohjaa myös Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelma.

Heinolan lapsiperhepalveluiden ja kolmannen sektorin toimijoiden yhdessä toteuttaman perhekeskustointi rakentuu heinolalaisten perheiden ja toimijaverkoston tarpeiden ja hyvinvointisuunnitelman painopisteiden pohjalta. Toiminta on monialaisesti toteutettua avointa ja kohdennettua ryhmätoimintaa ja tapahtumia lapsiperheille.

Toimintaympäristö ja sen muutokset 2019-2022:

Palvelualueen toiminnassa on varauduttu sote- ja maakuntauudistukseen ennakoimalla muutostarpeita toiminnan rakenteita suunniteltaessa. Yhdyspintatyöskentelyä sote-palveluiden kanssa vahvistetaan. Toiminnassa huomioidaan maakunnalliset linjaukset.

Toiminnalliset painopisteet v. 2019 ja keskeiset mittarit:

Oppilas- ja opiskelijahuollon painopisteenä ovat onnistuneet Heinolan kaupungin ja Päijät-Hämeen maakunnallisen oppilashuollon toimintamallit, sujuva monialainen työ ja painopisteen siirtäminen yksilötyöstä yhteisölliseen oppilashuoltoon. Tulevaisuuden toimintamalleja luodaan kunnan ja soten yhteistyönä ja palvelujen yhdyspinnoilla (Labu-työ, palvelujen värjääminen). Tavoitteena on riittävä oppilashuollon tuki oppilaille ja opiskelijoille. Mittareina toimivat toiminnan tilastot ja hyvinvointitieto.

Maahanmuuttajien kotoutumista edistävän työn painopisteenä on kotoutumisen tukeen liittyvän osaamisen jakaminen. Kotoutuminen on hyvinvointia. Mittareina ovat syntyneet toimintakäytännöt, palvelukokemus sekä asiakaskäynnit. Perhekeskustoiminnan painopisteenä puolestaan on Heinolan oman toiminnan liittäminen osaksi maakunnallisen perhekeskustoiminnan verkostoa. Mittareina ovat yhteistyökäytänteet, asiakaspalaute, toteutettu toiminta ja käyntien määrä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteinä ovat Heinolan kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2017-2021 tavoitteet ja toimenpiteet. Erityisiä huomioitavia asioita ovat poikkihallinnollisuuden vaaliminen, kaikkien ikäryhmien huomioiminen sekä teema-alueista yksinäisyyden vähentäminen. Hyvinvoinnin ja terveydentilaa mitataan kansallisen ja paikallisen indikaattoritiedon perusteella ja Teaviisarin avulla mitataan terveydenedistämiseksiä.

Talous

TAE2019

nettokustannukset / asukas

3,51 €

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yksikön (ei sisällä oppilas ja opiskelijahuollon yksikköä) nettomenot/ asukas. Asukaslukuna käytetään 31.12.2017 asukaslukua 19 128.

Palvelualueen henkilöstösuunnittelu

	2016(TP)	2017(TP)	2018 (31.5.)	2019	2020	2021	2022
Tarpeen muutos			-	-	-	-	-
Muu poistuma			-	- 1	-	-	-
Eläkepoistuma			-	-1	-	-	-
Rekryointitarve			-	+2	-	-	-
Määräaikaiset			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Vakituiset, palvelualue			7,9	7,9	7,9	7,9	7,9
Vakituiset, toimialan muu hallinto			1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
<i>yhteensä</i>							

Talousarvioesityksen vaikutukset vuoden 2019 toimintaan:

Oppilashuollon yksikön toiminnassa kolmen koulupsykologin malli mahdollistaa oppilas- ja opiskelija-huoltolain mukaisen toiminnan sen saavutettavuuden sekä painopisteen osalta. Toiminnan painopistettä on mahdollista siirtää ehkäisevämpään ja yhteisöllisen oppilashuollon suuntaan. Lisäksi muutoksen odotetaan lisäävän henkilöstön pysyvyyttä ja oppilasmäärien/ työntekijä jakautumista lähemmäksi suosituksia. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain ulkopuolisen psykiatrisen sairaanhoitajan siirtyminen takaisin terveydenhuoltoon selkiyttää toiminnan lakiperustaa. Terveyskeskuspsykologin palkkakustannusten siirtymisellä hyvinvointipalveluihin ei ole toiminnallisia vaikutuksia. Kyse on kyse on esiopetusikäisten psykologisista palveluista.

410 OPETUS- JA KOULUTUSPALVELUT

Vastuuhenkilö: Heinolan lukion rehtori Johannes Rinkinen 31.12.2018 saakka. Koulutusjohtajan rekrytointi käynnissä.

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TULOT	1 001 772	821 800	702 300	702 300	704	704	704
MENOT	-16 289 131	-15 360 320	-15 818 700	-15 818 700	-15 723	-15 667	-15 601
NETTO	-15 287 360	-14 538 520	-15 116 400	-15 116 400	-15 019	-14 963	-14 897

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Strateginen perustavoite:

Terve, toimiva ja turvallinen arki - asiakas keskiössä:
Ennakoiva tuki yhteen sovitetuissa palveluissa

Tavoite:	Tavoitetaso:	Mittari:
Oppilashuoltohenkilöstön työn painopiste siirtyy yhteisölliseen oppilashuoltoon.	30 % oppilashuoltohenkilöstön työstä on yhteisöllistä oppilashuoltoa	Aura- järjestelmän tilastot/ yhteisöllinen oppilashuolto
Toimiva monialainen työ kehittyy	Alueelliset yhteisölliset oppilashuoltotyöryhmät esi- ja alkuopetuksessa käynnistyvät	Suunnitelmien toteutuminen
	Koululaisten ja opiskelijoiden osallistuminen Virikkeellisen elämän palveluihin lisääntyy.	Yhteisten ryhmien määrä Kokoontumiskerrat

Toiminnan kuvaus:

Opetus- ja koulutuspalvelut vastaa perus- ja lukiokoulutuksen sekä musiikkiopetuksen järjestämisestä. Sen tehtäviin kuuluvat myös Heinolassa tapahtuvan 2. asteen koulutuksen yhteistyön (Heinolan lukio, Koulutuskeskus Salpaus, Suomen urheiluopisto) edistäminen sekä Heinolassa annettavan ammatillisen koulutuksen edunvalvonta.

Koulutus järjestetään omana palveluna lukuun ottamatta vaativaa erityistä tukea tarvitsevien perusopetuksen oppilaiden opetusta. Oppilashuollon asiantuntijapalvelut järjestetään Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen -palvelualueen toimesta. Oppilasruokailu, kiinteistöjen hoito, siivous sekä vahtimestaripalvelut ostetaan sisäisenä palveluna kaupungin teknisestä toimesta.

Muu koulutus muodostuu Heinolan kansalaisopiston tuesta, kuvataidekoulun avustuksista sekä Päijät-Hämeen kesäyliopiston jäsenmaksusta.

Perusopetusta annetaan seitsemässä yksikössä. Kirkonkylän ja Lusin luokkien 1-6 kouluilla on yhteinen rehtori, kuten myös Myllyojan ja Vierumäen kouluilla. Kailaan koulussa annetaan yleisopetusta luokka-asteilla 1-6 ja erityisopetusta pienryhmissä luokka-asteilla 1-9. Koulu toimii kahdessa eri toimipisteessä. Jyrängön koululla annetaan vuosiluokkien 1-6 opetusta. Luokkien 7-9 opetus on keskitetty Lyseonmäen koululle. Perusopetuksen oppilaita lukuvuonna 2018 – 2019 on yhteensä 1545.

Lukio toimii väistötiloissa Ojakadulla. Lukiossa on lukuvuonna 2018 – 2019 213 opiskelijaa. Lisäksi Heinolan lukiossa lukio-opintoja suorittaa 27 Koulutuskeskus Salpauksen ja Suomen Urheiluopiston opiskelijaa. Musiikkiopistossa on lukuvuonna 2018 – 2019 350 opiskelijaa.

<i>Koulun nimi</i>	<i>Oppilasmäärät</i>	<i>Heinolan peruskoulujen ja lukion oppilaslukumäärien ennusteet 20.9.2019</i>	
	<i>20.9.2018 lv. 2018-2019</i>	<i>lv. 2019-2020 ennuste</i>	<i>lv. 2024-2025 ennuste</i>
Jyrängön koulu	173	161	118
Kailaan koulu	409	402	285
Kailaan koulu, Tommolan toimipiste	35	28	29
Kirkonkylän koulu	154	164	147
Lusin koulu	41	39	28
Myllyojan koulu	123	123	119
Vierumäen koulu	45	45	38
Lyseonmäen koulu	553	531	497
<i>Peruskoulut yhteensä</i>	<i>1533</i>	<i>1493</i>	<i>1261</i>
Heinolan lukio	202	217	219

Toimintaympäristö ja sen muutokset vv. 2019 - 2022:

Opetus- ja koulutuspalveluiden palveluverkko on merkittävässä muutoksessa. Myllyojan koulun, Heinolan lukion ja Seminaarin koulu kiinteistöt on purettu. Yli viisisataa peruskoululaista ja lukiolaista opiskelee väistötiloissa. Kaupunginvaltuusto on tehnyt päätökset uusista toimitiloista ja vuoden 2019 aikana on käynnissä neljän rakennushankkeen toteutus tai suunnittelu.

Lyseonmäen koulun laajennusosa on valmistunut syksyllä 2018. Vierumäen koulun laajennusosa, joka tulee pääosin varhaiskasvatukseen käyttöön, on rakenteilla vuoden 2019 aikana. Uuden lukiorakennuksen suunnittelu on edennyt yleissuunnitteluvaiheeseen. Rakentaminen on tarkoitus aloittaa keväällä 2019. Sinilähde -talon yleissuunnitelma ja pääpiirustukset on hyväksytty. Rakentaminen aloitettaneen keväällä 2019. Kailaan koulun hankesuunnitelma on tehty ja vuoden 2019 aikana hanke etenee yleissuunnitteluvaiheeseen.

Esi - ja perusopetukseen ja lukiokoulutukseen ollaan vaiheittain ottamassa käyttöön uusia opetussuunnitelmia. 1.8.2019 alkaen kaikilla vuosiluokilla on käytössä uusi opetussuunnitelma. Keskeisenä tavoitteena opetussuunnitelmassa on siirtää oppimisen painopistettä sisältöjen oppimisesta taitojen oppimiseen. Siirtyminen uusien opetussuunnitelmien mukaiseen toimintakulttuuriin sekä digitalisaation voimakas kehittyminen luovat tarpeita henkilöstön osaamisen kehittämiseen.

Kaupunginvaltuusto on vuoden 2015 talousarviokäsittelyn yhteydessä 17.11.2014 § 106 päättänyt, että Lusin ja Kirkonkylän koulujen hallinto sekä Vierumäen koulun ja Myllyojan koulun hallinto yhdistetään 1.8.2015 alkaen. Kirkonkylän koulun rehtorin tehtäviin on ko. päivästä lukien kuulunut myös Lusin koulun rehtorin tehtävät, samoin kuin Myllyojan koulun rehtorin tehtäviin Vierumäen koulun rehtorin tehtävät. Kouluyksiköiden johtamisen näkökulmasta on perusteltua yhdistää Lusin koulun ja Kirkonkylän koulu, samoin kuin Vierumäen koulu ja Myllyojan koulu yhtenäiseksi kouluyksiköksi, jotka toimivat kahdessa toimipaikassa. Toiminnan tehokkuus lisääntyy nykytilanteeseen verrattuna mm. talousarvioiden ja tietojärjestelmien sekä eri raportoitien yhdistämisen myötä. Tämä poistaa mm. nykyisen kaksinkertaisen, päällekkäisen hallinnollisen työn rehtoreilta ja koulusihteereiltä. Muutos parantaa rehtorin mahdollisuutta kokonaisuuksien johtamiseen ja on talouden sopeuttamisohjelman mukainen toiminnan tehostamistoimenpide.

Toiminnalliset painopisteet 2019:

Palveluverkkoinvestointien laadukas toteuttaminen

Uusien opetussuunnitelmien mukaisen toimintakulttuurin kehittäminen

Oppilaiden osallisuuden ja hyvinvoinnin kehittäminen

Toimintaa kuvaavat mittarit:

Asukaslukuna käytetään 31.12.2017 asukaslukua 19 128.

	TP 2017	TA2018	TAE2019
Talous, opetus- ja koulutuspalvelut			
kustannukset / asukas	790	762	787
Talous , perusopetus			
kustannukset / asukas	659	638	657
kustannukset / oppilas	8242	7876	7883
Vaikuttavuus, perusopetus			
peruskoulunsa suorittaneiden osuus %	99	99	100
Talous, lukiokoulutus			
kustannukset / asukas	90	85	88
kustannukset / opiskelija	7996	7637	7883
Talous, musiikkiopetus			
kustannukset / asukas	25	26	26
kustannukset / oppilas	1357	1398	1419
kustannukset / opetustunti	56	54	54
Vaikuttavuus, musiikkiopetus			
oppilasmäärä	356	350	350
opetustunnit (sis.avoin opetus)	8996	9134	9100

Tilasto 2016	Kustannukset / asukas Heinola	Kustannukset/ asukas Päijät-Häme	Kustannukset/ asukas Koko maa
Perusopetus	804 €	839 €	879 €
Lukiokoulutus	139 €	98 €	116 €

<https://www.kuntaliitto.fi/tilastot-ja-julkaisut/kustannusrakenne>

Palvelualueen henkilöstösuunnittelu:

Perusopetuksen oppilasmäärä tulee oppilasennusteen mukaan vähenemään nykyisestä 1533 oppilaasta 1345 oppilaaseen vuoteen 2022 mennessä. Vähennystä on siis n. 10 %. Perusopetuksen oppilasmäärän väheneminen vaikuttaa yleensä myös lukion hakijamäärään. Toisaalta uuden lukiorakennuksen arvioidaan olevan vetovoimatekijä, joka vaikuttaa positiivisesti Heinolan lukioon hakeutumiseen. Henkilöstön tarve tulee lähivuosina vähenemään, minkä vuoksi kaikkia eläköitymisen vuoksi avautuvia tai määräaikaisia tehtäviä ei jatkossa tulla täyttämään. Voimakas kehittyminen luovat tarpeita henkilöstön osaamisen kehittämiseen.

	2016(TP)	2017(TP)	2018 31.5.2018	TA2019	2020	2021	2022
Tarpeen muutos		-	-3	-2	-4	-3	-1
Muu poistuma		-		-	-	-2	-
Eläke-poistuma		-	-4	-2	-5	-1	-1
Rekrytointi-tarve		-	1	-	1	-	
Määräaikaiset		44	44	44	44	42	41
Vakituiset palvelualue		179	179	177	173	172	172
Vakituiset, muu hallinto		1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
<i>yhteensä</i>							

Talousarvioesityksen vaikutukset vuoden 2019 toimintaan:

1.8.2019 Vierumäen ja Myllyjojan koulut yhdistetään toiminnallisesti samoin kuin Lusin koulu ja Kirkonkylän koulu.

420 VARHAISKASVATUS

Vastuuhenkilö: va. varhaiskasvatusjohtaja Päivi Salminen 31.12.2018 saakka. Varhaiskasvatusjohtajan rekrytointi käynnistymässä.

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
TULOT	883 751	934 700	707 700	707 700	1000€	1000€	1000€
MENOT	-8 067 513	-8 295 350	-8 245 300	-8 245 300	708	701	701
NETTO	-7 183 761	-7 360 650	-7 537 600	-7 537 600	-8 233	-8 195	-8 113
					-7 525	-7 494	-7 412

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Strateginen perustavoite:		
Terve, toimiva ja turvallinen arki - asiakas keskiössä: Ennakoiva tuki yhteen sovitetuissa palveluissa		
Tavoite:	Tavoitetaso:	Mittari:
Oppilashuoltohenkilöstön työn painopiste siirtyy yhteisölliseen oppilashuoltoon.	30 % oppilashuoltohenkilöstön työstä on yhteisöllistä oppilashuoltoa	Aura- järjestelmän tilastot /yhteisöllinen oppilashuolto
Toimiva monialainen työ kehittyy	Alueelliset yhteiset yhteisölliset oppilashuoltotyöryhmät esi- ja alkuopetuksessa käynnistyvät.	Suunnitelmien toteutuminen Yhteisten ryhmien määrä Kokoontumiskerrat

	Varhaiskasvatuksen asiakkaiden osallistuminen Virikkeellisen elämän palveluihin lisääntyy.	Varhaiskasvatuksen asiakkaiden lukumäärä palvelujen käyttäjinä.
--	--	---

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuksen palvelualue on hyvinvointipalveluiden keskeinen toimintakokonaisuus. Varhaiskasvatustilaisissa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista opetuksen, kasvatuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.

Kunnallinen varhaiskasvatus sisältää seuraavat muodot: päiväkotitoiminta, esiopetus, perhepäivähoito ja perhekeskuksen avoimet palvelut. Heinolassa on viisi varhaiskasvatuspalvelualueita. Avointa päiväkotitoimintaa (huoltajat ovat mukana yhdessä lastensa kanssa) järjestetään kahdella alueella. Palvelualueeseen kuuluu myös erityisopetuksen järjestäminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.

Lasten huoltajilla on mahdollisuus valita kunnallisen varhaiskasvatuspaikan vaihtoehtona lasten kotihoito tai yksityisen hoidon tuki, jolloin lapsen hoitaja on kunnan hyväksymä yksityinen palveluntuottaja, jonka toimintaa kunta valvoo.

Varhaiskasvatuksen kokonaispalvelutarjonnan kysynnän vaihteluun vaikuttavat yhteiskunnalliset muutokset kuten työvoima- ja perhepoliittiset ratkaisut, alueen työllisyyden muutokset, muuttoliikenne sekä varhaiskasvatus- ja perusopetuslakien muutokset koskien palvelun järjestämistä sekä lasten ja henkilöstön välistä suhdelukua.

Toimintaympäristö ja sen muutokset v. 2019

Varhaiskasvatuslaki muuttaa 1.9.2018 alkaen henkilöstörakennetta niin, että vähintään 2/3 henkilöstöstä tulee olla varhaiskasvatuksen opettajia tai varhaiskasvatuksen sosionomeja. Siirtymäaika on v. 2030 asti. Vuoden 2019 aikana tehdään suunnitelma varhaiskasvatuksen sosionomien tarpeesta sekä varhaiskasvatuksen lastenhoitajien tehtävien asteittaisesta muuttamisesta uuden lain mukaisiksi. Tehtävänkuvaukset sekä tehtäväkuvat muutetaan uuden varhaiskasvatuslain mukaisiksi.

Varhaiskasvatuslain muutoksen yhteydessä otetaan käyttöön 1.1.2019 alkaen varhaiskasvatuksen tietovaranto Varda, johon tallennetaan varhaiskasvatuksen järjestäjiä, henkilöstöä, perhettä ja lasta koskevia tietoja, joita viranomaiset tarvitsevat toteuttaessaan lakisääteisiä viranomaistehtäviään.

Varhaiskasvatuksessa on tarkoitus siirtyä lapsibudjetointiin niin, että vuoden 2020 talousarvio on laadittu sen mukaisesti. Lapsibudjetoinnin rakentaminen tehdään osana hyvinvoinnin toimialan kokonaisuutta yhdessä lapsiperheiden sosiaalipalveluiden sekä terveysneuvontapalveluiden kanssa. Työtä ohjaavat LAPE:n muutosohjelman asiantuntijat.

Vuorohoidossa otetaan käyttöön 1.1.2019 alkaen suhdeluku 1:5,5 aiemman 1:4,5 sijaan ja esiopetuksessa 1.8.2019 alkaen 1:8 aiemman 1:7 sijaan.

Vierumäen koulun yhteyteen valmistuvat tilat 1-5 -vuotiaiden varhaiskasvatusryhmälle. Toiminnan on tarkoitus alkaa 1.8.2019.

Musiikkiopiston kerho yhdistetään Tommola-talon avoimen päiväkodin toimintaan 1.8.2019 alkaen osallistujamäärän vähyyden vuoksi. Kerhotoiminnan keskittämisellä voidaan hyödyntää henkilöstöresurssit paremmin vastaamaan asiakkaiden tarpeita.

Erityisosaamista vahvistava varhaiskasvatuksen perhekuraattori –kokeilu muutetaan vakituiseksi toimintatavaksi ja se juurrutetaan varhaiskasvatuksen arkeen vuoden 2019 aikana.

Varhaiskasvatuksen tunnusluvut 2012-2019	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
0-6 vuotiaat	1163	1130	1120	1095	997	965	951	948
Lapsia päivähoitossa ja esiopetuksessa (31.3.)	763	724	698	669	657	650	647	650
Lapsia päivähoitossa ja esiopetuksessa (%)				61,00	65,90	67,40	68,00	68,56
0-6vuotiaista				%	%	%	%	%
Alle 3 - vuotiaat päivähoitossa	119	106	130	140	135	116	121	120
Esiopetus oppilaat	183	150	198	140	175	151	164	153
Vuorohoitolapset	83	83	83	75	78	52	55	60
Tuki - lapset	116	125	98	128	140	120	155	155
Asiakkaat avoimessa päivähoitossa ka/kerta	17	17	17	19	20	22	21	21
Päivähoidon käyttöaste*	90 %	90 %	85 %	87 %	85 %			
Päivähoidon täyttöaste						94 %	94 %	95 %
Lasten kotihoidon tuen saajat	285	293	272	259	245	236	220	210
Henkilöstöresurssit	172,5	172,5	169	161,5	159,5	154,5	152	146

Varhaiskasvatuksen tunnusluvut 2012-2019

Toiminnalliset painopisteet v. 2019

Lapsen ja huoltajien osallisuutta korostavien varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmien mukaisen toimintakulttuurin juurruttaminen arkeen.

Vierumäen päiväkotiryhmän toiminnan aloittaminen

Varhaiskasvatuksen perheohjauksen toimintamallin juurruttaminen arkeen

Varhaiskasvatuksen maakunnallisen arvioinnin toteuttaminen

Toimintaa kuvaavat mittarit

Asukaslukuna käytetään 31.12.2017 asukaslukua 19 128.

Talous, varhaiskasvatus	TP2017	TA 2018	TAE2019
kustannukset / asukas	367,36	375,92	392,96
tulot/ asukas	45,19	47,74	37,00
kustannukset / lapsi	7 444,31	7 789,05	7.928,80

Tilasto 2016	Kustannukset / asukas Heinola	Kustannukset/ asukas Päijät-Häme	Kustannukset/ asukas Koko maa
Varhaiskasvatus	356 €	444 €	496 €
Esiopetus	64 €	53 €	65 €

<https://www.kuntaliitto.fi/tilastot-ja-julkaisut/kustannusrakenne>

Henkilöstösuunnittelu

	2016(TP)	2017 (TP)	2018(31.5.2018)	2019	2020	2021	2022
Tarpeen muutos		-1	-1,5	-6	-1	-1	-1
Muu poistuma		0	0,5	0	0	0	0
Eläke-poistuma		5	-8	-7	-8	-6	-4
Rekryointitarve		4	7	1	7	5	3

Määräaikaiset*		20	10	10	10	10	10
Vakituiset		144,5	152	146	145	144	143
yhteensä							

*kesätyöntekijät

Talousarvioesityksen vaikutukset vuoden 2019 toimintaan

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tulokertymä on arviolta 25 % pienempi vuoden 2018 talousarvioon verrattuna. Vuoden 2018 talousarviossa ei ole pystytty huomioimaan tulokertymän pienenemistä, koska eduskunta hyväksyi vasta joulukuussa 2017 uuden, 1.1.2018 voimaantulevan, asiakasmaksulain. Kunnalle tämä asiakasmaksujen pieneneminen kompensoidaan korkeammilla valtionosuuksilla, jotka eivät näy varhaiskasvatuksen talousarviossa vaan kunnan talousarvion kokonaisuudessa.

Vuorohoidon sekä esiopetuksen ryhmäkokoja kasvattamalla sekä avoimen toiminnan yhdistämisellä saadaan kolmen henkilötyövuoden säästö. Vierumäen päiväkotiryhmän henkilöstöjärjestelyt tehdään sisäin järjestelyin.

Vierumäelle perustettavan päiväkotiryhmän kalustehankinnat tehdään leasingillä, joka on edullisempi kuin omina hankintoina tehdyt ostot. Kalusteiden leasingkulut nostavat varhaiskasvatuksen vuokratulua.

430 VIRIKKEELLINEN ELÄMÄ

Vastuuhenkilö: Nuorisopalvelujohtaja Anne Hottola

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TULOT	924 636	954 800	870 900	870 900	861	861	861
MENOT	-4 479 384	-4 232 810	-4 176 600	-4 176 600	-4 158	-4 143	-4 143
NETTO	-3 554 747	-3 278 010	-3 305 700	-3 305 700	-3 297	-3 282	-3 282

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Strateginen perustavoite:		
Terve, toimiva ja turvallinen arki - asiakas keskiössä: Ennakoiva tuki yhteen sovitetuissa palveluissa		
Tavoite:	Tavoitetaso:	Mittari:
Toimiva monialainen työ kehittyä	Varhaiskasvatuksen ja perus- ja lukiokoulutuksen asiakkaiden osuus Virikkeellisen elämän palvelujen käyttäjissä lisääntyy vuoteen 2018 verrattuna.	Varhaiskasvatuksen, perus- ja lukiokoulutuksen asiakkaiden lukumäärä Virikkeellisen elämän palveluyksiköiden palvelujen käyttäjinä.
Asiakas keskiössä paremmin	Kaikille ikäryhmille on tarjolla matalan kynnyksen toimintaa ja palveluja.	Toteutuneet tilaisuudet

Toiminnan kuvaus

Virikkeellinen elämä palvelualue muodostuu kirjastopalveluista, liikuntapalveluista, museopalveluista ja nuorisopalveluista:

Kirjastopalvelut ovat lakisääteinen peruspalvelu. Kirjaston on tarjottavaa monipuolinen ja uudistuva ko-koelma sekä tilat kuntalaisten käyttöön, ohjata ja opastaa sekä ylläpitää erityisesti lasten monipuolista lukutaitoa. Kirjasto sijaitsee Kauppakadulla. Kirjastoauto palvelee kouluja ja päiväkoteja sekä maantie-teellisesti koko Heinolan aluetta.

Museopalvelut tallentavat, tutkivat ja esittävät paikallista historiaa ja kulttuuria, joiden pohjalta toteute-taan kulttuuriperintökasvatusta ja elämyksiä museon asiakkaille ja kohderyhmille. Heinolassa on kolme museokohdetta: Heinolan kaupunginmuseo (Kauppakatu 14), Heinolan taidemuseo (Kauppakatu 4) ja Lääninkivalteri Aschanin talo (Kauppakatu 3). Museotoiminta pohjautuu laajaan esinekokoelmaan, joka käsittää sekä kulttuurihistoriallista esineistöä että taideteoksia. Museo profiloi kulttuurihistorialliset ja taidekokoelmansa laatimalla kokoelmajärjestyksen ohjelman.

Liikuntapalvelut luovat edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Liikuntapaikkojen kunnossapito on ostettu teknisen toimelta. Liikuntapalvelut tuottavat kuntalaisille matalan kynnyksen ryhmätoimintaa. Ryhmätoimintaa on eläkeläisille ja soveltavaa liikuntaa tarvitseville, KKI-liikuntapalveluita työttömille ja yrityksille sekä lasten, nuorten ja perheiden ryhmiä. Terveysliikuntapalvelut toteutetaan yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa. Liikuntapalveluiden ylläpitämät liikuntatilat ja paikat ovat uimahalli, jäähalli, Kirkonkylän liikuntahalli, urheilupuisto, kaupunginosakentät, ulkoilureitit sekä uimarannat.

Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Heinolassa nuorisotyöstä vastaa nuorisopalvelut. Kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Nuorisopalvelujen vastaavat perusnuorisotyöstä (Pleissi, Kirkkis nuorisotilat, Saksalan Seikkailukeskus, koulu-nuorisotyö) etsivästä nuorisotyöstä sekä nuorten työpaja toiminnasta.

Toimintaympäristö ja sen muutokset v. 2019

Museon uusittu perusnäyttely avautuu syksyllä 2019 ja kirjaston aikuistenosaston peruskorjauksen suunnittelu käynnistyy.

Nuorten ja aikuisten työpajatoiminnan yhdistämistä edistetään. Nuorisotilan rakentaminen lukion yhteyteen käynnistyy.

Liikuntaolosuhteista Sinilähdetalon ja lukion liikuntasalien rakentaminen käynnistyy ja piha-alueiden lähiliikuntapaikkojen suunnittelu edistyy ja rakentaminen käynnistyy.

Toiminnalliset painopisteet 2019

Virikkeellisen elämän palveluyksiköiden yhteistyöressurssien hyödyntäminen: kaupungin moniammatillisella yhteistyöllä edistetään kaupunkilaisten terveyttä, hyvinvointia sekä positiivista asennoitumista elämään. Kuntalaisten osallisuus virikkeelliseen elämään ja sosiaaliseen harrastustoimintaan erilaisissa elämänvaiheissa mahdollistetaan panostamalla matalan kynnyksen palveluiden tarjoamiseen kuntalaisille.

Henkilöstösuunnittelu

Virikkeellisessä elämässä työskentelee 36 henkilöä vakituisesti. Lisäksi yksiköillä on yhteensä 2 oppisopimuskoulutettavaa vuoteen 2019 saakka. Henkilökunnasta on eläköitymässä vuosien 2019- 2022 aikana kolme henkilöä. Nuorten työpajatoiminta yhdistyy aikuisten työpajatoiminnan kanssa ja toiminta siirtyy elinvoimapalveluihin. Määräaikaisten määrä laskee, koska määräaikaiset ovat pääosin työpajojen palkkatukihenkilöstöä.

	2016 (TP)	2017 (TP)	2018 (31.5.2018)	2019	2020	2021	2022
Tarpeen muutos		-	-5	0	-30	0	-
Muu poistuma		-	-5	-	-30*	-	-
Eläke-poistuma		-	-1	-1	-1	1-	-1
Rekrytointitarve		-	1	1	1	1	1

Määräaikaiset		37	34	34	10**	10**	10**
Vakituiset		38	36	36	30*	30*	30*
<i>yhteensä</i>							

*työpajojen yhdistyminen elinvoimapalveluiden kanssa

** kesätyöntekijät

Toimintaa kuvaavat mittarit

Asukaslukuna käytetään 31.12.2017 asukaslukua 19 128.

Talous, kulttuuripalvelut ^{*)}	2017	2018	2019
kustannukset / asukas	198 € *	168 €	171 €

α ^{*)}myös kesäteatteri, kulttuuritoimisto, lintutarha

Tilasto 2016	Kustannukset / asukas Heinola	Kustannukset/ asukas Päijät-Häme	Kustannukset/ asukas Koko maa
Kirjastopalvelut	48 €	55 €	58 €
Liikuntapalvelut	78 €	97 €	104 €
Museopalvelut	17 €	22 €	22 €
Nuorisopalvelut	43 €	34 €	32 €

<https://www.kuntaliitto.fi/tilastot-ja-julkaisut/kustannusrakenne>

Nuorisopalveluiden kustannuksiin sisältyy työpajatoiminta, näin ei ole useassa muussa kunnassa.

Teknisen lautakunnan toimiala

Vastuuhenkilö: Teknisen toimen johtaja, rekrytointi käynnissä (va Ari Matteenen)

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	11 328 955	11 016 980	10 996 900	10 996 900	10 985	8 389	8 264
Maksutuotot	21 841	18 000	16 100	16 100	16	16	16
Tuet ja avustukset	178 800	185 000	110 000	110 000	110	110	110
Vuokratuotot	8 404 365	8 747 220	8 514 600	8 514 600	8 506	8 028	8 028
Muut toimintatuotot	8 324	2 000	11 300	11 300	2	2	2
<i>Toimintatuotot</i>	<i>19 942 284</i>	<i>19 969 200</i>	<i>19 648 900</i>	<i>19 648 900</i>	<i>19 619</i>	<i>16 545</i>	<i>16 420</i>
Valmistus omaan käyttöön	468 200	378 750	390 000	390 000	390	390	390
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut	-8 409 587	-8 279 800	-8 460 800	-8 460 800	-8 466	-6 950	-6 835
Palvelujen ostot	-7 610 947	-8 427 150	-7 830 200	-7 830 200	-7 561	-7 388	-7 402
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 637 313	-4 703 000	-4 930 600	-4 930 600	-4 882	-4 300	-4 274
Avustukset	-83 466	-1 500	-5 200	-5 200	-5	-5	-5
Vuokratulot	-2 772 189	-2 741 110	-2 597 400	-2 597 400	-2 595	-1 747	-1 748
Muut toimintakulut	-309 394	-115 030	-80 400	-80 400	-81	-81	-81
				-23 904			
<i>Toimintakulut</i>	<i>-23 822 896</i>	<i>-24 267 590</i>	<i>-23 904 600</i>	<i>600</i>	<i>-23 590</i>	<i>-20 471</i>	<i>-20 345</i>
TOIMINTAKATE	-3 412 413	-3 919 640	-3 865 700	-3 865 700	-3 581	-3 536	-3 535
Rahoitustuotot ja -kulut	-595 542	-610 000	-610 000	-610 000	-610	-610	-610
VUOSIKATE	-4 007 955	-4 529 640	-4 475 700	-4 475 700	-4 191	-4 146	-4 145
Poistot ja arvonalentumiset	-2 566 097	-3 151 700	-3 548 900	-3 548 900	-4 342	-5 085	-4 857
TILIKAUDEN TULOS	-6 574 052	-7 681 340	-8 024 600	-8 024 600	-8 533	-9 231	-9 002

Toiminnan kuvaus

Tekniikkatoimiala palvelee kaikkia kuntalaisia tuottamalla toimivan ja viihtyisän kaupungin edellyttämiä teknisiä palveluja suunnitelmallisesti ja taloudellisesti. Tekniikkatoimiala luo toimivan palvelupohjan asukkaiden hyvinvoinnille ja kaupungin elinvoimaisuuden kehittymiselle.

Toimialan ydintehtävät ovat kaupungin rakennusten rakennuttaminen ja ylläpito, yhdyskuntatekniikan rakentaminen ja ylläpito sekä ruoka- ja siivouspalvelut. Lisäksi toimiala vastaa mm. rakennusten ja huoneiltojen vuokraamisesta, metsätaloudesta ja yleisten alueiden hoidosta.

Luottamusmieshallinnosta vastaa tekninen lautakunta.

Toimintaympäristö ja sen muutokset 2019-2022

Maakuntauudistuksella toteutuessaan vuonna 2021 on merkittävä vaikutus myös tekniikkatoimialalle sote-kiinteistöjen jäädessä kunnan omistukseen. Maakuntahallinto sitoutuu lakiesityksen mukaan vuokraamaan toimitilat kaupungilta maakuntauudistusta seuraavaksi kolmeksi vuodeksi. Tämän jälkeinen aika on epävarmuustekijä ja voi muodostaa taloudellisen riskin kaupungille, mikäli sote-rakennuksia jää vaille käyttöä ja kaupungin omistukseen.

Toiminnalliset painopisteet 2019

Tärkeä painopiste on tekniikan toteutusvastuussa olevien investointihankkeiden laadukas ja taloudellinen läpivieminen. Investointihankkeet toteutetaan tiiviissä yhteistyössä kaupungin asianomaisten toimialojen kanssa.

Korjausvelan kasvu tulisi pystyä pysäyttämään. Kuitenkaan kunnossapitoon ja korjausinvestointeihin viime vuosina varatut määrärahat eivät vastaa nykyistä kiinteän omaisuuden kunnossapidon tarvetta.

Henkilöstösuunnitelma

Sosiaali- ja terveyshuollon ja siihen liittyvien tukipalvelujen järjestämisvastuun osittainen siirtyminen maakunnille tulee näillä näkymin vähentämään jonkin verran tekniikkatoimialan henkilöresurssitarvetta. Muutos tulee näkymään pääosin ruoka- ja siivouspalvelujen henkilöstön osittaisella siirtymisellä maakunnan palvelukseen. Mahdollista myös on, että sote-kiinteistöjen huoltohenkilöstön osalta saattaa toteutua henkilöstösiirtoja.

Kunnallistekniikkaan ja kaupungin kiinteistöihin liittyvän korjausvelan kasvun hillitseminen edellyttää osaavan, motivoituneen ja määrältään riittävän henkilöresurssin ylläpitämistä. Vähimmäistavoitteena on nykyisen henkilöstömäärän säilyminen.

Kiinteistöjen uudisrakentamisen rakennuttamishenkilöstöä tulee saada palkattua hankkeiden laadukkaan toteutuksen varmistamiseksi.

ARVIO HENKILÖSTÖMÄÄRÄN KEHITTYMISESTÄ 2016 – 2022

	2016 (TP)	2017 (TP)	2018 (30.6.2018)	2019	2020	2021	2022
Tarpeen muutos							
Muu poistuma							
Eläkepoistuma							
Rekryointitarve							
Määräaikaiset	14	25	34	20	20	20	20
Vakituiset	194	184	189	188	188	150	150
yhteensä	208	209	223	208	208	170	170

Riskienhallinta

Selkeimmät riskitekijät liittyvät talouteen ja henkilöstöön.

Talouteen vaikuttavat merkittävät riskitekijät ovat sääolosuhteet (lämmityskauden pituus, talven lämpötila ja lumisuus) sekä mahdolliset yllättäen ilmaantuvat kiinteistöjen sisäilmaongelmat. Näihin riskitekijöihin ei käytännössä voida varautua talousarvion laadinnan yhteydessä.

Henkilöstöön liittyvät riskitekijät ovat osaavan henkilöstön pysyvyys kaupungin palveluksessa sekä osaavan henkilöstön saaminen avautuviin tehtäviin. Valtakunnallisen taloustilanteen parannuttua työntantajien kilpailu osaavasta työvoimasta on todellista. Riskiä on mahdollista hallita säilyttämällä/luomalla henkilöstön kilpailukykyiset ja vakaat työskentelyolosuhteet.

500 TEKNIIKAN HALLINTO

Vastuuhenkilö: hallintosihteeri Armi Selonen

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TULOT	395 990	400 110	314 500	314 500	304	281	281
MENOT	-2 641 322	-3 001 310	-2 867 800	-2 867 800	-2 864	-2 864	-2 864
NETTO	-2 245 332	-2 601 200	-2 553 300	-2 553 300	-2 560	-2 583	-2 583

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Strateginen perustavoite: <i>Hyvä palvelukokemus, asiakas keskiössä > asiakkaan kohtaaman palvelun parantuminen ja hallinto-prosessien sujuvuus</i>		
Strateginen resurssitavoite: <i>Osaava, riittävä ja hyvinvoiva henkilöstö</i>		
Tavoite: Toiminnan tehostaminen hallinnonalojen välisen yhteistyön ja uusien työmenetelmien (sähköiset palvelut, asianhallinta ja arkistointi) avulla.	Arviointikriteerit/mittari: Asiakas- ja henkilöstökysely	Tavoitetaso: Parannetaan vuoden 2018 tasosta.

Toiminnan kuvaus

Tekniikan hallinto vastaa teknisen lautakunnan, lupa- ja valvontalautakunnan ja tekniikkatoimialan hallinto- ja talouspalveluista. Työtä tehdään tiiviissä yhteistyössä muun kaupunkiorganisaation kanssa.

Päijät-Hämeen liitto vastaa maakunnan kuntien pelastustoimesta. Pelastustoimen Heinolan kaupunkia koskevat kustannukset (noin 2,4 M€/vuosi) sisältyvät tekniikan hallinnon talousarvioon. Sosiaali- ja terveystoimiala vastaa sairaankuljetuspalveluista. Maakuntaudistuksen jälkeen pelastustoimen palvelut siirtyvät maakuntahallinnon toteutettavaksi vuoden 2021 alusta.

Toimintaympäristö ja sen muutokset 2019-2022

Hallinto-palvelualueen suorittamat palvelut säilyvät pääosin samankaltaisina lähitulevaisuudessa. Sähköisen asioinnin lisääntyminen, sähköinen asianhallinta ja arkistointi muuttavat työn luonnetta ja vähentävät työmäärää tulevaisuudessa. Järjestelmien luontivaiheessa työmäärä on ollut normaalia suurempi. Yhteisten palveluiden hallinto, henkilöstö- ja talouspalveluiden organisaatiotason kehittäminen tulee vaikuttamaan hallinto-palvelualueen toimintaan.

Toiminnalliset painopisteet 2019

Toiminnan kehittämisen painopisteenä on monialaisen yhteistyön kehittäminen kaupunkiorganisaation sisällä. Tekniikan hallinto toimii tiiviissä yhteistyössä kaikkien hallinnon alojen kanssa. Tavoitteena on tehostaa palvelualueen työtä ensisijassa hallinnon alat ylittävällä yhteistyöllä ja talouspalveluiden kanssa toteutettavalla yhteistyöpilotilla.

Toimintaa kuvaavat mittarit

Hankkeet

Ei hankkeita.

Henkilöstösuunnitelma

Talouspalveluiden tarpeesta aloitimme tekniikan ja talouspalveluiden yhteistyöpilotin syksyllä 2018 ja sen myötä v. 2019 kaksi henkilöä siirtyy talouspalveluihin. Henkilöstötarpeen osalta ei ole tiedossa merkittäviä muita muutoksia v. 2019. Hallintopäällikön ja yhden toimistosihteerin viran täyttämättä jättäminen v. 2018 aiheutti jo merkittäviä supistuksia ja järjestelyjä. Jos tapahtuu irtisanoutumisia tai eläköitymisiä, niin näiden henkilöiden tilalle on palkattava uudet työntekijät. Mahdolliset muut muutokset tulevat Yhteisten palveluiden hallinto, henkilöstö- ja talouspalveluiden organisaatiotason kehittämisen myötä.

505 KUNTATEKNIikka

Vastuuhenkilö: rakennuspäällikkö Ari Matteinen

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
					1000€	1000€	1000€
TULOT	6 698 228	6 703 170	6 747 900	6 747 900	6 726	6 585	6 585
MENOT	-8 092 751	-8 183 500	-8 248 400	-8 248 400	-8 250	-8 250	-8 249
NETTO	-1 394 523	-1 480 330	-1 500 500	-1 500 500	-1 524	-1 665	-1 664

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Strateginen perustavoite: <i>Hyvä palvelukokemus, asiakas keskiössä > asiakkaan kohtaaman palvelun parantuminen</i>		
Strateginen hyvinvointitavoite: <i>Terve, toimiva ja turvallinen arki</i>		
Tavoite: Ulkoiluliikuntapaikkojen (ulko- kentät, uimarannat, ladut ja kuntopolut) palveluja kehitetään ja käytetään hyvinvoinnin kanssa laadittua kunnossapito- luokitusta	Tavoite: Tilaajan ja tuottajan yhteisarviointi sekä asiakastyytyväisyyskysely	Tavoite: Palvelutaso säilytetään vähintään vuoden 2017 tasolla (asiakastyytyväisyyskyselyn tulos 3,7)

Strateginen perustavoite: <i>Hyvä palvelukokemus, asiakas keskiössä > asiakkaan kohtaaman palvelun parantuminen</i>		
Strateginen hyvinvointitavoite: <i>Terve, toimiva ja turvallinen arki</i>		
Tavoite: Katujen ja yleisten alueiden kunnossapidon taso	Arviointikriteerit/mittari: Asiakastyytyväisyyskysely	Tavoitetaso: Palvelutaso säilytetään vähintään vuoden 2017 tasolla.

Strateginen perustavoite: <i>Talouden tasapaino ja resurssien tehokas hyödyntäminen > resurssitehokkuus</i>		
Strateginen elinvoimatavoite: <i>Tulojen kasvu</i>		
Tavoite: Kaupungin metsäsuunnitelman tietokanta pidetään ajan tasalla.	Arviointikriteerit/mittari: Tarkistetut ja päivitettyt kuviot.	Tavoitetaso: Suunnitelman tiedot luotettavasti kaiken aikaa käytettävissä.

Toiminnan kuvaus

Kuntatekniikan palvelualueeseen kuuluvat kunnallistekninen suunnittelu, katuyksikkö, puistot ja liikuntapaikat, metsä- ja kalatalous sekä vesilaitos. Vesilaitos on taseyksikkö ja sen osalta luvut on esitetty erikseen.

Palvelualue vastaa:

- yleisten alueiden hoidosta ja kunnossapidosta
- kunnallisteknisestä rakentamisesta
- kaupungin konekeskus- ja korjaamotoiminnosta
- kaupungin soravarojen käytöstä
- kunnallisteknisestä suunnittelusta
- ylijäämämaiden ja lumen vastaan ottamisesta
- puistometsien, ulkoliikuntapaikkojen sekä leikkialueiden kunnossapidosta ja hoidosta
- satamasta ja laituripaikoista
- kaupungin metsäomaisuuden ylläpidosta ja hoidosta
- kalastuksen valvonnasta, kalastuslupien myynnistä ja kalojen istutuksista

Toimintaympäristö ja sen muutokset 2019-2022

Kunnallistekniseen suunnitteluun haetaan määrärahaa yhden suunnittelijan palkkaamiseen.

Toiminnalliset painopisteet 2019

Toimintaa tehostetaan eri yksiköiden välisen yhteistyön lisäämisellä.

Katuyksikkö

Toimintaa kuvaavat mittarit:

Katujenhoito	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2022
Katujenhoito määrä 1 420 975 m ²					
Katujenhoidon omakustannushinta 1 490 539 €					
Omakustannushinta €/ m ²	0,92	1,06	1,05	1,08	

Puistot ja liikunta-alueet

Toimintaa kuvaavat mittarit:

<i>Suoritteet ja tunnusluvut</i>	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2022
Hoidettuja puistoja	56,23ha	56,23ha	57,1	+0,1ha	
Puistometsiä	200,59ha	200,59ha	200,59ha	+0,0ha	
Raivattuja puistometsiä	6ha/v	8,8ha/v	5,0ha/v	+5ha/v	
Niittyjä	10,68ha	10,58ha	10,58ha	+0ha	
Piha-alueita	40,44ha	40,44ha	40,44ha	+0ha	
Katuviheralueita	44,35ha	44,85ha	44,95ha	+0ha	
Leikkipaikkoja	21kpl	21kpl	21kpl	+0kpl	
Saneerattuja leikkipaikkoja	1kpl	1kpl	0kpl	+1kpl	
Venepaikkoja/rantapaikat	568kpl	570kpl	570kpl	+0kpl	
Venepaikkoja/ laiturit 16kpl	670kpl	670kpl	670kpl	+4kpl	
Matonpesupaikkoja maalla	5kpl	5kpl	5kpl(+0)	+1kpl	
Liikuntapaikkoja	108ha	108ha	108ha	+0ha	

Tommolan matonpesupaikka ja Sinilähteen leikkipuiston saneeraus sisältyvät investointiosan alustavaan käyttösuunnitelmaan.

Painopistie jatkossa on vanhojen puistojen ja katuviheralueiden kunnossapidossa.

Maisemallisten arvojen parantamiseen (pusikoituminen) tarvittava 50.000€ sisältyy alustavaan käyttösuunnitelmaan.

Metsä- ja kalatalous

Metsäalueiden hoitoluokitus tarkistetaan ja täydennetään.

-Hankintahakkuut kohdistetaan kaavoitetuille alueille ja kansallisen kaupunkipuiston metsäalueille.

-Kalastusohjeet ja kalastuslupien hinnat tarkistetaan.

Toimintaa kuvaavat mittarit (taulukkomalli työtila)

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2022
Metsänhoitotyöt, ha	118	177	100	100	100
Uudistushakkuut, ha	26	39	20	20	20
Kasvatushakkuut, ha	93	79	100	100	100
Urheilukalastusluvut, kpl	383	374	400	400	400
Rautjärven luvat, kpl	2490	2476	2500	2500	2500
Selkävesiluvat, kpl	1761	1793	1800	1800	1800

Hankkeet

Ei hankkeita.

Henkilöstösuunnitelma

Kunnallistekniseen suunnitteluun esitetään yhtä suunnittelijan tehtävää. Puistot ja liikuntapaikat –yksiköstä eläköityvän henkilön tilalle ei palkata uutta.

5160 VESIHUOLTO

Vastuuhenkilö: rakennuspäällikkö Ari Matteinen

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
					1000€	1000€	1000€
TULOT	3 932 692	4 002 660	3 943 300	3 943 300	3 943	3 931	3 931
MENOT	-2 590 145	-2 773 410	-2 777 900	-2 777 900	-2 779	-2 779	-2 779
NETTO	1 342 547	1 229 250	1 165 400	1 165 400	1 164	1 152	1 152

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Strateginen perustavoite: <i>Talouden tasapaino ja resurssien tehokas hyödyntäminen > resurssitehokkuus</i>		
Strateginen resurssitavoite: <i>Kustannusten hallinta</i>		
Tavoite: Talousveden hävikin minimoiminen.	Arviointikriteerit/mittari: Arviointi vuoden lopussa toteuman perusteella	Tavoitetaso: Veden jakelussa vuotovedet ja laskuttamaton vesi alle 15 % pumpatusta vesimäärästä.
Tavoite: Viemäröinnin vuotovesien minimoiminen.	Arviointikriteerit/mittari: Arviointi vuoden lopussa toteuman perusteella	Tavoitetaso: Jäteveden viemäröinnissä vuotovesien osuus alle 50 % jätevedenpuhdistamolle johdetusta jätevesimäärästä.

Strateginen perustavoite:

<i>Hyvä palvelukokemus, asiakas keskiössä > asiakkaan kohtaaman palvelun parantuminen</i>		
Strateginen resurssitavoite: <i>Osaava, riittävä ja hyvinvoiva henkilöstö</i>		
Tavoite: Hyvä palvelukokemus ja asiakas keskiössä > asiakkaan kohtaaman palvelun parantuminen.	Arviointikriteerit/mittari: Vuosittainen teknisen toimen asiakastytyväisyyskysely	Tavoitetaso: Säilytetään vähintään vuoden 2018 taso.

Toiminnan kuvaus

Vesilaitos vastaa talousveden toimittamisesta sekä jätevesien keräämisestä ja puhdistamisesta.

Toimintaympäristö ja sen muutokset 2019-2022

Jätevedenpuhdistamon saneeraus jatkuu vuodelle 2019.

Toiminnalliset painopisteet 2019

Korjausvelan kasvu pysäytetään resurssien puitteissa. Vedenjakelun varmuutta lisätään ja toiminta-alueen vesihuoltoa kehitetään. Vuotovesien määrän vähentämiseen investoidaan.

Toimintaa kuvaavat mittarit:

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2022
Omakustannushinta € / vesi m ³	1,26	1,24	1,17	1,23	1,25
Omakustannushinta € / jätevesi m ³	1,68	1,59	1,63	1,77	1,82

Hankkeet

Ei hankkeita

Henkilöstösuunnitelma

Tehtävät hoidetaan nykyisillä resursseilla.

	2016 (TP)	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tarpeen muutos							
Muu poistuma							
Eläkepoistuma							
Rekryointitarve							
Määräaikaiset							
Vakituiset							
<i>yhteensä</i>							

520 TILAKESKUS

Vastuuhenkilö: kiinteistöpäällikkö Ilpo Hyytiä

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TULOT	7 505 704	7 622 210	7 357 700	7 357 700	7 360	7 011	7 011
MENOT	-7 874 424	-8 071 560	-7 779 600	-7 779 600	-7 465	-6 748	-6 748
NETTO	-368 720	-449 350	-421 900	-421 900	-105	263	263

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Strateginen perustavoite: <i>Hyvä palvelukokemus, asiakas keskiössä > asiakkaan kohtaaman palvelun parantuminen</i>		
Strateginen resurssitavoite: <i>Osaava, riittävä ja hyvinvoiva henkilöstö</i>		
Tavoite: Hyvä palvelu	Arviointikriteerit/mittari: Asiakastyytyväisyyskysely.	Tavoitetaso: 3,7/5

Strateginen perustavoite: <i>Talouden tasapaino ja resurssiviisaus</i>		
Strateginen resurssitavoite: <i>Kestävät investoinnit, suunnitelmallinen käyttö</i>		
Tavoite: Investointien laadukas toteutus	Arviointikriteerit/mittari: Tilaajan ja toteuttajan yhteisarviointi	Tavoitetaso: 3,0/5

Toiminnan kuvaus

Tilakeskuksen tehtävänä on huolehtia kaupungin omistamien rakennusten sekä osake- ja vuokrahuoneistojen huollon, kunnossapidon ja korjaustoiminnan järjestämisestä sekä vastata talonrakennuskohteiden hankesuunnittelusta ja rakennuttamisesta.

Toimintaympäristö ja sen muutokset 2019-2022

Toimintaympäristössä ei ole näköpiirissä isoja muutoksia ennen kuin v. 2021, mikäli maakuntaudistus toteutuu maan hallituksen suunnittelemana tavalla. Silloin pelastuslaitoksen ja sosiaali- ja terveystoimen käytössä olevat rakennukset tai osa niistä vuokrataan Maakuntien tilakeskukselle. Osa saattaa jäädä tyhjiksi.

Toiminnalliset painopisteet 2019

Toiminnallinen painopiste v.2019 on koulu- ja päiväkotihankkeiden rakennuttaminen.

Hankkeet

Ei hankkeita.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstössä ei tapahdu olennaisia muutoksia v. 2019. Jos tapahtuu irtisanoutumisia tai eläköitymisiä, niin näiden henkilöiden tilalle on palkattava uudet työntekijät.

	2016 (TP)	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tarpeen muutos							
Muu poistuma							
Eläkepoistuma							
Rekryointitarve							
Määräaikaiset							
Vakituiset							
<i>yhteensä</i>							

550 RUOKA- JA SIIVOUSPALVELUT

Vastuuhenkilö: palvelupäällikkö Elsi Lääveri

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
					1000€	1000€	1000€
TULOT	5 816 147	5 622 460	5 618 800	5 618 800	5 619	3 058	2 933
MENOT	-5 815 527	-5 621 220	-5 618 800	-5 618 800	-5 621	-3 219	-3 094
NETTO	621	1 240	0	0	-2	-161	-161

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Strateginen perustavoite: <i>Hyvä palvelukokemus, asiakas keskiössä > asiakkaan kohtaaman palvelun parantuminen</i>		
Strateginen hyvinvointitavoite: <i>Terve, toimiva ja turvallinen arki</i>		
Tavoite: Siivottavien kohteiden sähköinen omavalvonta.	Arviointikriteerit/mittari: Järjestelmä on käytössä vähintään 80 %:lla kohteista.	Tavoitetaso: Sopimuksen mukaiset työt suoritettu suunnitelman mukaisesti.

Strateginen perustavoite: <i>Hyvä palvelukokemus, asiakas keskiössä > asiakkaan kohtaaman palvelun parantuminen</i> <i>Talouden tasapaino ja resurssien tehokas hyödyntäminen > resurssitehokkuus</i>		
Strateginen hyvinvointitavoite: <i>Terve, toimiva ja turvallinen arki</i>		
Strateginen resurssitavoite: <i>Kustannusten hallinta</i>		
Tavoite: Sydänmerkkiateriat hoivapalveluruokailussa. Erityisruokavalioaterioiden sekä niistä syntyvän tähderuoan vähentäminen	Arviointikriteerit/mittari: Ateriakokonaisuudet täyttävät sydänmerkkiaterian kriteerit. Erityisruokavalioannosten määrä ja siitä syntyvä tähderuoan määrä on suuri. Erityisruokavalioaterioiden tähderuoka 40% valmistetuista erv-aterioista	Tavoitetaso: Toteuma vähintään 90 % ateriakokonaisuuksista. Erityisruokavalioannosten määrä / perusruoka annoksiin max. 8% Tähderuoan vähentäminen 20%

Toiminnan kuvaus

Tuotamme kaupungin eri tilaajille tukipalveluja, joilla täydennämme tilaajien kasvatuksellisia, terveydellisiä ja elämyksellisiä tavoitteita. Olemme aktiivisia, ammattitaitoisia ja kehityshaluisia moniosaajia. Kaikessa toiminnassa näkökulmamme ovat asiakastyytyväisyys, taloudellisuus ja henkilöstön hyvinvointi.

Ruokapalveluyksikkö tuottaa ateriapalveluja kaupungin kaikille asiakasryhmille. Asiakkaita ovat päivähoito yksiköt, oppilaitokset, sairaala, koti- vanhus- ja vammaispalvelun eri asiakasryhmät, sekä henkilöstö.

Siivouspalveluyksikkö tuottaa siivouspalveluja kaupungin kiinteistöissä, sekä sairaala-apulaispalveluja sairaalassa ja Mäntylässä.

Toimintaympäristö ja sen muutokset 2019-2022

Merkittävin muutos ruoka- ja siivouspalvelun toiminnassa tulee olemaan sote-tukipalvelujen siirtyessä maakunnallisen palvelun tuottajan toiminnaksi. Tämä tarkoittaa noin 40% ruoka- ja siivouspalvelun nykyisestä henkilöstöstä.

Toiminta-alueen muutokseen liittyy uuden tuotantokeittiön valmistuminen Kailastaloon 2022. Uusi tuotantokeittiö tulee valmistamaan aterioita Heinolan päiväkoteihin ja kouluille. Tavoitteena on vähentää nykyisiä tuotantokustannuksia ateriala kohden.

Toiminnalliset painopisteet 2019

Ruoka- ja siivouspalvelun toiminnan kehittäminen tulevien vuosien muutoksiin, asiakaskohteiden lisääntyessä sekä tuotantokeittiön toimintamallin muuttuessa.

Toimintaa kuvaavat mittarit

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2022
Ateriasuorite € suorite	4,57	4,31	3,97	4,05	3,00*
Siivouspalvelut siivousala noin 70 300 m ²	1,85	1,83	1,79	1,85	1,85
Siivoustunti hinta h/€	19,83	19,62	20,22	20,40	20,40
Sairaala-apulaispalvelut Hoitopäivämäärä 2017/ 13 200 pv Hoitopäivämääriin suhteutettuna omakustannushinta €/ hoitopäivä	26,35	32,30	33,84	33,50	poistunut
Sairaala-apulaispalvelut (Mäntylä) Asumispäivien määrä 2017/ 30 800 pv Omakustannushinta €/ asumispäivä	15,09	15,18	16,51	16,55	poistunut

* sis. koulu- ja päiväkotiaateriat, hoivapuolen ruokapalvelut siirtyvät maakunnalliselle toimijalle.

Hankkeet

Ei hankkeita

Henkilöstösuunnitelma 2015 – 2022

Sote toimintaan liittyvät muutokset vaikuttavat ruoka- ja siivouspalvelun henkilöstöön. Muutos tapahtuu maakuntauudistuksen myötä tai muun sote-toiminnan uudelleen järjestelyn myötä. Uudet koulu ja päiväkotit järjestelyt eivät vaikuta ruoka- ja siivouspalveluhenkilöstöresursseihin, vaan nykyinen henkilöstö tulee riittämään.

	2016 (TP)	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tarpeen muutos		-4				-38	-2
Muu poistuma		3				38 (hyky)	
Eläkepoistuma		4	5	2	3	3	6
Rekrytointitarve		3	5	2	2	2	4
Määräaikaiset	14	5	*	*	1	1	
Vakituiset	97	22	102	102	102	64	62
yhteensä	111	98	102	102	102	64	62

* määräaikaisten määrittely= vuoden määräaikainen sopimus, ei sisällä alle vuoden määräaikaisten tai muita sijaisuuksia.

Riskienhallinta

Talousarvion toteutumista uhkaavia tekijöitä ovat merkittävät muutokset asiakaskohteiden toiminnassa, josta seuraa muuttuva palveluntarve.

Lupa- ja valvontalautakunnan toimiala

Vastuuhenkilö: ympäristöpäällikkö Helka Sillfors

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	98 015	102 270	112 000	112 000	113	113	113
Maksutuotot	310 366	344 400	359 500	359 500	360	360	360
Tuet ja avustukset	18 043	0	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	0	1 000	0	0	0	0	0
<i>Toimintatuotot</i>	<i>426 423</i>	<i>447 670</i>	<i>471 500</i>	<i>471 500</i>	<i>473</i>	<i>473</i>	<i>473</i>
Valmistus omaan käyttöön	31 032	30 000	30 000	30 000	30	30	30
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut	-506 398	-516 310	-533 200	-533 200	-531	-531	-477
Palvelujen ostot	-450 229	-481 260	-489 700	-489 700	-512	-219	-219
Aineet,tarvikkeet ja tavarat	-10 320	-12 550	-11 300	-11 300	-13	-13	-13
Avustukset	0	0	-500	-500	0	0	0
Vuokratulot	-25 376	-27 470	-25 500	-25 500	-24	-24	-24
Muut toimintakulut	-218	-1 000	-200	-200	0	0	0
<i>Toimintakulut</i>	<i>-992 542</i>	<i>-1 038 590</i>	<i>-1 060 400</i>	<i>-1 060 400</i>	<i>-1 080</i>	<i>-787</i>	<i>-733</i>
TOIMINTAKATE	-535 086	-560 920	-558 900	-558 900	-577	-284	-230
VUOSIKATE	-535 086	-560 920	-558 900	-558 900	-577	-284	-230
Poistot ja arvonalentumiset	-23 093	-37 100	-54 400	-54 400	-29	-17	-17
TILIKAUDEN TULOS	-558 179	-598 020	-613 300	-613 300	-606	-301	-247

Toiminnan kuvaus

Lupa- ja valvontatoimiala tuottaa kunnan lakisääteiset ympäristönsuojeluviranomaisen ja rakennusvalvontaviranomaisen tehtävät Heinolassa sekä yhteistyösopimuksella Hartolan ja Sysmän kuntien ympäristönsuojelun viranhaltijapalvelut. Lupa- ja valvontatoimiala tilaa ympäristöterveydenhuollon viranomaistehtävät Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymältä. Toimiala palvelee lisäksi asukkaita ja kaupungin omaa organisaatiota neuvomalla ja ohjaamalla oman toimialansa kysymyksissä.

Toimintaympäristö ja sen muutokset 2019-2022

Toimiala muuttuu lainsäädännön muuttuessa. Valtakunnallinen sote- ja maakuntauudistus vaikuttaa toimialalla ympäristöterveydenhuollon järjestämiseen. Tämänhetkisen tiedon mukaan sote- ja maakuntauudistus tulee voimaan 1.1.2021, jolloin nyt PHHykyttä ostettu palvelu siirtyy maakunnan järjestettäväksi.

Toiminnalliset painopisteet 2019

Lupa- ja valvontatoimiala on osa elinvoiman, maankäytön ja kuntatekniikan muodostamaa palveluketjua, joka markkinoinnin, maanhankinnan, kaavoituksen, tonttien ja infran rakentamisen kautta vaikuttaa yritysten ja asukkaiden sijoittumiseen paikkakunnalle. Tavoitteena on hoitaa lupien käsittely sujuvasti ja oikeudenmukaisesti. Uusien lupien lisäksi toiminnassa painottuu jatkuva valvonta, joka tähtää terveellisen, turvallisen ja monipuolisen elinympäristön varmistamiseen.

Lupa- ja valvontapalveluissa merkittävä osa työstä on tiedon ja asiakirjojen hallintaa. Tavoitteena on, että valvonta on suunnitelmallista, johdonmukaista ja se viedään loppuun asti.

Apuna käytetään sähköistä, paikkatietoon sidottua valvontaohjelmaa. Sähköisiä palveluita kehitetään jatkuvasti.

Henkilöstösuunnitelma

Toimialan oma vakituinen henkilöstö on asiantuntijoita virkasuhteessa. Asiantuntijaresurssien tarpeeseen vaikuttaa merkittävästi käytettävissä oleva toimistosihiteerien työpanos, jota vuonna 2019 on käytettävissä 2,5 henkilötyövuotta. Lisäksi ostetaan LVI-tekniikan työtä 0,33 henkilötyövuotta talo-osastolta rakennusvalvontaan. Vakituista yksi virka on osa-aikainen. Suunnitelmana on, että viranhaltijoiden määrää supistetaan eläköitymisen myötä.

Riskienhallinta

Lupa- ja valvontatoimialan talousarvion tulojen toteuma on riippuvainen haettavien lupien määrästä ja valvonnan toiminnallinen toteuma henkilöresursseista. Lupien määrään vaikuttaa koko palveluketju markkinoinnista ja maanhankinnasta tonttivarannon kautta luvitukseen.

600 YMPÄRISTÖNSUOJELU

Vastuuhenkilö: ympäristöpäällikkö Helka Sillfors

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TULOT	122 557	134 670	138 500	138 500	139	139	139
MENOT	-574 696	-665 050	-674 300	-674 300	-694	-401	-401
NETTO	-452 139	-530 380	-535 800	-535 800	-555	-262	-262

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Strateginen perustavoite: Ennakointi ja tiedolla johtaminen, resurssien viisas käyttö

Tavoite:	Arviointi / mittari:	Tavoitetaso:
Valvonnan ja ympäristötutkimusten suunnitelmallisuus	<ol style="list-style-type: none"> Ympäristönsuojelun valvontaohjelma. Ympäristötutkimukset ja niiden budjetointi perustuvat tutkimusohjelmaan 	Ympäristönsuojelun valvontaohjelma on aktiivisessa käytössä. Ympäristön tilan seurantaohjelma valmistuu vuonna 2019.

Toiminnan kuvaus

Ympäristönsuojelun palvelualue hoitaa ympäristönsuojelu- ja leirintäalueviranomaisen tehtäviä sekä mm. jätelain, maa-aineslain, maastoliikennelain, vesilain ja luonnonsuojelulain mukaisia lupa-, valvonta-, neuvonta- ja edistämistehtäviä. Päämääränä on turvata ihmisten elinympäristön turvallisuutta ja viihtyisyyttä sekä luonnonympäristön monimuotoisuutta laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. Puhdas ympäristö luo edellytykset asukkaiden hyvinvoinnille ja alueen elinvoimaisuudelle.

Toimintaympäristö ja sen muutokset 2019-2022

Ympäristöhallinnossa ympäristölupien määrää pyritään lainsäädännöllä edelleen vähentämään, mikä siirtää edelleen painopistettä lupaharkinnasta jälkivalvontaan. Vuonna 2019 tulee uutena

voimaan esimerkiksi betonituotetehtaita ja betoniasemia koskeva asetus (4 lupakohdetta Heinolassa).

Trimble locus -ohjelmistoversio vaihtuu loppuvuodesta 2018 tai alkuvuodesta 2019, mikä aiheuttaa koulutus- ja kehittämistarvetta.

Toiminnalliset painopisteet 2019

- Suunnitelmallisuus valvonnassa ja ympäristön tilan seurannassa
- Riskinarviointiin perustuva priorisointi valvontaohjelmassa ja arjen päätöksissä
- Osana kaupungin luontomatkailun tavoitteita ympäristötoimen vastuulla olevien luontopolkujen kunnostukset.

Toimintaa kuvaavat mittarit

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2022
Valvontaohjelman tarkastusten toteuma	87 %	73 %	100 %	100 %	100 %
Luontopolut kuntoon vähintään 1/vuosi	-	-	1	1	1

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstö: 5 henkilöä, joista yksi virka täytetty osa-aikaisena
Ei tiedossa olevia muutoksia suunnitteluvuosina.

610 RAKENNUSVALVONTA

Vastuuhenkilö: vastaava rakennustarkastaja Juha Mara

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TULOT	334 899	343 000	363 000	363 000	364	364	364
MENOT	-417 846	-373 540	-386 100	-386 100	-386	-386	-332
NETTO	-82 947	-30 540	-23 100	-23 100	-22	-22	32

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Strateginen perustavoite: Talouspohjan vahvistuminen		
Tavoite:	Arviointi / mittari: Talouden seuranta	Tavoitetaso: Lupamaksuilla katetaan 80-90 % rakennusvalvonnan menoista.
Strateginen perustavoite: Digi on liki		
Tavoite: Rakennusvalvonnan palvelut ovat asiakkaan tavoitettavissa helposti sähköisesti	Arviointi / mittari: Asiakaspalaute, postimaksut	Tavoitetaso: Paperiton rakennusvalvonta, jossa piirustukset, päätökset ja laskut liikkuvat sähköisesti.

Toiminnan kuvaus

Rakennusvalvonnan palvelualue hoitaa rakennusvalvontaviranomaisen tehtävät Heinolan kaupungin alueella.

Toimintaympäristö ja sen muutokset 2019-2022

Rakennusvalvonnan asiakkaita ovat Heinolan asukkaat, yritykset, yhdistykset sekä muut viranomaiset. Maankäyttö- ja rakennuslain uudistyö on alkanut. Laki valmistunee aikaisintaan vuonna 2020 ja se voi vaikuttaa toimintaan.

Toiminnalliset painopisteet 2019

Sähköisten järjestelmien lisääminen ja kehittäminen.

Toimintaa kuvaavat mittarit

	<i>TP 2016</i>	<i>TP 2017</i>	<i>8 / 2018</i>	<i>TA 2019</i>	<i>TS 2022</i>
Lupahakemusten käsittelyaika päivinä (rakennuslupa/muut)	17 / 8-45	15 / 6-44	16 / 7-28		
Sähköiset lupahakemukset	40 %	57,3 %	62,5 %	70 %	90 %

Henkilöstösuunnitelma

Tavoitteena on, että viranhaltijoiden määrää supistetaan eläköitymisen myötä. Ensin kokeiluna, työn kuormittavuutta tarkkaillen.

TULOSLASKELMAOSA

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
VEROTULOT	69 812 463	69 900 000	72 100 000	72 100 000	73 800	39 000	39 000
VALTIONOSUUDET	42 076 179	42 780 000	42 800 000	42 800 000	42 800	7 800	7 300
KORKOTUOTOT	163 928	54 000	57 000	57 000	57	57	57
MUUT RAHOITUS- TUOTOT	4 967 713	5 470 000	5 480 000	5 480 000	5 480	5 480	5 480
POISTOERON VÄ- HENNYS	248 610	0	0	0	0	0	0
TULOT	117 268 892	118 204 000	120 437 000	120 437 000	122 137	52 337	51 837
KORKOKULUT	-634 736	-700 000	-700 000	-700 000	-850	-950	-950
MUUT RAHOITUS- KULUT	-267 743	-1 206 000	-1 206 000	-1 206 000	-1 206	-1 206	-1 206
MENOT	-902 479	-1 906 000	-1 906 000	-1 906 000	-2 056	-2 156	-2 156
NETTO	116 366 413	116 298 000	118 531 000	118 531 000	120 081	50 181	49 681

700 VEROTULOT

Vastuuhenkilö: talousjohtaja Sanna Salminen

Verotulot on arvioitu kuntakohtaisen veroennusteen pohjalta. Valtuusto on päättänyt vuoden 2019 tuloveroveroprosentista marraskuussa 2019. Arvion pohjana on käytetty voimassa olevaan tuloveroprosenttia 20,5.

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TULOT	69 812 463	69 900 000	72 100 000	72 100 000	73 800	39 000	39 000
NETTO	69 812 463	69 900 000	72 100 000	72 100 000	73 800	39 000	39 000

710 KÄYTTÖTALouden VALTIONOSUUDET

Vastuuhenkilö: talousjohtaja Sanna Salminen

Tuloslaskelmaosassa tuloutettavat käyttötalouden valtionosuudet ovat kaupungin yleiskatteisiä tuloja ilman ns. korvamerkintöjä.

Valtionosuuksien perusteet vahvistetaan vuosittain valtion talousarviossa. Osuudet on arvioitu keväällä julkaistujen ennakkotietojen perusteella. Valtionosuuksien yhteydessä kompensoidaan mm. veroperusteiden ja monien muiden kuntien ja valtion välisen kustannustenjaon muutoksia. Myös kuntien keskinäinen verotulotasaus toteutetaan valtionosuuksien kautta. Kuntaliitto tarkentaa vuoden 2019 arvoitaan syksyn aikana.

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TULOT	42 076 179	42 780 000	42 800 000	42 800 000	42 800	7 800	7 300
NETTO	42 076 179	42 780 000	42 800 000	42 800 000	42 800	7 800	7 300

720 KOROT JA MUU RAHOITUS

Vastuuhenkilö: talousjohtaja Sanna Salminen

Pääosa tehtävän tuotoista syntyy Heinolan energiarahaston sijoituksista. Rahaston kirjanpidolliseksi nettotuotoksi vuonna 2019 on arvioitu 3,6 M€ .

Muut tulot kertyvät talletusten ja maksuliikenteen koroista, osingoista, myyntivoitoista ja antolainojen korkotuloista sekä kirjanpidollisesti eriytetyn vesilaitoksen pääomalle laskettavasta sisäisestä korkotulosta (0,6 M€). Lainojen korkokuluiksi on arvioitu 0,7 M€ (2017: 0,7 M€).

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TULOT	5 131 640	5 524 000	5 537 000	5 537 000	5 537	5 537	5 537
MENOT	-902 479	-1 906 000	-1 906 000	-1 906 000	-2 056	-2 156	-2 156
NETTO	4 229 161	3 618 000	3 631 000	3 631 000	3 481	3 381	3 381

INVESTOINTIOSA

Yhteisten palveluiden investoinnit

Toimielin
Vastuuhenkilö

Kaupunginhallitus
Hallinto- ja kehitysjohtaja Sinikka Malin

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TULOT	1 413 710						
MENOT	-1 362 904	-230 000	-544 000	-544 000	-25	0	0
NETTO	50 806	-230 000	-544 000	-544 000	-25	0	0

Perustelut:

	TA 2019	TS 2020 1000 €
- Talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmäusinta	345 000	
- Verkkokauppa- sisäinen ja ulkoinen (CPU) (sis.koulutus 1.275€)	16 000	
- Dokumenttihakemisto (sis. Dynasty, intra ja M365)	90 000	
*sis. Dynasty/Intra/PowerBI opatukset ja koulutukset 12 000€		
*sis. M365 koulutus koko henkilökunnalle 15 000€		
- Digi ja pilvipalveluiden kehittäminen (sis.suomi.fi palvelut)	30 000	
- Valokuituverkko (Kettukallion pk verkotus ja Tommolän silta – Varrikko)	33 000	
- Sähköinen arkisto (liittymät esim. Efficca/Trimble/Primus)	30 000	
- www.heinola.fi verkkosivuston uudistaminen		25

Strateginen tavoite:

Ennakointi ja tiedolla johtaminen
Kustannusten hallinta

Sosiaali- ja terveystoimialan investoinnit

Toimielin
Vastuuhenkilö

Sosiaali- ja terveystoimiala
Sosiaali- ja terveystoimialan johtaja Kirsi Korttila

Terveyspalvelut

Vastuuhenkilö Johtava ylilääkäri Kirsi Timonen

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
MENOT	-176 580	-190 000	-405 800	-405 800	-150	0	0
NETTO	-176 580	-190 000	-405 800	-405 800	-150	0	0

Perustelut: Terveystoimialan järjestelmällinen päivitys lakisäätöjen vaatimusten toteuttamiseksi (esim. GDPR ja Kanta-arkistoon siirtyvien tietosisältöjen laajentaminen). Sähköisen asiointin kehittäminen.

Strateginen tavoite: Digi on liki 24/7

Sosiaalipalvelut

Vastuhenkilö: sosiaalipalvelujohtaja Eija Leino

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
MENOT	-48 428	-35 000	-50 000	-50 000	-20	0	0
NETTO	-48 428	-35 000	-50 000	-50 000	-20	0	0

Perustelut: SosiaaliEffican prosessien läpikäynti ja niiden alueellinen yhdistäminen. Sähköisen asioinnin kehittäminen.

Strateginen tavoite: Digi on liki 24/7

SOSIAALI JA TERVEYS YHTEENSÄ	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
MENOT	-225 009	-225 000	-455 800	-455 800	-170	0	0
NETTO	-225 009	-225 000	-455 800	-455 800	-170	0	0

Elinvoiman investoinnit

Toimielin Elinvoimalautakunta
Vastuhenkilö Elinvoimajohtaja Heikki Mäkilä

Yritykset ja työ

Vastuhenkilö: elinvoimajohtaja Heikki Mäkilä

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
MENOT	0	-644 000	-900 000	-900 000	0	0	0
NETTO	0	-644 000	-900 000	-900 000	0	0	0

Perustelut:

Strateginen tavoite:

Maankäyttö

Vastuhenkilö: kaupunginarkkitehti Harri Kuivalainen

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TULOT	166 894	100 000	100 000	100 000	100	100	100
MENOT	-720 524	-500 000	-430 000	-430 000	-430	-350	-350
NETTO	-553 630	-400 000	-330 000	-330 000	-330	-250	-250

Perustelut:

Strateginen tavoite:

Kulttuuri

Vastuhenkilö: kulttuurisihteeri Saija Jäppinen

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
MENOT	0	0	-50 000	-50 000	0	0	0
NETTO	0	0	-50 000	-50 000	0	0	0

ELINVOIMA YH-TEENSÄ	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TULOT	166 894	100 000	100 000	100 000	100	100	100
MENOT	-720 524	-1 144 000	-1 380 000	-1 380 000	-430	-350	-350
NETTO	-553 630	-1 044 000	-1 280 000	-1 280 000	-330	-250	-250

Hyvinvoinnin investoinnit

Toimielin Hyvinvointilautakunta
Vastuhenkilö hyvinvointijohtaja Pirjo Hepo-oja

Virikkeellinen elämä

Vastuhenkilö: nuorisopalvelujohtaja Anne Hottola

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
MENOT	0	-50 000	-70 000	-70 000	-90	0	0
NETTO	0	-50 000	-70 000	-70 000	-90	0	0

Perustelut: Kaupunginmuseon perusnäyttelyn uudistaminen on aloitettu vuonna 2018 ja jatkuu nyt vuonna 2019. Uudistaminen on avainasemassa järjestettäessä monipuolisia ja elämyksellisiä palveluja niin kaikille kaupunkilaisille kuin matkailijoille. Nykyisen perusnäyttelyn runko on vuodelta 1984. Perusnäyttelyn uudistaminen mahdollistaa monipuolisemmin erilaisia asiakkaita huomioivat palvelut sekä sisällön että näyttelytekniikan päivittämisen ajanmukaisiksi.

Strateginen tavoite: Uusi ja kiinnostava perusnäyttely on kaupungin käyntikortti ja siten vahvistaa kaupungin elinvoimaa ja mainetta

AIKUISTEN OSASTON UUDISTAMINEN, IRTAIMISTO JA KALUSTEET: v 2019 suunnitteluun 20 000 €, v 2020 toteuttamiseen 90 000 €.

Perustelut: Kirjasto on kuntalaisten peruspalvelu. Muuttunut toimintaympäristö sekä sähköiset palvelut edellyttävät muutosta vuodelta 1999 oleviin tiloihin.

Strateginen tavoite: Uudistuneiden palvelujen parempi saavutettavuus asiakkaille, tilojen optimaalinen käyttö ja akustiikan parantaminen

HYVINVOINTI YH-TEENSÄ	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
MENOT	-101 133	-150 000	-70 000	-70 000	-90	0	0
NETTO	-101 133	-150 000	-70 000	-70 000	-90	0	0

Tekniikan investoinnit

Toimielin Tekninen lautakunta
Vastuhenkilö teknisen toimen johtaja Tapio Pesonen

Kuntatekniikka

Vastuhenkilö: rakennuspäällikkö Ari Matteenen

Heikkimäen kunn.tekn.ja esirak

	Kustannus- arvio	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
MENOT	4 100 000	-569 515	-1 500 000	-2 500 000	-2 500 000	0	0	0
NETTO	4 100 000	-569 515	-1 500 000	-2 500 000	-2 500 000	0	0	0

Perustelut:**Strateginen tavoite:****Jv-puhdistamon saneeraus**

	Kustannus- arvio	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
MENOT	8 000 000	-219 724	-4 000 000	-4 000 000	-4 000 000	-1 000	0	0
NETTO	8 000 000	-219 724	-4 000 000	-4 000 000	-4 000 000	-1 000	0	0

Perustelut:**Strateginen tavoite:****Muu kuntatekniikka**

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TULOT	0	45 000	0	0	0	0	0
MENOT	0	-4 682 000	-4 410 000	-4 560 000	-4 985	-2 245	-1 765
NETTO	0	-4 637 000	-4 410 000	-4 560 000	-4 985	-2 245	-1 765

Perustelut: Katujen ja viemäreiden ja vesijohtojen rakentamiseen on varattu 1.980.000 € pääkohteina keskustan kadut ja Vierumäen kiertoliittymä sekä Rainion alueen routavaurioiden korjaus. Puistojen ja liikunta-alueiden rakentamiseen on varattu 230.000 € pääkohteena kylpylän uimarannan kalusteet. Muina kohteina Tommolän matonpesupaikka ja vierasvenelaiturin korjaus. Kuntatekniikan irtaimen omaisuuden hankintaan on varattu 270.000 €.

Vesi- ja viemärlaitokseen on varattu yhteensä 950.000 € pääkohteina Sarkolantien ja Niemenlänkadun pumppaamoiden saneeraus sekä Urheiluopiston, Syrjälänkankaan ja keskustan painepiirien yhdistäminen. Vuotovesikorjauksiin on varattu 300.000 €.

Toteutettavat kohteet hyväksytään myöhemmin teknisen lautakunnan hyväksymässä työohjelmassa.

Strateginen tavoite: Terve, toimiva ja turvallinen arki

KUNTATEKNIikka YHTEENSÄ	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TULOT	100 000	45 000	0	0	0	0	0
MENOT	-4 945 269	-10 182 000	-10 910 000	-11 060 000	-5 985	-2 245	-1 765
NETTO	-4 845 269	-10 137 000	-10 910 000	-11 060 000	-5 985	-2 245	-1 765

Tilakeskus

Vastuuhenkilö: kiinteistöpäällikkö Ilpo Hyytiä

Lukion rakentaminen	Kustannus- arvio	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
MENOT	14 400 000	-161 110	-500 000	-5 500 000	-5 500 000	-8 400	0	0
NETTO	14 400 000	-161 110	-500 000	-5 500 000	-5 500 000	-8 400	0	0

Perustelut:**Strateginen tavoite:**

Kailas-talon rakentaminen

Vastuuhenkilö: kiinteistöpäällikkö Ilpo Hyytiä

	Kustannus- arvio	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
						1000€	1000€	1000€
MENOT	20 000 000	0	-100 000	-1 000 000	-1 000 000	-8 500	-10 500	0
NETTO	20 000 000	0	-100 000	-1 000 000	-1 000 000	-8 500	-10 500	0

Perustelut:

Strateginen tavoite:

Sinilähdetalon rakentaminen

Vastuuhenkilö: kiinteistöpäällikkö Ilpo Hyytiä

	Kustannus- arvio	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
						1000€	1000€	1000€
MENOT	12 400 000	-64 745	-1 695 000	-5 000 000	-5 000 000	-6 800	0	0
NETTO	12 400 000	-64 745	-1 695 000	-5 000 000	-5 000 000	-6 800	0	0

Perustelut:

Strateginen tavoite:

Kirkonkylän koulun peruskorjaus

Vastuuhenkilö: kiinteistöpäällikkö Ilpo Hyytiä

	Kustannus- arvio	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
						1000€	1000€	1000€
MENOT	7 000 000	0	0	0	0	-200	-3 400	-3 400
NETTO	7 000 000	0	0	0	0	-200	-3 400	-3 400

Perustelut:

Strateginen tavoite:

Muu tilakeskus

Vastuuhenkilö: kiinteistöpäällikkö Ilpo Hyytiä

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
					1000€	1000€	1000€
TULOT	1 218 902	0	1 341 000	811 000	811	0	0
MENOT	-8 153 851	-5 817 800	-2 593 000	-3 328 000	-2 056	-450	-2 050
NETTO	-6 934 950	-5 817 800	-1 252 000	-2 517 000	-1 245	-450	-2 050

Perustelut: Tilakeskuksen muihin investointeisiin on varattu 3.328.000 € pääkohteina Vierumäen koulun laajennus päiväkotiosalla ja Lusin koulun tuhoutuneen osan uudelleen rakentaminen. Toteutettavat kohteet päätetään myöhemmin teknisen lautakunnan hyväksymässä työohjelmassa.

Strateginen tavoite: Kestävät investoinnit, suunnitelmallinen käyttö

TILAKESKUS YH- TEENSÄ	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
					1000€	1000€	1000€
TULOT	1 218 901	0	1 341 000	811 000	811	0	0
MENOT	-8 379 708	-8 112 800	-14 093 000	-14 828 000	-25 956	-14 350	-5 450
NETTO	-7 160 807	-8 112 800	-12 752 000	-14 017 000	-25 145	-14 350	-5 450

TEKNIikka YH- TEENSÄ	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TULOT	1 318 901	45 000	1 341 000	811 000	811	0	0
MENOT	-14 114 218	-18 294 800	-25 003 000	-25 888 000	-31 941	-16 595	-7 215
NETTO	-12 795 317	-18 249 800	-23 662 000	-25 077 000	-31 130	-16 595	-7 215

Lupa- valvontatoimialan investoinnit

Toimielin lupa- ja valvontalautakunta
Vastuhenkilö ympäristöpäällikkö Helka Sillfors

Rakennusvalvonta

Vastuhenkilö: vastaava rakennustarkastaja Juha Mara

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
MENOT	0	0	-50 000	-50 000	0	0	0
NETTO	0	0	-50 000	-50 000	0	0	0

Perustelut: Trimblen sähköinen myyntipalvelu. Palvelee rakennusvalvonnan lisäksi maankäytön mittausosastoa ja muita Trimblen käyttäjiä, joilla on Trimblen järjestelmässä asiakkaille myytäviä kuvia, piirustuksia tai tuotteita. Tavoitteena, että asiakkaat valitsevat ja ostavat tuotteet itse verkkopalvelussa, mikä vapauttaa työaika muihin tehtäviin.

Strategiset tavoitteet: Digi on liki 24/7 ja Asiakkaat aktiivisiksi toimijoiksi

LUPA- JA VAL- VONTA YHTEENSÄ	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
MENOT	0	0	-50 000	-50 000	0	0	0
NETTO	0	0	-50 000	-50 000	0	0	0

INVESTOINNIT YHTEENSÄ	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TULOT	2 899 505	145 000	1 441 000	911 000	911	100	100
MENOT	-15 276 002	-20 043 800	-27 502 800	-28 387 800	-32 656	-16 945	-7 565
NETTO	-12 376 496	-19 898 800	-26 061 800	-27 476 800	-31 745	-16 845	-7 465

RAHOITUSOSA

Toimielin: Kaupunginhallitus

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
LAINOJEN NOSTO	19 500 000	18 000 000	24 000 000	24 000 000	28 000	15 000	7 000
ANTOLAINOJEN LYHENNYS	67 413	54 600	112 300	112 300	45	45	45
TULOT	19 567 413	18 054 600	24 112 300	24 112 300	28 045	15 045	7 045
LAINOJEN LYHENNYS	-8 486 782	-9 641 000	-9 493 000	-9 493 000	-10 958	-13 108	-14 208
ANTOLAINOJEN ANTO	-1 613 763	-50 000	-50 000	-50 000	-50	-50	-50
MENOT	-10 100 545	-9 691 000	-9 543 000	-9 543 000	-11 008	-13 158	-14 258
NETTO	9 466 867	8 363 600	14 569 300	14 569 300	17 037	1 887	-7 213

900 LAINANANTO

Kaupunginhallitukselle annetaan valtuudet myöntää rekisteröidyille yleishyödyllisille yhteisöille lyhytaikaista lainaa. Laina voidaan myöntää olemassa olevan rahoitus-päätöksen perusteella EU-rahoitteisten tai niihin verrattavien hankkeiden maksuvalmiuden turvaamiseksi. Vakuudeksi edellytetään yhdistyksen yleisen kokouksen päätös kassalainan ottamisesta kaupungilta ja velkakirjaan hallituksen virallinen allekirjoitus. Hankkeen jatkuessa laina voidaan uudistaa tarvittaessa kaupunginhallituksen päätöksellä. Laina on maksettava takaisin kokonaisuudessaan heti, kun hanke on päättynyt ja hankesuunnitelman mukaiset maksatukset on saatu.

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TULOT	67 413	54 600	112 300	112 300	45	45	45
MENOT	-1 613 763	-50 000	-50 000	-50 000	-50	-50	-50
NETTO	-1 546 351	4 600	62 300	62 300	-5	-5	-5

910 TALOUSARVIOLAINAT

Tehtäväalueella käsitellään yli 12 kuukauden pituisten pitkäaikaisten lainojen lyhennykset ja uusien lainojen ottaminen. Lyhennykset ovat rahoituslaskelmassa menoja ja uusien lainojen nostaminen on rahoitustuloa.

Talousarviovuosien rahoitustarve hoidetaan pitkä- ja lyhytaikaista lainanottoa säätelemällä ja kotiuttamalla energiarahaston sijoitusten tuottoja.

	TP 2017	TA 2018	LTK 2019	KJ 2019	TS 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€
TULOT	19 500 000	18 000 000	24 000 000	24 000 000	28 000	15 000	7 000
MENOT	-8 486 782	-9 641 000	-9 493 000	-9 493 000	-10 958	-13 108	-14 208
NETTO	11 013 218	8 359 000	14 507 000	14 507 000	17 042	1 892	-7 208

LIITTEET

	TASE 1.1.2018
V A S T A A V A A	
PYSYVÄT VASTAAVAT	
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	
AINEETTOMAT OIKEUDET	467 813,21
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	467 813,21
AINEELLISET HYÖDYKKEET	
MAA- JA VESIALUEET	24 806 632,74
RAKENNUKSET	49 667 346,17
KIIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	19 902 205,08
KONEET JA KALUSTO	1 764 811,14
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	310 628,68
ENNAKKOMAKSUT JA KESKENER.HANK	3 686 878,18
AINEELLISET HYÖDYKKEET	100 138 501,99
SIJOITUKSET	
OSAKKEET JA OSUUDET	16 914 758,76
MUUT LAINASAAMISET	3 667 260,64
SIJOITUKSET	20 582 019,40
PYSYVÄT VASTAAVAT	121 188 334,60
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	
LAHJ.RAHASTOJEN ERITYISKATTEET	640 489,54
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	640 489,54
VAIHTUVAT VASTAAVAT	
VAIHTO-OMAISUUS	
VALMIIT TUOTTEET/TAVARAT	1 750 293,60
VAIHTO-OMAISUUS	1 750 293,60
SAAMISET	
LYHYTAIKAISET SAAMISET	
MYNTISAAMISET	4 287 647,94
LAINASAAMISET	146 924,72
MUUT SAAMISET	1 257 151,68
SIIRTOSAAMISET	1 951 001,58
LYHYTAIKAISET SAAMISET	7 642 725,92
SAAMISET	7 642 725,92
RAHOITUSARVOPAPERIT	
OSAKKEET JA OSUUDET	77 005 691,38
SIJOITUKSET RAHAMARKKINAINST.	1 152 061,93
RAHOITUSARVOPAPERIT	78 157 753,31
RAHAT JA PANKKISAAMISET	
RAHAT	7 981,98
PANKKISAAMISET	3 425 736,56
RAHAT JA PANKKISAAMISET	3 433 718,54
VAIHTUVAT VASTAAVAT	90 984 491,37
V A S T A A V A A	212 813 315,51

TASE 1.1.2018

VASTATTAVA

OMA PÄÄOMA	
PERUSPÄÄOMA	-89 492 847,89
MUUT OMAT RAHASTOT	-15 137 317,25
ED.TILIKAUSIEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-20 128 088,95
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	0,00
OMA PÄÄOMA	-124 758 254,09
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VAR	
POISTOERO	-439 498,76
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VAR	-439 498,76
PAKOLLISET VARAUKSET	
MUUT PAKOLLISET VARAUKSET	-150 000,00
PAKOLLISET VARAUKSET	-150 000,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	
VALTION TOIMEKSIANNOT	-100 213,51
LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	-1 907 828,63
MUUT TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	-106 715,44
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	-2 114 757,58
VIERAS PÄÄOMA	
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	
LAINAT RAHOITUS-JA VAK.LAITOK.	-50 197 500,00
MUUT PITKÄAIKAISET VELAT	-1 965 710,88
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	-52 163 210,88
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	
LAINAT RAHOITUS-JA VAK.LAITOK.	-16 740 175,00
SAADUT ENNAKOT	-284 613,01
OSTOVELAT	-6 938 511,87
MUUT LYHYTAIKAISET VELAT	-845 822,12
SIIRTOVELAT	-8 378 472,20
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	-33 187 594,20
VIERAS PÄÄOMA	-85 350 805,08
VASTATTAVAA	-212 813 315,51

EHDOTUS Kh 29.10.2018

HEINOLAN KAUPUNGIN HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2019-2022

Sisällys

1. Johdanto.....	3
2. Olennaiset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudella sekä niiden vaikutukset henkilöstötarpeeseen ja osaamiseen	3
Keskeiset yhteiset kehittämiskohteet	4
2.1 Yhteiset palvelut	4
2.2 Elinvoima.....	4
2.3 Hyvinvointi	5
2.4 Sosiaali- ja terveys.....	5
2.5 Tekniikka	6
2.6 Lupa ja valvonta	6
3. Henkilöstön nykytila ja tulevat muutokset.....	7
4. Työkyvyttömyysuhan alaisten työntekijöiden työkyvyn ja työmarkkinakelpoisuuden ylläpitäminen	12
5. Yhteenveto	12

1. Johdanto

Henkilöstösuunnitelman tavoitteena on varmistaa, että kaupungin palveluja tuottaa riittävä määrä osaavaa henkilöstöä. Henkilöstösuunnitelman avulla ennakoidaan henkilöstön rakenteeseen, määrään ja laatuun vaikuttavat muutokset toiminnassa sekä mahdolliset rekrytointitarpeet. Henkilöstösuunnitelma laaditaan samanaikaisesti talousarvion laadinnan kanssa.

Henkilöstömenojen hallinta on keskeistä talouden tasapainottamisessa, mikä edellyttää tiukkaa henkilöstösuunnittelua. Talouden tasapainottamisohjelman (vv. 2018–2021) tavoitteena on 27–46 henkilötyövuoden väheneminen vuoden 2021 loppuun mennessä. Kaikessa toiminnassa edellytetään mahdollisuuksien etsimistä toiminnan tehostamiseksi. Kaupungin sisäistä liikkuvuutta on edistettävä ja tehtävien uudelleen muotoilua ja osaamista kehitettävä erityisesti eläköitymisen ja muun vaihtuvuuden yhteydessä.

Henkilöstösuunnitelman henkilöstömäärän kehitystä voidaan suunnitella luotettavasti noin vuodeksi eteenpäin, sen jälkeen tilannetta on syytä tarkistaa ja päivittää vuosittain mahdollisten toimintaympäristön muutosten vuoksi. Suunnitelma on tällä hetkellä tiedossa olevan tiedon mukainen arvio kehityksestä, mahdolliset nopeat toimintaympäristön muutokset tai poliittiset päätökset voivat asettaa haasteen muuttaa suunnitelmaa nopeastikin.

2. Olennaiset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudella sekä niiden vaikutukset henkilöstötarpeeseen ja osaamiseen

Kaikkia toimialoja koskee talouden tasapainottamisohjelma vv. 2018 – 2020 ja se edellyttää muutoksia palvelutuotannossa ja henkilöstössä.

Henkilöstön osaamisen kehittämällä tähdätään kaupungin strategisten päämäärien mukaisen toiminnan toteutumiseen. Lähtökohtana ovat kaupungin tehtävät ja niiden edellyttämä osaaminen nyt ja tulevaisuudessa. Tavoitteena on henkilöstöressurssien käytön entistä parempi hyödyntäminen, mikä edellyttää entistä parempaa ennakointia ja henkilöstön moniosaamisen varmistamista ja hyödyntämistä.

Tulevaisuuden haasteet edellyttävät osaamisen kehittämisen käytäntöjen hiomista, jotta osaamistarpeet ja työntekijöiden osaaminen saadaan kohtaan. Osaamisen kehittämällä tarkoitetaan kaikkia niitä toimintoja, joilla sovitetaan yhteen henkilöstön osaamista ja tehtävien vaatimuksia. Henkilöstökoulutuksen (jatko-, täydennys- ja uudelleenkoulutus) lisäksi näitä ovat erilaiset työssä oppimisen tavat (työ- ja henkilökierto, mentorointi, osaamisen jakaminen, tiimityö), kehityskeskustelut (joissa sovitaan henkilökohtainen kehityssuunnitelma), perehdyttäminen, johtamisen ja esimiestyön kehittäminen ja valmennus sekä osallistumismahdollisuudet.

Osaamisen kehittämistä laaditaan vuosittain yksityiskohtaisempi koulutus-suunnitelma.

Keskeiset yhteiset kehittämiskohteet

Kaupungin keskeiset yhteiset osaamisen kehittämiskohteet ovat johtamisen ja esimiestyön kehittäminen, yhteistyön vahvistaminen, asiakaslähtöisen toimintatavan kehittäminen, talousosaaminen, digitalisaatioon liittyvän osaamisen lisääminen, viestintätaitojen kehittäminen, tiedolla johtaminen ja toiminnan vaikuttavuuden arviointi.

Toimintatapojen uudistaminen edellyttää johtamisen kehittämisen lisäksi uuden teknologian, uusien työvälineiden, asiakaslähtöisyyden ja yhteistyön hallintaa.

Merkittävä, kaikkia toimialoja koskeva kehittämishanke liittyy tukipalveluja (talous-, hallinto- ja henkilöstöpalvelut) tuottavaan toimistohenkilöstöön. Hanke käynnistetään jo vuoden 2018 syksyllä. Tavoitteena on saada aikaan toimialarajat ylittävät, tavoiteohjautuvat ryhmät tuottamaan näitä palveluja uudella tavalla.

2.1 Yhteiset palvelut

Yhteisiin palveluihin kohdistuu suunnittelukaudella maakunta-sote – uudistuksen ohella kaksi muutosta; vuonna 2020 on tavoitteena uudistaa talous- ja henkilöstöpalveluiden palvelut sekä prosessien että atk-järjestelmien osalta, ja tästä syksystä lukien valmistellaan ja toteutetaan talouden tasapainottamisohjelmaan sisältyvänä toimenpiteenä myös hallinnon ja asiakaspalvelun kokoamista koko organisaatiossa yhdeksi kokonaisuudeksi. Näiden kehittämistoimenpiteiden suunnittelu on vasta alussa, eikä niiden vaikutusta henkilötyötarpeeseen voi siksi vielä tarkasti ennakoita. Tavoitteellinen, koko organisaatiota koskeva henkilövähennys on kuitenkin sisällytetty arviona yhteisten palveluiden henkilöstösuunnitelmaan.

2.2 Elinvoima

Elinvoimatoimialalla ei tapahdu sellaisia lainsäädännöllisiä muutoksia, jotka olisivat vaikuttamassa pysyvän henkilöstön määrään.

Työllisyydenhoidossa on tällä hetkellä kolme vakituista työntekijää, joka vaikuttavuustavoitteiden näkökulmasta on selvästi alimitoitettu, ja riski toiminnalle. Siksi rakenteellisia uudistuksia, kuten työpajatoimintojen yhdistäminen, on toteutettava mahdollisimman pian. Toteutuessaan se voi mahdollistaa resurssien käytön tehostamisen ja lisärekrytointien pienenemisen. Työllisyydenhoidon erikoisuutena on määräaikaisten, hyvin lyhyiden työsuhteiden suuri määrä, joka johtuu siitä, että kuuden kuukauden palkkatukijakso ei vielä riitä aikaansaamaan listapoistoja, vaan tarvitaan lisäksi kahden kuukauden erillis-sopimus.

Yritykset ja työ –tehtäväalue toimii vakituisen henkilöstön osalta elinvoimajohtajan ja elinkeinopäällikön sekä osittaisella (50%) toimistosihteerin työpanoksella. Vakituista kokoaikaista markkinointipäällikköä ei toistaiseksi palka-

ta, vaan etsitään tarkoituksenmukainen osa-aikaisen resurssin ja ostopalveluiden yhdistelmä. Yrityshankkeisiin palkataan tarpeen mukaan määräaikaista resursseja, joiden kustannuksista merkittävä osa katetaan ulkopuolisella hankerahoituksella.

Maankäytön osalta resurssitarve säilyy suunnittelukaudella ennallaan. Kulttuuripuolella mahdolliset muutokset suunnittelukaudella liittyvät lintutarhan tulevaisuuteen.

2.3 Hyvinvointi

Oppilashuollon yksikön toiminnassa kolmen koulupsykologin malli mahdollistaa oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisen toiminnan sen saavutettavuuden sekä painopisteen osalta. Toiminnan painopistettä on mahdollista siirtää ehkäisevämpään ja yhteisölliseen oppilashuollon suuntaan. Lisäksi muutoksen odotetaan lisäävän henkilöstön pysyvyyttä ja työntekijäkohtaisien oppilasmäärien jakautumista lähemmäksi suosituksia. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain ulkopuolisen psykiatrisen sairaanhoitajan siirtyminen takaisin terveydenhuoltoon selkiyttää toiminnan lakiperustaa. Terveyskeskuspsykologin palkkakustannusten siirtymisellä hyvinvointipalveluihin ei ole toiminnallisia vaikutuksia, kyse on esiopetusikäisten psykologisista palveluista.

Esi- ja perusopetukseen ja lukiokoulutukseen ollaan vaihteittain ottamassa käyttöön uudet opetussuunnitelmat. 1.8.2019 alkaen kaikilla vuosiluokilla on käytössä uusi opetussuunnitelma. Keskeisenä tavoitteena opetussuunnitelmassa on siirtää oppimisen painopistettä sisältöjen oppimisesta taitojen oppimiseen. Siirtyminen uusien opetussuunnitelmien mukaiseen toimintakulttuuriin sekä digitalisaation voimakas kehittyminen luovat tarpeita henkilöstön osaamisen kehittämiseen.

Varhaiskasvatuslaki muuttaa 1.9.2018 alkaen henkilöstörakennetta niin, että vähintään 2/3 henkilöstöstä tulee olla varhaiskasvatuksen opettajia tai varhaiskasvatuksen sosionomeja. Siirtymäaikaa on v. 2030 asti. Vuoden 2019 aikana tehdään suunnitelma varhaiskasvatuksen sosionomien tarpeesta sekä varhaiskasvatuksen lastenhoitajien tehtävien asteittaisesta muuttamisesta uuden lain mukaisiksi. Tehtävänimikkeet sekä tehtäväkuvat muutetaan uuden varhaiskasvatuslain mukaisiksi.

2.4 Sosiaali- ja terveys

Kanervalan palvelukeskuksen toiminta lakkaa 31.12.2018. Kanervalassa on 10 lähihoitajaa ja 1 sairaanhoitaja. Näistä 2 lähihoitajaa siirtyy Asumispalveluyksikkö Mäntylän avoimiin lähihoitajan tehtäviin, 2 lähihoitajaa siirtyy Hopeasilan palvelukeskuksen avoimiin lähihoitajan tehtäviin ja 1 lähihoitaja siirtyy kotihoiton avoimeen lähihoitajan tehtävään. Tehtävät ovat vapautuneet eläköitymisen kautta. Lisäksi 4 lähihoitajaa ja 1 sairaanhoitaja siirtyvät rekrytointiyksikköön. Vastaavasti rekrytointiyksikössä vähennetään ulkopuolisten sijaisten määrärahaa näiden 5 tehtävän suhteessa vuoden 2019 talousarvioesityksessä. Yksi Kanervalan avoin lähihoitajan tehtävä jätetään täyttämättä. Sosiaalipalveluiden osalta henkilöstön lisäyksessä on huomioitu ”psykkarin” eli

nuorten psykiatrisen sairaanhoitajan siirtyminen hyvinvointitoimialalta takaisin sosiaali- ja terveystoimialalle. Henkilöstösuunnittelussa on huomioitu myös mahdollinen Heinolan Työvalmennuskeskus Oy:n toiminnan siirtyminen kaupungin omaksi toiminnaksi.

2.5 Tekniikka

Sosiaali- ja terveyshuollon ja siihen liittyvien tukipalvelujen järjestämisvastuun osittainen

siirtyminen maakunnille tulee näillä näkymin vähentämään jonkin verran tekniikkatoimialan

henkilöresurssitarvetta. Muutos tulee näkymään pääosin ruoka- ja siivouspalvelujen henki-

löstön osittaisella siirtymisellä maakunnan palvelukseen. Mahdollista myös on, että sote-

kiinteistöjen huoltohenkilöstön osalta saattaa toteutua henkilöstösiirtoja.

Kunnallistekniikkaan ja kaupungin kiinteistöihin liittyvän korjausvelan kasvun hillitseminen

edellyttää osaavan, motivoituneen ja määrältään riittävän henkilöresurssin ylläpitämistä.

Vähimmäistavoitteena on nykyisen henkilöstömäärän säilyminen.

Kiinteistöjen uudisrakentamisen rakennuttamishenkilöstöä tulee saada pal-

kattua hankkeiden

laadukkaan toteutuksen varmistamiseksi.

2.6 Lupa ja valvonta

Lupa- ja valvontatoimialalla ei ole tiedossa lainsäädännön muutoksia tms., jotka vaikuttaisivat merkittävästi työmäärään ja henkilöstön tarpeeseen.

Heinolan ja Sysmän kunnan välistä sopimusta ympäristönsuojelun viranomaispalveluiden järjestämisestä muutettiin vuonna 2018 siten, että Sysmän kunta ostaa jatkossa Heinolalta täysipäiväisen ympäristönsuojelutarkastajan työpanoksen. Töihin kuuluu osittain myös Sysmän kunnan toimistorakennusmestarin virkaan kuuluvia tehtäviä.

Suunnitelmana on, että viranhaltijoiden määrää supistetaan eläköitymisen myötä, ensin kokeiluna, työn kuormittavuutta tarkkaillen.

3. Henkilöstön nykytila ja tulevat muutokset

Taulukko 1. Henkilöstömäärän kehitys toimialoittain.

Toimiala		2017 (31.12)	2018 (31.5.)	2019	2020	2021	2022	Muutos % 2018- 2019
Yhteiset palvelut	Vakinaiset	39	33,4	37,7	27,4	25,4	24,9	+ 13
	Määräaikaiset	0	3	10		10		+ 233
	Yhteensä	39	36,4	47,7	27,4	25,4	24,9	+ 31
Elinvoima	Vakinaiset	29	29	31	31	31	31	+7
	Määräaikaiset	30	32	31	41	51	61	+90
	Yhteensä	59	61	62	72	82	92	
Hyvinvointi	Vakinaiset	369	378,5	370,5	359,5	357,5	356,5	- 2.1 1
	Määräaikaiset	79	88,5	88,5	64,5	62,5	61,5	
	Yhteensä	448	467	459	424	420	418	- 1.7 1
Sosiaali- ja terveys	Vakinaiset	453	452					
	Määräaikaiset	103	90					
	Yhteensä	566	542					
Tekniikka	Vakinaiset	184	186	188	188	150	150	
	Määräaikaiset	25	20	20	20	20	20	
	Yhteensä	209	206	208	208	170	170	
Lupa- ja valvonta	Vakinaiset	7	8	8	8	7		
	Määräaikaiset	4	3	1,25	1,25	1,25		
	Yhteensä	11	11	9,25	9,25	9,25		
Heinolan kaupunki	Vakinaiset	1081						
	Määräaikaiset	251						

	Yhteensä	1332						
--	----------	------	--	--	--	--	--	--

Taulukko 2. Virkamuutokset vuodelle 2019 (perustetaan tai lakkautetaan 1.1.2019 ellei taulukossa ole toisin mainittu)

Mitä tehdään	Nimike ja kelpoisuusehto	Perustelu	Työaikaprosentti	Toimiala/palvelualue

Taulukko 3. Vakinaisen henkilöstön ikärakenne (31.5.2018)

Toimiala	- 39 vuotta	40 – 49	50 - 59	60 - vuotta
Yhteiset palvelut	4	8	15	9
Elinvoima	5	10	10	6
Hyvinvointi	74	114	132	52
Sosiaali- ja terveys	115	111	163	63
Tekniikka	7	48	98	33
Lupa ja valvonta	2	4	1	1
Yhteensä	207	295	419	164

Taulukko 4. Henkilökohtaisen eläkeiän saavuttavien määrä vakinaisesta henkilöstöstä toimialoittain vv. 2018-2021

Toimiala	2018	2019	2020	2021	2022
Yhteiset palvelut	0	2	4	2	1
Elinvoima	0	2	0	2	2
Hyvinvointi	13	8	14	8	7
Sosiaali- ja terveys	20	5	13	16	12
Tekniikka	9	4	8	4	8
Lupa ja valvonta	0	0	0	1	0
Yhteensä	42	21	39	33	30

Taulukko 5. Henkilökohtaisen eläkeiän saavuttavien määrä vakinaisesta henkilöstöstä ammattiryhmittäin vv. 2018-2022.

Ammattiryhmä	Ammattiryhmässä vakituksia tilanne 31.5.2018	Arvioitu eläkepoistuma (täyden eläkeiän saavuttamisajankohta)				
		2018	2019	2020	2021	2022
Hallinto- ja toimistohenkilöstö	124	6	5	7	8	3
Opetushenkilöstö	138	2	1	5	0	1
Varhaiskasvatus	135	6	6	7	3	4
Virikkeellinen elämä ja kulttuuri	27	1	0	1	1	1
Muu hyvinvoinnin henkilöstö	38	1	1	0	0	0
Ruoka- ja siivouspalvelut	97	6	0	3	4	7
Tekninen henkilöstö	88	2	3	2	2	1
Muu tekniikan henkilöstö	8	0	0	1	0	0

Hoitohenkilöstö	351	15	4	12	13	10
Sosiaalihuolto	29	0	0	0	0	0
Lääkärit	23	2	0	1	0	1
Muu sote- henkilöstö	18	1	1	0	2	1
Työllisyydenhoito	6	0	0	0	0	0
Muu elinvoiman hlöstö	3	0	0	0	0	1
Yhteensä	1084	42	21	39	33	30

Taulukko 6. Maksetut lisä- ja ylityöt v. 2017.

Toimiala	Lisätyö h	Ylityö h	Lisätyö €	Ylityö €	Yhteensä € (sivukuluineen) 1.1. – 31.12.2017
Yhteiset palvelut	187	468	3 184	14 075	20 976
Elinvoima	25	345	473	8 244	10 596
Hyvinvointi	186	421	2 576	9 238	14 359
Sosiaali- ja terveys	1 268	3 367	23 274	73 784	117 968
Tekniikka	1 709	7 571	30 666	168 223	241 735
Lupa ja valvonta	0	0	0	0	0
Yhteensä	3 375	12 171	60 173	273 564	405 634

Taulukko 7. Maksetut lisä- ja ylityöt 1.1. – 30.6.2018

Toimiala	Lisätyö h	Ylityö h	Lisätyö €	Ylityö €	Yhteensä € (sivukuluineen) 1.1. – 30.6.2018
Yhteiset palvelut	66	199	1 098	6 090	8 658
Elinvoima	0	304	0	7 482	9 013
Hyvinvointi	162	148	2 379	3 262	6 795
Sosiaali- ja terveys	799	1 398	11 890	30 875	51 515
Tekniikka	288	2 216	4 715	49 807	65 678
Lupa ja valvonta	0	0	0	0	0
Yhteensä	1 315	4 265	20 081	97 516	141 660

Taulukko 8. Eräät virka- ja työvapaat kalenteripäivinä.

Virka-/työvapaa	v. 2016	v. 2017
Vuosiloma	43 265	43 194
Muu terveysperusteinen poissaolo	19 136	15 681
Perhevapaat	11 304	11 217
Opintovapaa yms.	5 445	5 182
Muu palkaton virkavapaa/työloma	4 215	4 673
Koulutus	2 636	3 015
Kuntoutus ja kuntoutustuet	2 069	2 640
Vuorotteluvapaa	2 660	969
Muu työnantaja	998	924

Ylityön pitäminen	775	681
Muu palkallinen virkava- paa/työloma	598	652
Työtapaturmat	471	419
	91 506	86 608

Taulukko 9. Henkilöstön palkkakulut (sisältävät eläkemenoperusteisen maksun vv. 2017-2018)

Toimiala	2017 (TP)	2018 (TA)	2019 (TS)	2020 (TS)
Yhteiset palvelut	1 931 338	1 905 830		
Elinvoima	2 116 306	2 985 270		
Hyvinvointi	18 154 971	17 664 120		
Sosiaali- ja ter- veys	23 547 216	23 600 270		
Tekniikka	8 415 679	8 262 400		
Lupa ja valvonta	493 261	502 430		
Varhe-varaus 2018		490 000	0	0
Yhteensä	54 658 772	55 410 320		

4. Työkyvyttömyysuhan alaisten työntekijöiden työkyvyn ja työmarkkinakelpoisuuden ylläpitäminen

Työkyvyn johtaminen ja varhainen tuki –ohje sisältää Heinolan kaupungin oman työkyvyn ja sen johtamisen toimintamallin. Kaupungin strategian resurssiohjelmaan sisältyy myös Terveenä työssä suunnitelma. Näiden toimintamallien ja suunnitelmien avulla tuetaan henkilöstön työkykyä koko työuran ajan. Tavoitteena on edistää työkykyisyyttä, työyhteisöjen toimivuutta ja tuloksellisuutta ja samalla alentaa sairauserusteisia kustannuksia.

5. Yhteenveto

Talouden tasapainottamisohjelma sisältää noin neljään miljoonan euron säästö-tavoitteen vuoteen 2021 mennessä. Säästötavoitteeseen pääseminen edellyttää konkreettisia toimenpiteitä sisältävää kehittämistyötä. Se edellyttää myös nykykäytäntöjen kriittistä tarkastelua. Lyhyet määräaikaissuodet, lisä- ja ylityömäärät, tarkoituksenmukaiset työaikajärjestelmät ovat muun muassa asioita, joita on syytä tarkastella erityisen tarkasti.

PIENI KAUPUNKI,
ISO MAHDOLLISUUS